

คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

สารนิพนธ์

ของ

นางปริศนา จันทศักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

158.3

ป 466ค

ร.3

คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

21 ก.ย. 2547

บทคัดย่อ

ของ

นางปริศนา จันทศักดิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

h 251351

ปริศนา จันทศักดิ์. (2547). *คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี*.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ แสงศักดิ์.

คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับครูอาจารย์ ที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี รวมทั้งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา การจัดทำคู่มือผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารหนังสือ งานวิจัย และคู่มือต่างๆ เพื่อให้เนื้อหาครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ในการจัดทำคู่มือผู้จัดทำได้จัดทำโครงร่าง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ จากนั้นได้ดำเนินการจัดทำคู่มือตามโครงร่างนั้น เมื่อได้คู่มือแล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมการนำไปใช้ โดยผู้บริหารวิชาการจำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และผู้ปฏิบัติงานจำนวน 5 คน

สิ่งที่ได้จากการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้คือ คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ในรูปแบบของการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา 3 ด้านคือ 1) กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ 2) กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม 3) กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ซึ่งกิจกรรมการให้คำปรึกษาทั้ง 3 ด้านนี้จะมีประโยชน์และคุ้มค่าหากอาจารย์ที่ปรึกษารู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ระยะเวลาและงบประมาณ ตลอดจนการสนับสนุนจากสถานศึกษาโดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ชัดเจนรวมทั้งข้อเสนอแนะและแบบประเมินผลของแต่ละกิจกรรม

THE MANUAL OF ADVISING FOR THE ADVISERS AT
RATCHABURI TECHNICAL COLLEGE

AN ABSTRACT
BY
MRS. PRISANA JUNTAKUT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2004

Prisana Juntakut. (2004). *The Manual of Advising for the Advisers at Ratchaburi Technical College*. Master's Project. M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Asst. Prof. Dr. Thasana Swaengsakdi.

The purposes of the manual for the advisers at Ratchaburi Technical College were to be a guideline for the advisers in advising and helping their advisees, and to be a guideline for the advisers in arranging advisory activities. In gaining complete and up-to-date content of the manual, the researcher had studied and referred some relevant books, documentories, research and manuals, and then had 5 experts recommend and suggest, after that had 5 educational institute administrators, 5 academic administrators and 5 operators evaluate application appropriateness.

What was obtained from this manual was the form of advisory activities in 3 aspects : academic, personal and social, and occupational, which would be helpful and work for the advisers if they select activities appropriate to target groups, time duration and budget. The support from colleges is also important. For the advisers themselves, they should study and clearly understand the procedure of activity management, suggestions and each evaluation form.

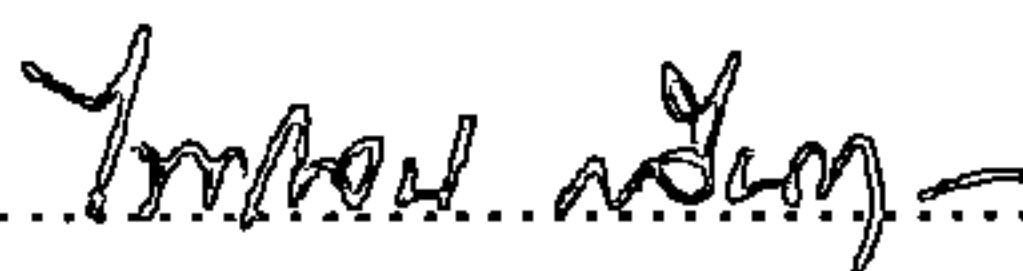
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

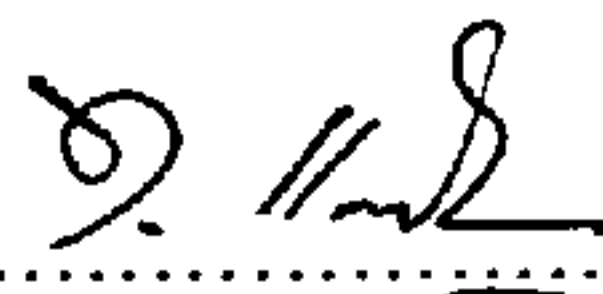
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนာ แสงศักดิ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

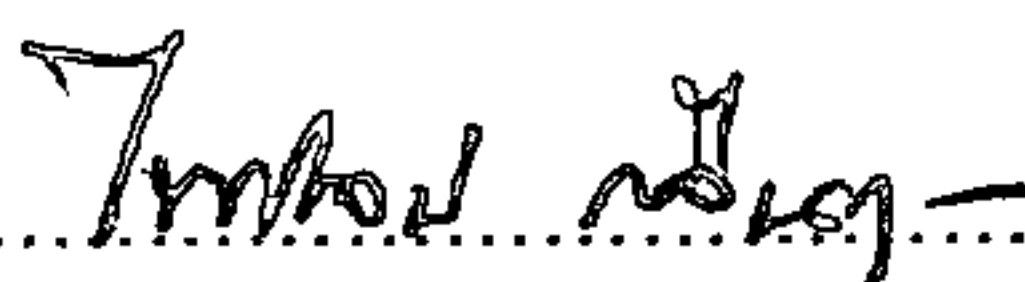

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

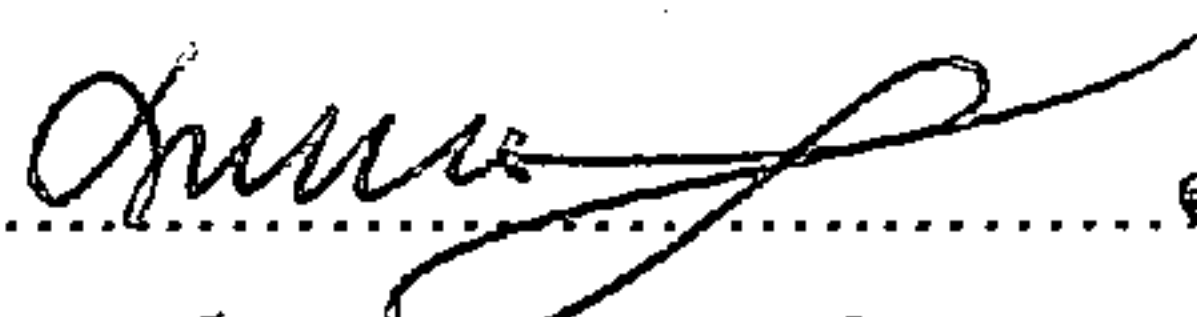

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูลย์ อ่อนมั่ง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรศุภกุล)

วันที่ ๒๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศร.แสงศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี กรรมการพิจารณาโครงการสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำคู่มือ และขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศร.แสงศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบุลย์ อ่อนมั่ง คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความเอาใจใส่ของท่านเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาแนวทางในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์จากบัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอนและประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และขอขอบคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำคู่มือและประเมินคู่มือเพื่อให้คู่มือสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอน้อมเป็นเครื่องบูชาคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้กำลังใจจนสารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ปริศนา จันทศักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ.....	4
ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	7
ประวัติวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	7
บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา.....	12
ความหมายของการให้คำปรึกษา.....	12
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา.....	13
ขอบข่ายของการให้คำปรึกษา.....	15
รูปแบบการให้คำปรึกษา.....	16
เทคนิคในการให้คำปรึกษา.....	17
ประเภทของการให้คำปรึกษา.....	18
บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา.....	18
คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา.....	21
จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา.....	24
การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา.....	26
การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ.....	26
การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม.....	27
การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	28
จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น.....	29
ความหมายของจิตวิทยาวัยรุ่น.....	30
ความสำคัญของการศึกษาเด็กวัยรุ่น.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2(ต่อ)	พัฒนาการของเด็กวัยร่น.....	31
	ความต้องการและความสนใจของเด็กวัยร่น.....	32
	บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยร่น.....	34
	การให้คำปรึกษาวัยร่น.....	36
	คู่มือ.....	36
	ความหมายของคู่มือ.....	36
	ประเภทของคู่มือ.....	37
	องค์ประกอบของคู่มือ.....	38
	ลักษณะที่ดีของคู่มือ.....	39
	แนวทางการจัดทำคู่มือ.....	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
	งานวิจัยในประเทศ.....	43
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
3	ขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ.....	50
	ขั้นตอนในการจัดทำคู่มือ.....	50
	ศึกษาแนวทางในการจัดทำคู่มือ.....	50
	วางแผนการดำเนินการจัดทำคู่มือ.....	51
	ดำเนินการจัดทำคู่มือและพัฒนาคู่มือ.....	52
	ตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ.....	52
	คู่มือ.....	55
	ขั้นตอนการนำไปใช้.....	55
4	คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	56
	คำชี้แจงการใช้คู่มือ.....	56
	ตอนที่ 1 สาระนั้นรู้สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา.....	58
	ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา.....	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4(ต่อ)	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ.....	69
	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม.....	94
	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	125
	บรรณานุกรม.....	145
	ภาคผนวก.....	152
	ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจโครงสร้างเนื้อหาสาระคู่มือ.....	152
	ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ.....	154
	ภาคผนวก ค. แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.....	157
	ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	161

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 กลุ่ม.....	54
---	--	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แผนภูมิการดำเนินการจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี..... 50

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นรากฐานและเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ค่านิยมและระบบการเมืองของประเทศ การที่ประเทศใดจะบรรลุเป้าหมายได้ประชาชนของประเทศชาติบ้านเมืองนั้น จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาให้ถูกทิศทาง มีความรู้ความสามารถ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลทันเหตุการณ์ โดยมีรากแก้วของชนบทรอบบ่ม ประเพณี วัฒนธรรม คุณธรรม ความประพฤติอันดีงามที่ยังลึกเหนียวแน่นเป็นแกนหลัก และรู้จักพัฒนาระบบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนากำลังคนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว (เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่. 2540 : 15-19) ซึ่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมในสภาพปัจจุบันก่อให้เกิดวิกฤตทางวัฒนธรรม และศีลธรรมทำให้เด็กและเยาวชนในวัยเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ อาทิ ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง หนีเรียน ดิฉยาสเสพติด เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน เป็นโสเภณีเด็ก มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัย อันเหมาะสม ขาดคุณธรรม จริยธรรม และผลการเรียนตกต่ำเป็นผลมาจากครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง และเหมาะสมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา

กระทรวงศึกษาธิการมีความเชื่อมั่นว่าวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษารวมทั้งการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเป็นปัจจัยสำคัญที่จะหล่อหลอมความเป็นคนดีมีปัญญาและมีความสุขให้กับผู้เรียน (พิกุล สีหาพงษ์. 2546 : 25) ซึ่งสอดคล้องกับนักเศรษฐศาสตร์ทั่วโลก ที่ให้ความเห็นว่าพลังอันสำคัญของการพัฒนาประเทศ จริงๆ นั้นอยู่ที่คุณภาพของคน โดยเห็นว่าคนเป็นทั้งเหตุปัจจัย และผลลัพธ์สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 จึงได้ปรับเปลี่ยนแผนใหม่โดยการเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 8 : 2540 : 10) และกระบวนการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้คือ การศึกษา สถาบันการศึกษาจึงมีพันธกิจอันสำคัญยิ่งต่อสังคมในอันที่จะช่วยพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพของประเทศ

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลก็คือ ครู-อาจารย์ ซึ่งนอกจากจะมีภารกิจหลักในการสอนแล้ว บทบาทสำคัญอีกบทบาทหนึ่งคือบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลสูงต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน บทบาทของครู-อาจารย์ในฐานะอาจารย์ที่

ปรึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเพิ่มขึ้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการฝึกความเป็นผู้ใหญ่ให้แก่นักศึกษาคอยช่วยเหลือเกื้อกูลในงานที่เกินความสามารถของนักศึกษาเอื้ออำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ชีวิตของนักศึกษาที่ดี ให้คำปรึกษาทางด้านการวิชาการ และช่วยชี้แนะประสานงานให้เกิดความคล่องตัวในกระบวนการศึกษา รวมทั้งให้คำปรึกษาเบื้องต้นในด้านต่าง ๆ แก่นักศึกษา (เรียม ศรีทอง. 2541 : 4) ซึ่งสอดคล้องกับ โคลอฟ (Kozloff. 1985 : 74) ซึ่งได้ให้แนวคิดไว้ว่า สถาบันการศึกษาจะต้องจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้บริการให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ ด้วยเช่น ความประพฤติ และปัญหาส่วนตัวให้กับนักศึกษาซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษานี้คือ องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในความพยายามที่จะรักษานักศึกษาและช่วยปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เป็นสถาบันการศึกษาหนึ่งในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในระดับฝีมือในหลายสาขาวิชาชีพอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สามารถสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ แต่จากรายงานการประชุมผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา ปี พ.ศ. 2542 เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักศึกษาในปัจจุบัน เมื่อจบการศึกษาออกไปทำงานกับสถานประกอบการ พบว่า นักศึกษาบางคนขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ขาดความอดทน อดกลั้น ขาดความสนใจใฝ่รู้ และชอบมั่วสุมสิ่งเสพติดและ การพนัน (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 6) ต่างกับนักศึกษาในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งสอดคล้องกับรายงาน ผลสรุปการรับสมัครพนักงานของบริษัทในเครือสยามคราฟท์ไทย ลงวันที่ 31 มกราคม 2545 พบว่าคุณสมบัติของผู้สมัคร ซึ่งทางบริษัทไม่สามารถรับได้ก็เนื่องจากขาดคุณสมบัติอันพึงประสงค์ คือ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม และที่สำคัญคือ การขาดระเบียบวินัย ไม่ตรงต่อเวลา ขาดความรับผิดชอบ (สยามคราฟท์ไทย. 2545 : 1) และในจำนวนผู้สมัครเหล่านี้ส่วนหนึ่งก็คือ นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

สาเหตุที่นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี บางคนยังขาดคุณสมบัติอันพึงประสงค์ก็เนื่องจากนักศึกษาที่ได้เข้าศึกษาเล่าเรียนในวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 15-21 ปี จัดว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลายตามทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน (Erikson) (อลิสตา วัชรสินธุ. 2539) ซึ่งเน้นเรื่อง การสร้างเอกลักษณ์ของตนเอง (Personality Identity) ถ้าล้มเหลวจะเกิดความสับสนในบทบาทของตนเอง (Role Confusion) เอกลักษณ์ที่ดีประกอบด้วยความเสียสละ ความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี และความสามารถที่จะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานที่ดีของการพัฒนาการของผู้ใหญ่วัยถัดไป วัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางอารมณ์จากระยะที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น มีคนอื่นคอยเลี้ยงดู และดูแลไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งพัฒนาการนี้ไม่ได้เกิดขึ้นง่าย ๆ แต่เต็มไปด้วยความท้าทายและอาจเป็นต้นเหตุให้เกิดความกังวล ความรู้สึกซึมเศร้าและสับสน ความท้าทายเหล่านี้

จะถูกจัดการแก้ไขได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง โดยจะมีผลต่อประสบการณ์และความสัมพันธ์กับเพื่อนและครอบครัวใหม่ในอนาคต วัยรุ่นที่จัดการเรื่องนี้ได้ดีจะพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งพาตนเองได้มีความสามารถจะเลี้ยงดูลูกหลานต่อไป หลักสำคัญในการพัฒนาการในวัยรุ่นคือการมีวุฒิภาวะแห่งตนที่พร้อม (Maturation of Ego) ซึ่งจะทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงหรือเก็บกดแรงกระตุ้นต่าง ๆ ปฏิบัติตัวอย่างมีเหตุผล เลือกความพอใจให้เหมาะสม วางแผน และจัดการตัวเองให้พร้อมที่จะเลือกเมื่อเผชิญกับความขัดแย้งหรือทางเลือกหลายอย่าง รวมทั้งสามารถจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองนั้นคือมี เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ แบบผู้ใหญ่

ฉะนั้นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยเหลือดูแลแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับนักเรียน-นักศึกษา เพื่อให้ นักเรียน-นักศึกษาปรับตัวได้และประสบความสำเร็จในการเรียนสามารถดำเนินชีวิตทั้งในและนอกสถานที่ได้อย่างเหมาะสม ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการลดปัญหาการออกเรียนกลางคันซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาสังคมโดยรวมและการพัฒนาประเทศต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัญหาที่นักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีบางคนขาดคุณสมบัติอันพึงประสงค์ ขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้น (กรมอาชีวศึกษา. 2542 : 6) มีผลส่วนหนึ่งมาจากการไม่ได้รับ คำแนะนำปรึกษา ดูแลช่วยเหลือ จากอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งในสภาพปัจจุบันนี้อาจารย์ที่ปรึกษา บางท่านยังไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทั้งที่ตามความจริงแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษา จะเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดกับนักเรียนนักศึกษา มากกว่าอาจารย์ผู้สอนท่านอื่นจะเป็นผู้ที่รู้เรื่องราวต่าง ๆ และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งจากผลงานการวิจัยของ ฮาร์วาช (Hourvash. 1987 : 833 - A) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเพิ่มสมรรถภาพของนักเรียนนักศึกษา ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ และเพิ่มพูนทัศนคติในทางที่ดีต่อสถาบันการศึกษาได้ด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาในฐานะปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา และเป็นผู้ประสานงานอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณสมบัติ อันพึงประสงค์ของนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จึงได้จัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ยึดถือ และใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษากับนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเพื่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัย และบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการอาชีวศึกษาและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้

และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ขอบเขตในการจัดทำคู่มือ

การจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการจัดทำคู่มือ คือการศึกษาแนวทางจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยครอบคลุม 3 ด้านคือ กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านสังคมและส่วนตัว กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ความสำคัญของการจัดทำคู่มือ

การจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีคือ ใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะสำหรับคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีดังนี้

1. คู่มือ หมายถึง หนังสือที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้ใช้โดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจและสามารถดำเนินการในเรื่องนั้น ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. การให้คำปรึกษา หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับปัญหาต่าง ๆ ของตน จนสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

2.1 การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ หมายถึง การให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือด้านวิชาการ การชี้แจงเรื่องหลักสูตร การลงทะเบียนเรียน การวางแผนการเรียน การวัดผล การเพิ่มเติมรายวิชา การพ้นสภาพ การโอนย้ายคณะ การติดตามผลการเรียน การแนะนำเรื่องการเรียน การแนะนำเรื่องการศึกษาต่อ

2.2 การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาในด้านสุขภาพ การเงิน ความประพฤติ การปรับตัว ปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม

2.3 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ หมายถึง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหาร ข่าวสาร ด้านอาชีพ ให้นักศึกษาเข้าใจ และรู้จักตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ทักษะ จุดเด่น และความต้องการของตนเอง ทักษะการสมัครงาน และความพึงพอใจในอาชีพ

3. คู่มือการให้คำปรึกษา หมายถึง เอกสารที่จัดทำขึ้นสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีใช้ประกอบการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนนักศึกษา เพื่อให้เข้าใจตนเอง ยอมรับปัญหาต่าง ๆ ของตน จนสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้

4. อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ครู-อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งจากสถานศึกษาให้มีหน้าที่ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในห้องเรียน หรือนักเรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

5. หน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบ ของอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือ นักเรียนนักศึกษา.

6. วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีนี้ผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษา เพื่อประโยชน์ในการ จัดทำคู่มือให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยแยกนำเสนอเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
 - 1.1 ประวัติวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
 - 1.2 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษา
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา
 - 2.3 ขอบข่ายของการให้คำปรึกษา
 - 2.4 รูปแบบการให้คำปรึกษา
 - 2.5 เทคนิคการให้คำปรึกษา
 - 2.6 ประเภทของการให้คำปรึกษา
3. บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 3.1 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 3.2 จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 3.3 การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา
 - 3.3.1 การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
 - 3.3.2 การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม
 - 3.3.3 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
4. จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น
 - 4.1 ความหมายของจิตวิทยาวัยรุ่น
 - 4.2 ความสำคัญทางการศึกษาเด็กวัยรุ่น
 - 4.3 พัฒนาการเด็กวัยรุ่น
 - 4.4 ความต้องการและความสนใจของวัยรุ่น
 - 4.5 บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยรุ่น
 - 4.6 การให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่น

5. คู่มือ

- 5.1 ความหมายของคู่มือ
- 5.2 ประเภทของคู่มือ
- 5.3 องค์ประกอบของคู่มือ
- 5.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ
- 5.5 แนวทางการจัดทำคู่มือ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 6.1 งานวิจัยในประเทศ
- 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

1.1 ประวัติวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี สถานศึกษาสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2481 ชื่อเดิมว่าโรงเรียนช่างไม้ราชบุรี และได้ย้ายมาอยู่ในที่ดินของกองลูกเสือป่า อันเป็นที่อยู่ปัจจุบัน คือ เลขที่ 433 ถนนศรีสุริยวงศ์ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70000 โทรศัพท์ 032-338544 โทรสาร 032-337447 (วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. 2546 : 1-5)

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ตั้งแต่เริ่มจัดการเรียนการสอนจนถึงปัจจุบัน ได้เปลี่ยนชื่อมาหลายครั้งตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- 1 กันยายน 2481 ชื่อ โรงเรียนช่างไม้ราชบุรี
- 17 พฤษภาคม 2491 ชื่อ โรงเรียนการช่างราชบุรี
- 1 กันยายน 2514 ชื่อ โรงเรียนเทคนิคราชบุรี
- 1 ตุลาคม 2519 ชื่อ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี (วิทยาเขต 1)
- 1 มกราคม 2521 ชื่อ วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ปรัชญาวิทยาลัย “ ฝีมือเจนจัด เครื่องครัดคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ ”

อัตรากำลังของสถานศึกษาแห่งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 260 คน ประกอบด้วย

ข้าราชการครู	163	คน
ข้าราชการพลเรือน	2	คน
ลูกจ้างประจำ	23	คน
ลูกจ้างชั่วคราว	49	คน
ครูจ้างสอน	23	คน
รวม	260	คน

หมายเหตุ

มาช่วยราชการ	4	คน	อัตราว่าง	-	คน
ไปช่วยราชการ	7	คน	ลาศึกษาต่อ	3	คน

ข้อมูลจำนวนนักเรียนนักศึกษา

ระดับ ปวช. จำนวน 1,504 คน 40 ห้อง
 ระดับ ปวส. จำนวน 2,716 คน 96 ห้อง
 รวมทั้งสิ้น จำนวน 4,220 คน 136 ห้อง

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรีมีการจัดการเรียนการสอนใน 2 ระดับ คือ

1. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ในระดับนี้เป็นหลักสูตร 3 ปี เปิดทั่วไปสำหรับผู้จบการศึกษา ระดับ ม.3 การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับนี้มี 2 ประเภทคือ 50% จะรับจากการสอบทั่วไปอีก 50 % จะรับจากโควตาพิเศษที่ทำการสอบจากสถานศึกษาเดิมนักศึกษาที่สำเร็จ

2. ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ในระดับนี้เป็นหลักสูตร 2 ปี เปิดทั่วไปสำหรับผู้จบการศึกษาระดับ ปวช. หรือเทียบเท่า การสอบเข้าศึกษาต่อในระดับนี้มี 2 ประเภท เช่นกัน คือ 50% จะรับจากการสอบทั่วไปอีก 50% จะรับจากโควตาพิเศษที่ทำการสอบจากสถานศึกษาเดิมนักศึกษาที่สำเร็จ

วิชาที่เปิดสอนประกอบด้วย 4 ประเภทหลัก คือ

1. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
2. ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
3. ประเภทวิชาคหกรรม
4. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

นอกจากนี้วิทยาลัยยังได้จัดหลักสูตรพิเศษอีก 2 หลักสูตรคือ

1. ระบบทวิภาคี นักศึกษาในระบบนี้จะเรียนในวิทยาลัยคือ ในภาควิชาสามัญและพื้นฐานหรือภาคทฤษฎี 40% และภาคปฏิบัติในโรงงานอีก 60% การศึกษาระบบนี้เปิด 6 สาขาวิชา
2. การศึกษาระดับปริญญาตรี – ปริญญาโท โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
 - 2.1 ปริญญาตรี โครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตวังไกลกังวล เปิดสอนในสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม 1-2

2.2 ปริญญาโท โครงการความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี กับมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เปิดสอนในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา

1.2 บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษา คือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ดัดเต็อนและดูแลความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา (วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. 2546 : 6-9)

นายแพทย์เทอดศักดิ์ คงเดช. (2543 : 68-69) ได้เสนอความคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่ดูแลนักเรียน นักศึกษาจำนวนหนึ่งอย่างใกล้ชิด โดยเป็นเสมือน

1. พ่อแม่คนที่ 2 ซึ่งต้องให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจ เพื่อเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข
2. ครูอาจารย์ ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้เก่ง ให้คำแนะนำเพื่อพัฒนาตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข
3. ญาติพี่น้อง คอยดูแลทุกข์สุข ให้ความช่วยเหลือ
4. เพื่อนคอยรับฟัง ร่วมทุกข์ สนับสนุนให้มีความสุข แนะนำดัดเต็อน มีน้ำใจให้กัน

จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546 : 6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบอาจารย์ ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีคนที่รู้จักและเข้าใจนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนอย่างชัดเจน
 - ภูมิหลังทางบ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมส่วนตัวและรอบด้าน บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยส่วนตัว ฯลฯ
 - การเรียน ทั้งอดีต ปัจจุบัน ความฝันในอนาคต
2. เพื่อให้มีคนที่นักเรียนนักศึกษารัก ศรัทธา ไว้วางใจ คอยให้คำปรึกษา
3. เพื่อให้มีคนที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาให้นักเรียนนักศึกษาให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้อง
4. เพื่อช่วยประสาน ทำความเข้าใจ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างนักเรียนนักศึกษา ครู-อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 มีดังนี้

1. ปรึกษา แนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน นักศึกษา

2. ประเมินทัศนคตินักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบ ในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียนนักศึกษาน่าจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ
3. ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียนนักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา (ลงทะเบียนเรียนและหรือลงทะเบียนเทียบความรู้หรือประสบการณ์) การขอเปลี่ยน ขอเพิ่ม และขอถอนรายวิชา ของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
4. ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนผันชำระเงินลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
5. จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ
6. ติดตาม ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
7. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
8. แนะนำ หาทางป้องกันและติดตามนักเรียน นักศึกษาที่ขาดเรียน
9. เสนอความคิดเห็นและข้อมูล เกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนแต่ละภาคเรียน
10. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ
11. ติดตาม แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
12. ให้คำปรึกษา ดักเตือน ดูแล แก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
13. ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ขอบข่ายงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546 : 7) ได้กำหนดขอบข่ายงานอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. รู้จักนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบทุกคน โดยจัดทำและเก็บข้อมูล ประวัติส่วนตัวด้านการเรียน และความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา
2. แนะนำ ดักเตือน อบรม นักเรียนนักศึกษา ให้ประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษาอยู่เสมอ เช่น การแต่งกาย การพูด สิทธิและหน้าที่ในการเป็นนักเรียนนักศึกษา

3. พิจารณา ตรวจสอบ ให้ความเห็นชอบ ในกรณีต่อไปนี้
 - 3.1 การลงทะเบียนรายวิชา
 - 3.2 การขอผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา
 - 3.3 การลาพักการเรียน
 - 3.4 ขอเปลี่ยน ขอถอน และขอเพิ่มรายวิชา
 - 3.5 การเข้าร่วมกิจกรรม
4. ตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบทุกภาคเรียน
5. ประสานงานกับครู – อาจารย์ หัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะ หัวหน้างาน ฯลฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาในเรื่องการเรียน
6. ประสานงานกับฝ่ายปกครองและงานแนะแนว เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาล่าเรียน
7. รายงานผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
8. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบในเรื่องการเรียน และเรื่องส่วนตัวทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
9. หมั่นพบปะนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นประจำ
10. พบปะกับผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาตามโอกาสอันควร

จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546 : 8) ได้สรุปจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ ขวัญและกำลังใจของนักเรียนนักศึกษายู่เสมอ ไม่กระทำการใดที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่นักเรียนนักศึกษาโดยไม่เป็นธรรม
2. ต้องรักษาความลับของนักเรียนนักศึกษา
3. ต้องมีความจริงใจและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่รับผิดชอบเช่น ลูกหลานของตน
4. การให้คำปรึกษา ควรให้ความเห็นเป็นกลาง ๆ ไม่วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันใดให้นักเรียนนักศึกษาฟังในทางก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหรือความแตกร้างแก่บุคคลหรือสถาบัน
5. ต้องประพฤติปฏิบัติให้สมกับความเป็นปฐุนีบุคคล ยึดมั่นในคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนนักศึกษา

ภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546 : 9) ได้สรุปภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. พบนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำ หรือตามที่วิทยาลัยฯ กำหนดเดือนละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลนักเรียนนักศึกษาขณะร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

2. จัดทำสมุดประจำตัวนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบทุกคน
3. ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและรายงานผลการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และอื่น ๆ โดยใช้สมุดประจำตัวหรือเอกสารต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ
4. ศึกษาระเบียบ กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้คำแนะนำตักเตือนแก่นักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติไม่เหมาะสม หรือประพฤติผิดระเบียบต่าง ๆ เป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
5. ส่งเสริมความดี ความสามารถและคุณธรรมของนักเรียนนักศึกษา โดยการให้ข้อคิดเห็นการอบรมและส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติเป็นนิสัย เป็นประจำหรือในชั่วโมงพบอาจารย์ที่ปรึกษา
6. ติดตามนักเรียน นักศึกษาที่ขาดเรียนทันที
7. หาโอกาสไปเยี่ยมบ้านเพื่อพบผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ต่อคน
8. ให้ความเห็นในการรับรองความประพฤติ ผลงานดีเด่น ตลอดจนความสามารถพิเศษต่าง ๆ
9. ปรึกษาหารือและประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขเมื่อมีปัญหาหรือหาทางป้องกันก่อนเกิดปัญหา
10. เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ PORTFOLIO ของนักเรียนนักศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการปกครองดูแลนักเรียน นักศึกษาโดยยึดนโยบาย หลักการ และแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แต่เนื่องจากวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เป็นวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนนักศึกษาจำนวนมากการดูแลไม่ทั่วถึง และในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาอาจมีปัญหาละเลยอุปสรรคมากมาย เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษามีชั่วโมงการสอนมากและมีภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยเหลือแบ่งเบาภาระการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา

2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นบริการที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาดังนี้

กู๊ด (Good.1973:17) ได้ให้คำจำกัดความของการให้คำปรึกษา คือ กระบวนการให้ความช่วยเหลือ ผู้รับบริการในปัญหาทางการศึกษา อาชีพ และส่วนตัว มีการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนแสวงหาลู่ทางในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการให้ความช่วยเหลือและพยายามช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ส่วนแพทเทอร์สัน (Patterson.1973:99) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้รับบริการให้เข้าใจ และยอมรับตัวเองในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และช่วยให้ผู้รับบริการได้ดำเนินการตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ได้พัฒนาตนเองถึงขีดสุด

คมเพชร จัตรศุกกุล (2530:8) ได้อธิบายว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการซึ่งอยู่ในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคน บุคคลหนึ่งเป็นผู้มีปัญหา ซึ่งไม่สามารถจะตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ ส่วนอีกบุคคลหนึ่งนั้นก็จะเป็นผู้มีวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งได้รับการฝึกฝนมาอย่างดี ตลอดจนมีประสบการณ์ที่จะทำให้เขามีความสามารถช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของบุคคลหลาย ๆ ประเภท

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2533:724) สรุปความหมายของการให้คำปรึกษาว่าการให้คำปรึกษา คือ กระบวนการช่วยเหลือซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ร่วมมือกันเป็นอย่างดีระหว่างบุคคลอย่างน้อยสองคนได้แก่ ผู้ให้บริการปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติส่วนตัว และคุณสมบัติด้านวิชาชีพที่เหมาะสม ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่ประสบปัญหาต้องการพัฒนาและต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้เขามีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น มีทักษะและความสามารถในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมและดำเนินชีวิตด้วยความสุขตามแก้อัตภาพ

วัชร ทรัพย์มี (2533:5) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการของ สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งเป็นนักวิชาชีพที่ได้รับการฝึกอบรมกับผู้รับบริการซึ่งต้องการความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้ผู้รับบริการเข้าใจตนเองเพิ่มขึ้น ปรับปรุงทักษะการตัดสินใจและทักษะ

จากความหมายของการให้คำปรึกษาตามแนวคิดต่างๆ ข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการให้คำปรึกษาได้ว่าเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือโดยใช้สัมพันธภาพระหว่างนักวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษา กับผู้รับคำปรึกษาซึ่งเป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนจนสามารถแก้ไขปัญหาพัฒนา ศักยภาพของตน มีทักษะและความสามารถในการตัดสินใจ และดำเนินชีวิตได้ด้วยการพึ่งพาตนเองในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา

ในการจัดระบบการให้คำปรึกษาในสถาบันการศึกษานั้น จะต้องมีการระบุจุดมุ่งหมายของการจัดระบบการให้คำปรึกษาไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา

มีความเข้าใจชัดเจนในหน้าที่ความรับผิดชอบและให้คำปรึกษาไปในแนวหรือทิศทางเดียวกันมี นักวิชาการหลายท่าน ให้ความหมายของจุดมุ่งหมายการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

รวีวรรณ ชินนะตระกูล (2539 : 184) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความทุกข์ กลุ้มใจ มีปัญหาได้เกิดมีความรู้สึกสบายอกสบายใจดีขึ้น
2. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจตัวเองชัดเจนขึ้น เข้าใจในปัญหาของตนดีขึ้น
3. เพื่อช่วยให้เด็กมองเห็นลู่ทางการแก้ปัญหาได้กว้างขวาง รอบคอบ ใคร่ครวญดีขึ้น
4. เพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ แก้ปัญหาด้วยตนเองได้ด้วยดี มีความภาคภูมิใจ

ตนเอง

5. เพื่อช่วยให้เด็กมีความรู้สึกไม่ว่าเหวไม่เปล่าเปลี่ยวใจ มีครูเป็นที่พึ่งเป็นมิตรสนิท

อัมพวัน อัมพรสินธุ์. (2541 : 250 – 251) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้มีความรู้สึกว่าตนเองไม่โดดเดี่ยว เมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วยังมีผู้อื่นดี เต็มใจ และคอยให้ความช่วยเหลือเขาอยู่
2. ช่วยให้ผู้สามารถรู้จักและเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง
3. ช่วยให้ผู้รู้จักใช้ความคิด ใช้สติปัญญาที่มีอยู่ทั้งหมดนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา
4. ช่วยให้ผู้เกิดความกระฉ่างขึ้นในใจ มองเห็นลู่ทางในการแก้ไขปัญหา
5. ช่วยให้ผู้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่จะได้รับจากบริการแนะแนว
6. ช่วยให้ผู้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ และดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข
7. ช่วยให้ผู้รู้จักความอดทน เสียสละ ยอมรับต่อสภาวะการณ์ที่แท้จริง ยินดีเผชิญ ต่อปัญหาที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ตีโพยตีพายหรือเกิดความท้อแท้ใจ
8. ช่วยให้ผู้ได้มีการพัฒนาการ และเจริญงอกงามไปถึงขีดสูงสุดและสอดคล้องกับ แสບเลย์ (Habley .1981 : 45–50) ซึ่งให้ความเห็นว่า ถ้าระบุจุดมุ่งหมายในการให้คำปรึกษาไว้ จะสามารถช่วยให้นักศึกษาสามารถบรรลุถึงเป้าหมายด้านวิชาการ นอกจากนั้นจะช่วยนักศึกษา ในการเลือกวิชาเอก วิชาโท และวิชาทั่วไป ได้ตรงตามความสามารถและความสนใจ ของนักศึกษา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา คือ ให้ผู้เข้ารับการปรึกษาได้เข้าใจ ตนเองรู้จักตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริม ให้มีความเจริญงอกงามอย่างตามวัยในการพัฒนาทุก ๆ ขั้นตอนของชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข

2.3 ขอบข่ายของการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักศึกษาในการปรับตัวเข้ากับสังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนแก้ปัญหาทุกด้านที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของนักศึกษา ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่านกำหนดขอบข่ายของการให้คำปรึกษาเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้รับทราบ ไว้ดังนี้

เจียรนัย ทรงชัยกุล (2533 : 282 – 384) กล่าวถึงบริการให้คำปรึกษามี 3 ประการ คือ

1. บริการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา โดยนักเรียนจะได้รับความช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างสิ่งที่จำเป็น ความใฝ่ฝันของนักเรียนทางด้านการศึกษากับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เขามีอยู่
2. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยนักเรียนจะได้รับความช่วยเหลือเพื่อช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต การวางแผนอาชีพ และการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่งาน
3. บริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม โดยนักเรียนจะได้รับความช่วยเหลือเพื่อให้ตระหนักถึงศักยภาพของตน การเข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง การเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ดี

สอดคล้องกับ สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2530 : 7) ได้กล่าวถึงบริการให้คำปรึกษามี 3 ประเภท คือ

1. บริการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ นิสิต นักศึกษา จะต้องปรับตัวให้เข้ากับการสอนของอาจารย์ บางคนต้องการความช่วยเหลือในเรื่องที่เกี่ยวกับทักษะในการศึกษาเล่าเรียน ความวิตกกังวลไม่มีสมาธิในการศึกษาเล่าเรียนไม่ชอบใจและไม่สนใจ ไม่มีความถนัดในการเรียนวิชาเหล่านั้น ผู้ให้คำปรึกษาต้องช่วยให้นิสิต นักศึกษาสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. บริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพจะต้องมีการจัดให้ผู้มีความรู้ความชำนาญด้านนี้ประจำจัดให้มีแบบทดสอบ เพื่อใช้ทดสอบนักศึกษาเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพทั้งทางด้านความสนใจ ความถนัดความสามารถบริการข่าวสารด้านอาชีพ ประกอบด้วยข้อมูล เกี่ยวกับอาชีพ และห้องสมุดอาชีพ
3. บริการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว และสังคม นักศึกษาที่มีปัญหาทางด้านจิตใจ จะขาดสมาธิในการศึกษาเล่าเรียน ทำให้ไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ตั้งแต่ความวิตกกังวล ปัญหาครอบครัว ปัญหาที่เกี่ยวกับเพื่อน ปัญหาบุคลิกภาพของนักศึกษา

จากแนวคิดของนักวิชาการ ดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจจะทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี โดยมีขอบข่ายการให้คำปรึกษา 3 ด้านคือ

1. การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ หมายถึง กระบวนการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือด้านวิชาการ การชี้แจงเรื่องหลักสูตร การลงทะเบียนเรียน การวางแผนการเรียน การวัดผล

การเพิ่มเติมรายวิชา การพัฒนาสภาพ การโอนย้ายคณะ การติดตามผลการเรียน การแนะนำเรื่อง การเรียน การแนะนำ เรื่องการศึกษาต่อ

2. การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำเกี่ยวกับ ปัญหาในด้านสุขภาพ การเงิน ความประพฤติ การปรับตัว ปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม

3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริการ ข้าราชการ ด้านอาชีพ ให้นักศึกษาเข้าใจ และรู้จักตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ทักษะ จุดเด่น และความต้องการของตนเอง ทักษะการสมัครงาน และความพึงพอใจใน อาชีพ

2.4 รูปแบบการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา จะประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาด้วยเช่น การนัดพบ นักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่มเพื่อสร้างสัมพันธภาพและทำความคุ้นเคยกับนักศึกษา คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาชัดเจนไม่อ้อมค้อมเพราะเมื่อนักศึกษาไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความคาดหวังและมีความต้องการที่จะได้คำแนะนำที่ชัดเจน ตรงกับความ ต้องการและสามารถนำไปแก้ปัญหาได้ทันที เลวินและไวน์การ์ท (Levine and Weingart. 1973:19) ได้ให้ทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจำเป็นต้องเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาโดยตลอดทั้งหมด นอกจากนั้นแล้วควรมีความคิดริเริ่มในการให้คำปรึกษาแนะนำด้วยวิธีการใหม่ๆ และจัดหา โอกาสที่ดี และเสริมสร้างสัมพันธภาพในการให้คำปรึกษาด้วย

ประภาศรี โอภาสานนท์ (2537 : 191-195) สรุปว่า วิธีการให้คำปรึกษาแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

1. วิธีการให้คำปรึกษาแบบนำทาง (Directive Method) วิธีการนี้ผู้ให้ คำปรึกษาเป็น ศูนย์กลางหรือเป็นการให้คำปรึกษา โดยวิเคราะห์บุคลิกลักษณะและองค์ประกอบต่างๆ ของ ผู้รับคำปรึกษา

2. วิธีการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง (Non-Directive Method) การให้คำปรึกษาวิธีนี้บาง ที่เรียกว่า การให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลางมีวิธีการที่มีการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา การชี้แจงจุดมุ่งหมายและกระบวนการให้คำปรึกษา ควรสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาพูดและระบายความรู้สึกและการกระทำ ความเข้าใจกับผู้ให้ คำปรึกษา

3. วิธีการให้คำปรึกษาแบบเลือกใช้วิธีต่างๆ (Selective Method) การให้คำปรึกษาแบบนี้ คือ การเลือกวิธีการหลายๆ วิธีมาใช้ ซึ่งมีแนวคิดว่าการใช้วิธีการเดียวอาจจะจำกัดเกินไป ไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร วิธีนี้ต้องมีการวางแผนเป็นอย่างดีและผู้ให้คำปรึกษาจะต้องรู้วิธีการ ต่างๆ ดีพอที่จะเลือกมาใช้เหมาะสม

2.5 เทคนิคในการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา จะประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น การนัดพบ นักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่ม เพื่อสร้างสัมพันธภาพ และทำความคุ้นเคยกับนักศึกษา คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษามีความชัดเจน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้ เครเมอร์ (Kramer. 1987 : 26-27) ให้ทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ ให้การปฏิบัติต่อนักศึกษาเสมือนนักศึกษาเป็นผู้ร่วมกระบวนการให้คำปรึกษา มิใช่เป็นผู้รับคำแนะนำเพียงอย่างเดียว วิลเลียมสัน (Williamson. 1961:190) เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องรู้เทคนิคการถ่ายทอดหรือแปลความหมายเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา นอกจากนี้ทองเรือน อมรัชกุล (2534: 49-51) ให้ทัศนะเกี่ยวกับเทคนิคในการให้คำปรึกษา ดังนี้

1. การเริ่มต้นสนทนา (interview) สิ่งสำคัญ คือ การสร้างบรรยากาศให้มีลักษณะอบอุ่น เป็นกันเอง ท่าทีและเสียงที่ใช้เป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่จะกระตุ้นให้นักศึกษาอยากพูดคุยหรือไม่
2. การวางเค้าโครง (structure) ในการพบนักศึกษาแต่ละครั้ง อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะได้กำหนดเค้าโครงไว้ว่าจะพูดเรื่องอะไร มีงานอะไรที่จะต้องทำร่วมกัน
3. การตั้งคำถาม (questioning) ลักษณะของคำถามควรหลีกเลี่ยงคำตอบว่า “ใช่” “ไม่ใช่” เพราะคำถามประเภทนี้จะเป็นการตัดการคุย หรือบอกเล่ารายละเอียด ควรถาม คำถาม เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาสำรวจความต้องการของตนเอง
4. การให้คำแนะนำ (advising) อาจารย์ที่ปรึกษาควรแนะนำให้นักศึกษาทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อช่วยปัญหา มีลักษณะแบบชี้แนะ “directive” มากควรระวังเวลาใช้ควรพิจารณาว่านักศึกษาพร้อมที่จะรับฟังหรือยัง มิเช่นนั้นนักศึกษาจะเกิดความรู้สึกต่อต้าน
5. กระตุ้นให้กำลังใจ (encouragement) นักศึกษาบางคนขาดความมั่นใจในตนเองไม่กล้าตัดสินใจจึงเป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะต้องคอยกระตุ้นให้กำลังใจ
6. การชักชวน (persuasion) อาจารย์ที่ปรึกษาใช้วิธีชักชวนให้นักศึกษายอมรับวิธีแก้ปัญหาที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ สิ่งที่ต้องระวังในการใช้วิธีนี้คือ อาจก่อให้เกิดความรู้สึกต่อต้าน ฉะนั้นก่อนใช้ควรพิจารณาปฏิกิริยาจากนักศึกษาก่อน
7. การให้รายละเอียดหรือข้อมูล (informing) อาจารย์ที่ปรึกษาควรให้รายละเอียดหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีความสำคัญในการช่วยแก้ปัญหา กลวิธีนี้ใช้มากในด้านการให้ข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพ
8. การเงียบและการฟัง (silence and listening) เป็นกลวิธีที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะใช้เพื่อให้นักศึกษาพูดหรือเล่าสิ่งต่างๆ โดยใช้การเงียบเพื่อคอยฟัง ท่าทางของอาจารย์ต้องแสดงให้นัก

ศึกษาเห็นว่ากำลังสนใจฟัง เข้าใจ และยอมรับสิ่งต่างๆ ที่นักศึกษากำลังเล่า พร้อมทั้งแสดงท่าทีให้นักศึกษาเห็นว่านักศึกษาคควรเล่าต่อไป

กล่าวโดยสรุปอาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีเทคนิคการสร้างสัมพันธภาพ เพื่อให้นิสิต นักศึกษารู้สึกว่าอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความอบอุ่น เป็นกันเอง และเป็นที่ยึดทางใจของเขาได้มีเทคนิคในการสร้างสัมพันธภาพ ดังนี้ (1) สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร อบอุ่น ยิ้มแย้มแจ่มใส (2) เปิดเผยไม่มีลับลมคมใน (3) มีความสนใจมีความเมตตากรุณา (4) มีความจริงใจและปฏิบัติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย (5) ยอมรับทั้งคุณค่าและความแตกต่างของบุคคล (6) พยายามทำความเข้าใจทั้งความรู้สึก ปัญหาและความต้องการของนิสิตนักศึกษา (7) ให้ความช่วยเหลือนิสิต นักศึกษาอย่างจริงใจ

2.6 ประเภทของการให้คำปรึกษา

อัมพวัน อัมพรสินธุ์. (2541 : 271) ได้แบ่งการให้คำปรึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Counseling) เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลโดยมีการพบปะเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้ขอคำปรึกษา เป็นการช่วยให้ผู้ขอคำปรึกษาได้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น สามารถวางโครงการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ มิใช่เฉพาะจะสามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่เท่านั้น แต่จะช่วยให้มีทักษะในการแก้ปัญหาอื่นๆ ได้ด้วยตนเอง

2. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) เป็นกระบวนการที่ผู้แนะแนวให้ความช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาครั้งละมากกว่า 1 คน ด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลคือ ให้สำรวจและประเมินตนเองเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองให้มากที่สุด ให้สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และนำตนเองได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้รับคำปรึกษาแต่ละคนในกลุ่ม สามารถตัดสินใจด้วยตนเองโดยอาศัยการช่วยเหลือของกลุ่ม

3. บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้มีส่วนในการพัฒนานิสิต นักศึกษา ให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสนองต่อสังคมและประเทศชาติ (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2537 : 31) ส่วนนายแพทย์เทอดศักดิ์ เดชคง (2543 : 68-69) เสนอแนวคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทเหมือนกับเป็นพ่อ-แม่คนที่ 2 ของนักศึกษา เป็นผู้ที่ต้องคอยดูแลช่วยเหลือแนะนำทุกเรื่อง ในระหว่างนักศึกษาอยู่ในสถานศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 89-90) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาสรุปได้ดังนี้ แนะนำวิธีการเรียนแก่นักศึกษาเพิ่มเติมจากการปฐมนิเทศ แนะนำโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา ทั้งนี้อาจารย์ที่ปรึกษาคควรศึกษาหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้ดี เพื่อ

13. ให้ข้อเสนอสถานที่ต่าง ๆ แก่นักศึกษาในกลุ่มอย่างเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล
14. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเรียนและวิชาชีพ ซึ่งนักศึกษาจะนำไปใช้ได้ในอนาคต
15. ช่วยเหลือให้คำแนะนำทุก ๆ ด้านที่นักศึกษามาปรึกษา เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาส่วนตัวและสังคม ปัญหาอาชีพ รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ
16. ช่วยให้นักศึกษามีกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ต่าง ๆ ทุกด้าน
17. ช่วยให้นักศึกษาเห็นคุณค่าและข้อบกพร่องของตนเอง แล้วพยายามเสริมคุณค่าที่มีอยู่ให้พัฒนาไปเรื่อย ๆ และหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง
18. ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในกลุ่มตลอดเวลาด้วยความเต็มใจ

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529 : 21-22) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันการศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ไว้ดังนี้คือ ประมุขนิเทศนักเรียนในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งสวัสดิการต่าง ๆ ที่นักเรียนจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ เก็บรวบรวมประวัติข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรมชมรม ตลอดจนแนะนำหาทางป้องกันและติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน ดักเตือนดูแล แก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

แฮริงตัน (Harrington. 1974 : 41) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทและหน้าที่สำคัญ คือ

1. บทบาทในฐานะที่เป็นครู เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในด้านวิชาการและการปรับตัว
2. บทบาทในฐานะผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการให้คำปรึกษาทางวิชาการและความคับข้องใจต่าง ๆ ของนักศึกษา
3. บทบาทในฐานะเป็นอาจารย์ทำหน้าที่สอนเช่นเดียวกับอาจารย์คนอื่น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้และรวบรวมข้อมูลของนักศึกษาในความรับผิดชอบของตน และเป็นแหล่งความรู้ให้แก่นักศึกษาและอาจารย์อื่นๆ
4. บทบาทในฐานะผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้บริหารด้วยย่อมจะเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการให้คำปรึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เดรสเซล (Dressel. 1974 : 57) ได้กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับรายละเอียดของหมวดวิชา เทคนิคและแผนการเรียน

2. สามารถแนะนำนักศึกษาในการวางแผนการเรียนและกำหนดเป้าหมายในการเรียนได้
3. ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษาก่อนการลงทะเบียนในการเลือกวิชาเรียนได้ตรงตามหลักสูตร และเพิ่ม-ถอนวิชาเรียนในแต่ละภาคเรียน
4. เอาใจใส่งานวิชาการ ให้คำแนะนำวิธีการเรียนและแก้ไขปัญหาการเรียนของนักศึกษา
5. สนใจและให้ความอบอุ่นเป็นกันเองกับนักศึกษาแต่ละคนนอกจากเวลาเรียน
6. เอาใจใส่นักศึกษาในด้านสุขภาพ การเงิน นิสัยและให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีเหมาะสมต่อสาขาวิชาชีพ

7. สามารถแปลความหมายของข้อมูลบางอย่างเกี่ยวกับตัวนักศึกษาได้
 8. สามารถนำข้อมูลอื่น ๆ มาประกอบการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม
- สติกเคิล (Stickle. 1980 : 262-265) ได้ให้ความเห็นว่าหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษามี 5 ประการ ดังนี้

1. ช่วยนักศึกษาให้สำเร็จหลักสูตรตามความสนใจและความต้องการของนักศึกษา
2. ให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่นักศึกษาในเรื่องรายวิชา กฎระเบียบและขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อช่วยนักศึกษาจัดตารางเวลาเรียน
3. ในการให้คำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาต้องช่วยแนะนำนักศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านวิชาการ ได้แก่ จะสอบให้ผ่านได้อย่างไร ใช้ทักษะในการศึกษาอย่างไร
4. ช่วยพัฒนานักศึกษา โดยเรียนรู้เข้าใจนักศึกษาคำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจ เป้าหมาย ความหวัง รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาส่วนตัว ได้แก่ การปรับตัวและการเข้าใจตนเอง
5. ให้โอกาสและสนับสนุนให้นักศึกษาแต่ละคนวางแผนเพื่อพัฒนากลยุทธ์ทางวิชาชีพระยะยาว โดยการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพ และทางเลือกด้านบัณฑิตศึกษา

3.1 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา นับว่ามีความสำคัญและจำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลหนึ่งที่จะมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา แต่ละคนให้เป็นคนดี มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านจิตใจ ฉะนั้นการจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณลักษณะเหมาะสมกับนักเรียน นักศึกษา จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากซึ่งคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาได้มีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

ออนนิสมา (Onnismaa.1998 : 175-190) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีวุฒิภาวะ อารมณ์มีความสามารถในการดำรงชีวิตโดยปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้ อีกทั้งรู้จักใช้แหล่งข้อมูลจากหลายๆ แหล่งและรู้ว่าข้อมูลเหล่านั้นคืออะไร จะใช้เมื่อใดสามารถเรียนรู้และจัดการกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ในด้านการสื่อสารและการรับ-ส่งข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว ส่วน กิดเด็นส์ (Giddens.1984:135) กล่าวไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรสามารถช่วยให้นักศึกษาแปลความหมายของประสบการณ์ต่างๆ และสามารถแสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการปฏิบัติตนโดยอาศัยประสบการณ์เหล่านั้น ลิทเทิล (Little.1985 : 34-36) กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ 3 ประการคือ อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีความรู้ มีกลยุทธ์ และมีจรรยาบรรณ ส่วน ฮิกบี (Higbee. 1979 : 47-48) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมอย่างดี มีความรอบรู้และมีความทันสมัยทางวิชาการ มีความไวต่อการรับรู้ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นักศึกษาได้อย่างราบรื่น ในทัศนะของมุลเลอร์ (Mueller.1961 :209) ให้ความเห็นว่าคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การมีความลึกซึ้งเฉียบไว (Quick Insights) มีการตัดสินใจที่ดี (Good Judgment) และมีทักษะทั้งมวลที่อาจารย์พึงมี รวมทั้งมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

โกลด์เบิร์ก (Goldberg.1998 : 351-357) ได้สัมภาษณ์อาร์โนลด์ โกลด์ สไตน์ (Arnold Goldstein) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาทางการศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา โกลด์สไตน์ ให้ความเห็นว่า การเตรียมตัวสำหรับการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้แก่ การจัดอันดับความสำคัญของงานที่ต้องปฏิบัติ เช่น การเตรียมตัวด้วยการอ่าน ซึ่งนอกจากการอ่าน เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาแล้วควรต้องอ่านในเรื่องอื่นๆ ด้วยเช่น สังคมวิทยา สังคมสงเคราะห์ หลักการบางด้านของจิตวิทยาการศึกษา และแม้กระทั่งเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้อาจารย์ได้มีความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวาง อาจารย์ที่ปรึกษาควรเรียนรู้จากผู้มาขอรับคำปรึกษาด้วย เพราะบุคคลเหล่านี้อาจมีปัญหามุมมองที่แปลกแตกต่างกันออกไป ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้เรียนรู้ไปในตัว บุคลากรของประสบการณ์จากการอ่านและประสบการณ์จากการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะสามารถช่วยให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ศุภชัย สำนัญพิศ. (2536 :10-11) เสนอแนวคิดที่ว่า สถาบันทุกแห่งควรกำหนดคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาทราบและใช้เป็นแนวทางการพัฒนาตนเอง ซึ่งคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีควรมีดังต่อไปนี้ 1) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความรับผิดชอบสูง 2) มีความเมตตากรุณา และใจกว้าง และรับฟังความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา 3) มีความรู้กว้างขวาง และทันต่อเหตุการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง 4) มีความจริงใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น 5) มีเหตุผลและมีความสามารถในการแก้ปัญหา 6) ไวต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้รวดเร็ว 7) มีหลักจิตวิทยาในการให้การปรึกษาและจรรยาบรรณอาจารย์ที่ปรึกษา 8) มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีได้ 9) มีประสบการณ์ในหน้าที่งานอาจารย์ที่ปรึกษา

วัฒนา พัทธราวิช (2539 : 221-222) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่จะสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายดังนี้

1. สนใจปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา เอาใจใส่และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ

2. สนใจใฝ่หาความรู้เพื่อให้ทราบถึงหน้าที่ที่แท้จริงของตนเอง รวมทั้งวางแนวทางในการแก้ปัญหา

3. มีความคิดริเริ่ม มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความคล่องตัว มีใจรักงานอย่างแท้จริง

4. ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมมามากพอสมควร อันจะนำมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้

5. มีบุคลิกลักษณะดีเป็นที่ยอมรับของนักศึกษา

6. มีไหวพริบและปฏิภาณในการโต้ตอบ การสนทนา การให้คำปรึกษาอย่างฉลาด สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี

7. มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ รักความยุติธรรม มีระเบียบกฎเกณฑ์

8. เป็นบุคคลที่ใจกว้าง สามารถรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ทุกสถานการณ์

9. เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่วิตกกังวลต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ สามารถรับฟังได้ด้วยใจสงบ แล้วพยายามนำข้อบกพร่องไปพิจารณาเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

10. เป็นบุคคลที่สามารถรักษาความสามัคคีภายในกลุ่มได้อย่างสม่ำเสมอ

11. เป็นบุคคลที่สามารถปฏิบัติตัวในฐานะผู้นำแบบประชาธิปไตย อันเป็นที่ยอมรับของสมาชิกภายในกลุ่ม

12. เป็นบุคคลที่ยอมเสียสละเวลาส่วนตัวเพื่องานในหน้าที่ของตนเสมอ

13. เป็นบุคคลที่เตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์ทุก ๆ ด้าน โดยไม่เกิดความวิตกกังวลแต่อย่างใด

14. เป็นบุคคลที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม และมีความรับผิดชอบสูง

15. เป็นบุคคลที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตา

16. เป็นบุคคลที่ขยันขันแข็ง มีมานะอดทนในการทำงาน มีความอดทนในการรอคอย

17. เป็นบุคคลที่สนใจติดตามผลงานที่ตนเองได้ปฏิบัติลงไป

ส่วน สุภาณี อินทรอักษร (2542 : 14) ได้สรุปคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ต้องการควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นมิตร

2. เป็นที่น่าไว้วางใจ

3. รักษาความลับได้

4. มีความเข้าใจตนเองและบุคคลอื่น

5. มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

6. ปรับตัวและพัฒนาตนเองได้ดี

7. ให้เกียรติบุคคลอื่นว่ามีคุณค่า และคิดว่าบุคคลอื่นสามารถพึ่งตนเองได้

8. มีความเป็นตัวของตัวเอง

9. ศรัทธาในตนเอง

10. ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดของบุคคลอื่น
11. ทนต่อความขัดแย้งต่าง ๆ ได้
12. เป็นคนที่มีชีวิตชีวา
13. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
14. มีความจริงใจ
15. มีความสนใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
16. มีความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล และมีระบบ
17. มีความรับผิดชอบ
18. มีเมตตา
19. มีความสุขุม
20. ตระหนักในค่านิยมของตนเอง และเข้าใจในค่านิยมของบุคคลอื่น
21. มีความเสียสละ

3.2 จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี เพราะเป็นอาชีพที่ให้บริการแก่สังคมโดยวิธีการแห่งปัญญา เป็นผู้นำความรู้ไปอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ กระทรวงศึกษาธิการมีเป้าหมายในการพัฒนาผู้ประกอบอาชีพครูอยู่เสมอ เพื่อให้ครู-อาจารย์มีความรู้สูงขึ้นทันกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี และขณะเดียวกันยังคำนึงถึงคุณภาพในวิชาชีพครูด้วย โดยมีจรรยาบรรณของอาชีพครูเป็นแนวปฏิบัติ

จรรยาบรรณครู ได้เริ่มปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในสมัย มล.ปิ่น มาลากุล เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการอำนวยการคุรุสภา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้กำหนด จรรยาบรรณครู 9 ประการ (สุจิตรา ชื่นอาภรณ์. 2546 :17) ดังนี้

1. ครูต้องรักเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝนสร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งทางกาย วาจา ใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์ในการปฏิบัติตามปกติ และไม่ใช้ศิษย์ให้กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน

6. ครูย่อมพัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และมีวิสัยทัศน์ให้ทันการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู

8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชน ในการสร้างสรรค์

9. ครูพึงปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์พัฒนาภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีหน้าที่ให้การปรึกษาแนะนำช่วยเหลืออบรมดูแลนิสิต นักศึกษาจึงจำเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณ จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษามีดังนี้ (รวิวรรณ ชินะตระกูล.2539 : 187)

1. มีความสุจริต จริ่งใจต่อผู้รับบริการ

2. รักษาความลับ ไม่ควรเปิดเผยความลับ

3. มีมารยาท

4. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการ

5. มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่สูง

6. หมั่นศึกษาหาความรู้ทางวิชาชีพ

7. ยอมรับความสามารถของตัวเองว่าสามารถให้คำปรึกษา

8. ร่วมประชุมปรึกษางานทางวิชาการอยู่เสมอที่เกี่ยวกับเรื่องการแนะแนว และการให้คำปรึกษา

9. รับผิดชอบผู้รับบริการไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือ ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถช่วยได้

10. หมั่นตรวจวัดผลงานตัวเองอยู่เสมอ

นิรันดร์ จุลทรัพย์ และพยัคฆ์ คงศรีแก้ว (2542 : 19) ได้สรุปจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยทักษิณไว้ดังนี้

1. จะต้องรักษาความลับเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นเรื่องส่วนตัวของนิสิต กรณีที่จำเป็นต้องนำเรื่องปรึกษากับ เพื่อนร่วมงานควรปกปิดหลักฐานการแสดงตัวของนิสิต

2. จะต้องพยายามช่วยเหลือนิสิตจนสุดความสามารถ หากนิสิตมีปัญหาเกินความสามารถที่จะช่วยได้ ควรส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน/สาขา เพื่อให้ความช่วยเหลือโดยถูกต้องรวดเร็ว

3. จะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ ผลดี ผลเสีย ที่จะเกิดแก่นิสิตไม่กระทำการใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่นิสิตโดยไม่เป็นธรรม และไม่เพิกเฉยหรือบ่ายเบี่ยงในกรณีที่สามารถช่วยเหลือนิสิตได้

4. จะต้องยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตทำให้เกิดศรัทธาเชื่อมั่นต่อนิสิต

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2533 : 4-5) ได้กล่าวถึงจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. รักษาความลับของศิษย์อย่างเคร่งครัด
2. พินิจและปกป้องผลประโยชน์ของศิษย์
3. อุทิศเวลาเพื่องานอาจารย์ที่ปรึกษา
4. ให้ความช่วยเหลือจนเต็มความสามารถ

จะเห็นได้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลแรกที่นักเรียนนึกถึงและขอความช่วยเหลือ ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงต้องกระทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดี สร้างความเชื่อถือศรัทธาเลื่อมใสให้เกิดขึ้น โดยอาศัยหลักจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพในการปฏิบัติงาน

3.3 การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษา

เมื่อนักศึกษาเข้ามาเรียนในสถานศึกษา นักศึกษาจะต้องปรับตัวเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงความยุ่งยากซับซ้อนและปัญหาต่างๆ นักศึกษาจึงต้องการผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ การปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีความสำคัญเพราะเป็นการช่วยเหลือนักศึกษาแนะแนวทางการศึกษาและแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละสถาบันย่อมมีความแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่จะมีการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญดังนี้

3.3.1 การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ

สำเนา ขจรศิลป์. (2530 : 11-13) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านวิชาการเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักศึกษาในด้านการศึกษา ได้แก่ การอธิบายลักษณะของหลักสูตรทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการขอเพิ่ม-ถอนรายวิชา และกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการวัดผล และช่วยให้นักศึกษาสำรวจตนเองมีเหตุผลในการเลือกวิชาเรียน เมื่ออาจารย์ที่ปรึกษารับนักศึกษาเข้ามาอยู่ในความดูแลแล้ว งานอันดับแรกที่จะต้องช่วยเหลือนักศึกษา คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ได้แก่

1. การเลือกสายวิชาเรียนและการลงทะเบียนเรียน อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการอธิบายลักษณะของหลักสูตร การแนะนำวิธีการกรอกบัตรลงทะเบียนให้ถูกต้องฝึกการอ่านเลขรหัสรายวิชา

2. การเพิ่มและถอนรายวิชาเรียนในรายวิชาต่าง ๆ เมื่อนักศึกษาเรียนไปได้สักระยะหนึ่งเพื่อปรับให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของนักศึกษา

3. การวัดผลการเรียนในแบบหน่วยกิต การจัดหลักสูตรในแบบหน่วยกิตนั้น ทุกวิชามีความสำคัญเท่าเทียมกันหมด จะต่างกันก็แต่จำนวนหน่วยกิตเท่านั้น อาจารย์ที่ปรึกษาต้องแนะนำให้นักศึกษาเอาใจใส่การเรียนทุกวิชา และคำนึงเสมอว่าการวัดผลอาจเกิดขึ้นได้เสมอไม่ใช้การสอบประจำภาคเท่านั้น

4. วิธีการเรียนและการแก้ปัญหาการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาควรแนะนำวิธีการเรียน การค้นคว้า การจัดเวลาเรียนให้นักศึกษาได้ทราบตั้งแต่ต้น และหมั่นสอบถามปัญหาการเรียน ของนักศึกษาอยู่เสมอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำตามสภาพที่เป็นจริงและถูกต้อง

กรมอาชีวศึกษา (2534 : 151) มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษา ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ไว้ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียนนักศึกษา
2. ประเมินเทคนิคนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติ
3. ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียนนักศึกษา ในการลงทะเบียนรายวิชา (ลงทะเบียนเรียน และหรือลงทะเบียนสอบเทียบความรู้หรือประสบการณ์) การขอเปลี่ยน ขอเพิ่มและขอถอน รายวิชา
4. ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา ของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
5. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าธรรมเนียมเฉลี่ยแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
6. แนะนำหาทางป้องกันและติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน
7. เสนอความคิดเห็นและข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนแต่ละ ภาคเรียน
8. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองพร้อมทั้งรายงานการเรียน และพฤติกรรมของ นักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ
9. ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม

การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม เป็นการให้คำปรึกษา นอกเหนือจากทางด้านการ ศึกษาเพื่อให้นักศึกษาที่มีปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมรวมทั้งการ อบรมความประพฤติ เพราะองค์ประกอบเหล่านี้มีผลต่อการเรียนทั้งสิ้น

สำเนา ขจรศิลป์ (2530 : 3-8) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านส่วนตัว และสังคมดังนี้

1. ให้การแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับและบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และ ชุมชน
2. ให้การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม ได้แก่ ปัญหาการปรับตัวในสังคม ทั้งสุขภาพ กายและสุขภาพจิต
3. ให้การปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติและจริยธรรม
4. ให้การแนะนำเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต นักศึกษา

5. พิจารณาคำร้องต่าง ๆ ของนิสิต นักศึกษา และดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบ
6. ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือและเพื่อประโยชน์ของนิสิต นักศึกษา
7. กำหนดเวลาให้นิสิต นักศึกษา เข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาแนะนำอย่างสม่ำเสมอ
8. สร้างสัมพันธภาพ และความเข้าใจอันดีระหว่างนิสิต นักศึกษา อาจารย์และมหาวิทยาลัย
9. ให้การรับรองนิสิต นักศึกษา เมื่อต้องการนำไปแสดงแก่ผู้อื่น
10. ป้อนข้อมูลย้อนกลับมายังผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ
11. ชี้แจงให้นิสิต นักศึกษา เข้าใจหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา และหน้าที่ของนิสิต นักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
12. ในกรณีที่มีนิสิต นักศึกษา แต่งกายไม่เรียบร้อยหรือความประพฤติไม่เหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาต้องตักเตือน

กรมอาชีวศึกษา (2534:151) ได้มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านเกี่ยวกับส่วนตัวและสังคม ดังนี้

1. ปฐมนิเทศนิเทศนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบในด้านความประพฤติ ระเบียบ วินัย และข้อบังคับต่างๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียน นักศึกษาจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ
2. จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียนรู้และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ
3. ติดตามความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับ แก่นักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
4. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองพร้อมทั้งรายงานความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ
5. ให้คำแนะนำตักเตือน ดูแลแก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

3.3.3 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นการให้บริการแก่นักศึกษา ช่วยให้นักศึกษาได้รู้จักคิด และตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง การปฏิบัติการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนั้น สำเนา ขจรศิลป์ (2530 : 8-9) กล่าวถึงหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านอาชีพ ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจตนเองอย่างลึกซึ้งทุกด้านคือ สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และอุปนิสัยใจคอว่าเหมาะสมกับงานอาชีพใด

2. ช่วยให้นักศึกษารู้จักและเข้าใจโลกของงานอาชีพต่าง ๆ และองค์ประกอบของงาน ได้แก่ ลักษณะของงานอาชีพ คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ เงินเดือนหรือรายได้ ความมั่นคงในงาน โอกาสก้าวหน้าในงานสภาพปัจจุบันและแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคตสำหรับงานอาชีพต่าง ๆ

3. ช่วยให้นักศึกษารู้จักเลือกและตัดสินใจเลือกงานอาชีพอย่างฉลาดถูกต้องเหมาะสมกับอัตภาพ

4. ช่วยให้นักศึกษารู้จักตัดสินใจเลือกอย่างฉลาดในการเข้ารับการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพต่าง ๆ

5. ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกลักษณะของตนให้เหมาะสมกับงานอาชีพ เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความตรงต่อเวลา

6. ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับงานอาชีพด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมกับวัย

7. ช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับงานอาชีพ จนประสบผลสำเร็จและมีความสุขในอาชีพของตน

4. จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ชีวิตของวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่สำคัญที่สุด เป็นวัยเชื่อมต่อจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้มีความยุ่งยากในการปรับตัว จึงมีผู้กล่าวว่าเป็น “วัยวิกฤต” (Critical Period) การศึกษาและทำความเข้าใจเด็กวัยรุ่นจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในสังคม

ความหมายของวัยรุ่น ได้มีผู้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ดังนี้

โรเจอร์ (Rogers. 1972 : 9) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์เดิมมาจากภาษาละตินคือ “Adolescere” ซึ่งมีความหมายว่าเจริญเติบโตหรือเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ (to grow into maturity) ฉะนั้นการศึกษาเด็กวัยรุ่นจึงควรศึกษาด้านกระบวนการของการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ และการปรับตัวทางด้านสังคมของบุคคลจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่

พาปาเลียและโอลด์ (Papalia & Olds 1993 : 483) บอกว่า วัยรุ่น (Adolescence) คือช่วงต่อของพัฒนาการระหว่างวัยเด็ก (Childhood) และวัยผู้ใหญ่ (Adulthood) โดยทั่วไปวัยรุ่นจะเริ่มต้นเมื่ออายุประมาณ 12 หรือ 13 ปี และจะสิ้นสุดในตอนปลายของ Teen Age หรือเกือบ 20 ปี อย่างไรก็ตาม ฮอร์โมนของต่อมไร้ท่อในวัยเด็กตอนต้นอาจเริ่มต้นเร็วกว่านี้ และพัฒนาการของจิตใจและอารมณ์อาจจะขยายออกไปยาวนานกว่านี้

จิตวิทยากับการศึกษาเรื่องของวัยรุ่นจิตวิทยา (Psychology) เป็นศาสตร์ทางพฤติกรรมซึ่งประกอบด้วยความรู้ทางสังคมวิทยา (Sociology) มานุษยวิทยา (Antropology) สังคมศาสตร์สาขาต่างๆ (Social Science) ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมรวมถึง

ความรู้จากวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) ที่เกี่ยวกับการเจริญเติบโต และกระบวนการเกิดปฏิกิริยาต่างๆ เป็นต้น

จิตวิทยามีหลายสาขาวิชา อัมพวัน อัมพรสินธุ์ (2541 : 3) ให้ข้อคิดว่า ผู้ศึกษาจะต้องเลือกว่าจะเรียนจิตวิทยาสาขาใดที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตัวเองมากที่สุดและจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ดีที่สุด เช่น ถ้าเป็นครู เป็นนักแนะแนวก็ต้องเรียนจิตวิทยาการศึกษา จิตวิทยาแนะแนว จิตวิทยาการพัฒนากการ ซึ่งจิตวิทยาพัฒนาการนั้นแบ่งแยกเป็นจิตวิทยาเด็ก (Child Psychology) จิตวิทยาวัยรุ่น (Adolescence Psychology) และจิตวิทยาผู้ใหญ่ (Adult Psychology)

4.1 ความหมายของจิตวิทยาวัยรุ่น

โรเจอร์ (Rogers. 1972 : 212-213) ได้ให้ความหมายของ “จิตวิทยาวัยรุ่น” ว่าเป็นการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านต่างๆ ของวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ มากเป็นพิเศษ

การศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่น มีความมุ่งหมายเพื่อให้เราเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนวัยนี้ว่ามีสภาพอย่างไร เช่น การเจริญเติบโตทางร่างกาย ความแปรปรวนทางอารมณ์ ลักษณะการคิด และการปรับตัวทางสังคมหรือการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ตลอดจนศีลธรรมจรรยา นอกจากนี้ยังต้องศึกษาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความสนใจและความต้องการของวัยรุ่นเพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเด็กวัยรุ่นให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัยรุ่น จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถอยู่ร่วมกับวัยรุ่นได้ดีขึ้นครูและนักแนะแนวสามารถจัดการเรียนการสอน การปกครอง และแนะแนวเด็กได้ผลมากขึ้นช่วยลดปัญหาของเด็กและเยาวชน และทำให้สังคมมีความสุขมากขึ้นด้วย

4.2 ความสำคัญของการศึกษาเด็กวัยรุ่น

การศึกษาเด็กวัยรุ่นคือการศึกษาพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งหมายถึงการกระทำหรือความประพฤติของเด็กที่แสดงออก อัมพวัน อัมพรสินธุ์ (2541 : 4) สรุปความสำคัญของการศึกษาเด็กวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. เด็กวัยรุ่นจะต้องเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ศึกษาเพื่อหาทางส่งเสริมให้เขาได้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี
2. เด็กวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอ่อนไหวที่จะเกิดปัญหา เช่น อันธพาลเกร โรคจิต โรคประสาท หรือต่อต้านสังคม เราจึงต้องทำความเข้าใจเพื่อหาทางให้ความช่วยเหลือเขาให้ได้มากที่สุด
3. เด็กวัยรุ่นเป็นวัยแห่งความคิดเพื่อฝัน บางทีฟุ้งซ่าน จำเป็นที่เราต้องช่วยให้ความคิดของเด็กเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

4. เด็กวัยรุ่นเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อเด็กจะเริ่มสร้างปรัชญาของชีวิต และอุดมคติของตนเอง จึงเป็นช่วงชีวิตที่สำคัญที่สังคมต้องให้โอกาสเขาได้พัฒนาความคิดและสติปัญญาอย่างเต็มที่

4.3 พัฒนาการเด็กวัยรุ่น

สมพร สุทัศนีย์ (2544 : 40-41) กล่าวว่า เด็กจะเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 15-18 ปี เป็นระยะที่เด็กกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นระยะที่เด็กวัยรุ่นค้นหาลักษณะประจำตนและบทบาทที่แท้จริงของตนทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน เช่นเดียวกับวัย 12-15 ปี เหตุนี้วัยรุ่นจึงเปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมของตนสู่ผู้ใหญ่ แต่ถ้าวัยนี้ค้นหาลักษณะประจำตนไม่ได้ และไม่ทราบบทบาทที่แท้จริงของตนคืออย่างไร จะเกิดความสับสนในบทบาทและจะปรับตัวไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเพศ และอาชีพเพราะปัจจุบัน “รักร่วมเพศ” มีมากขึ้นและด้านอาชีพก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาการ อิทธิพลนี้ให้เห็นว่าในบางกรณีที่เด็กปรับตัวไม่ได้ สับสนในบทบาททางเพศและอาชีพ เด็กรับเอาบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ และเป็นอันตรายจากสังคมมาเป็นตัวของตน เช่น ดิทยาเสพติด ซึ่งเด็กรู้สึกว่าเป็นหนทางที่จะแสวงหาความหมายให้กับชีวิตได้

1. พัฒนาการทางกาย ร่างกายของเด็กวัยนี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่น้ำหนักและส่วนสูงมากที่สุด แขนขาจะเจริญมากกว่าลำตัว ลำตัวจะเจริญมากกว่าศีรษะ กระดูกแข็งแรง ผิวพรรณผ่องใส ต่อมต่างๆ ทำหน้าที่มากขึ้น วัยนี้เริ่มพิถีพิถันในเรื่องความงาม เด็กจะสนใจรูปร่างหน้าตาและการแต่งกายมาก จะหันไปใช้เครื่องสำอางที่โฆษณาอยู่ทั่วไป เด็กวัยรุ่นที่รูปร่างหน้าตาดี แต่งตัวสวยงามจะเป็นที่รู้สึกและชื่นชอบในหมู่วัยรุ่นด้วยกัน

2. พัฒนาการทางอารมณ์ วัยนี้ต้องการอิสระภาพมากขึ้น มักจะแสดงอาการแข็งกร้าวเมื่อถูกจำกัดเสรีภาพ มักมีอารมณ์เพื่อผื่นเกี่ยวกับอนาคต เช่น อาชีพ การแต่งงาน เด็กวัยนี้ปรับตัวได้ดีขึ้น อารมณ์สุขุมเยือกเย็น กล้าเผชิญความจริงมากขึ้น ถ้าหากเด็กวัยรุ่นนี้อยู่ห่างบิดามารดา เช่น อยู่หอพักหรืออยู่บ้านคนอื่นจะทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงยิ่งขึ้นกว่าการอยู่ใกล้บิดามารดา

3. พัฒนาการทางสังคม เด็กวัยนี้พอใจที่จะอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกันและมักจะทำตามกลุ่ม นิยมและคลั่งไคล้อะไรที่เหมือนๆ กัน มักจะนิยมของแปลกๆ และวิถิตาร เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ดังนั้นการอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกันจะพัฒนาไปสู่กลุ่มต่างเพศอย่างค่อยเป็นค่อยไปคือเมื่อมีการรวมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง วัยรุ่นแต่ละกลุ่มที่เป็นคนละเพศก็จะมาพบปะกัน วัยรุ่นจึงอยู่ในฐานะสมาชิกของกลุ่มที่รู้จักกันโดยเริ่มทั้งสองเพศ ต่อมาเมื่อค่อยๆ รู้จักพูดคุยกันแล้วสมาชิกของแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นคนละเพศก็เริ่มจับคู่กัน เริ่มมีนัดแล้วโยงไปสู่การแต่งงานและการเตรียมตัวสำหรับอาชีพต่อไป

4. พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางสมองเกือบเท่าผู้ใหญ่เป็นวัยที่เริ่มมีแนวทางชีวิตสำหรับตัวเอง มักจะสนใจเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยาและด้านการเมือง แต่ก็ยังไม่สามารถตัดสินใจอะไรได้เนื่องจากขาดประสบการณ์ เป็นวัยที่แสวงหาลักษณะประจำตนเพื่อเลือกและเตรียมตัวสำหรับอาชีพ

4.4 ความต้องการและความสนใจของเด็กวัยรุ่น

ความต้องการ (Needs) และความสนใจ (Interests) มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ การศึกษาความต้องการและความสนใจของเด็กวัยรุ่นจะช่วยให้เข้าใจพื้นฐานของพฤติกรรมของบุคคลในวัยนี้ได้ดีขึ้น

4.4.1 ความต้องการของวัยรุ่น

สุพัตรา สุภาพ (2540 : 18 - 20) สรุปความต้องการของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ต้องการความรัก ความรักในที่นี้มีหลายแบบคือ รักพ่อแม่ญาติพี่น้อง รักเพื่อนรักพวกพ้อง ขณะเดียวกันอยากให้เพื่อรัก รักตัวเอง อยากดี อยากมีความสำเร็จ รักเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นความรักแบบหนุ่มสาว ฯลฯ

2. ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่วนมากมักจะออกมาในรูปของกิจกรรมการกีฬา หรือบันเทิง

3. ต้องการความเป็นอิสระ ความต้องการนี้รุนแรงมากในวัยนี้ เพราะเป็นวัยที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ จึงอยากแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นจึงไม่ชอบให้ผู้ใหญ่มากำก่ายในชีวิตรองตน ไม่ชอบให้ใครมาสอนมาคอยช่วยเหลือ บางคนจึงทำอะไรโดยผู้ใหญ่ไม่รู้ไม่เห็น

4. ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการมีชื่อเสียง วัยนี้เป็นวัยที่อยากให้สังคมยอมรับ ชมเชย หรืออยากเด่นอยากดัง เช่น อยากเป็นนักกีฬาที่เก่ง เป็นขวัญใจ ฯลฯ หรืออาจจะออกมาในแง่เทิดทูนนักกีฬา หรือดาวประจำคณะ หรือมหาวิทยาลัย หรือไม่ก็ตั้งชมรมต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นสังคมได้รู้ว่าเขาพยายามทำดีที่สุดแล้ว

5. มีอุดมคติสูง วัยรุ่นยังอยู่ในวัยที่เรียนรู้ทางทฤษฎี และยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความเป็นจริง จึงละเลยความเป็นจริงไปบ้าง คือ เป็นพวกอุดมคตินิยม (Idealist) มากกว่ามุ่งไปในทางปฏิบัติจริงๆ (Pragmatist) บางครั้งก็ตกเป็นเครื่องมือของผู้มีอำนาจผู้มีอิทธิพล มีบารมีแสวงหาประโยชน์ได้ง่าย

6. ความสนใจเรื่องเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้ ความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง ถ้าถูกกีดกันจะแสดงออกทางอ้อมโดยการปิดบัง และพูดคุยเฉพาะในกลุ่มเพศเดียวกัน หาความรู้จากการได้ยินได้ฟังคนอื่นพูดอาจจะถูกบ้างผิดบ้างหรือไม่ก็อ่านจากหนังสือเรื่องเพศที่มีขายตามท้องตลาด

7. ต้องการการรวมกลุ่ม เพื่อนมีความสำคัญมาก เป็นวัยที่อยากให้เพื่อนยอมรับ ดังนั้นจึงพยายามทำตามเพื่อน แม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม

8. ต้องการยอมรับจากผู้ใหญ่ อยากให้ผู้ใหญ่ยอมรับบ้างว่ามีความสามารถหรือมีประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้นผู้ใหญ่ไม่ควรเพิกเฉย ควรให้วัยรุ่นช่วยรับผิดชอบในกิจกรรมบางอย่าง จะช่วยให้วัยรุ่นรู้จักความรับผิดชอบ เป็นตัวของตัวเองหรือช่วยตัวเองได้มากขึ้น

9. ต้องการแบบอย่างที่ดี วัยรุ่นในปัจจุบันแม้จะชอบความเป็นอิสระ ก็ยังอยากได้คำแนะนำจากผู้ใหญ่ที่ดี ผู้ใหญ่ต้องเป็นปูชนียบุคคลที่ดี วัยรุ่นจึงจะมีแนวโน้มที่ดีได้ ผู้ใหญ่ต้องคอยนำทาง ดักเตือนเมื่อทำผิด และให้รางวัลเมื่อทำดีต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง อยากได้หลักประกันว่าถ้าหากทำในสิ่งที่ดีแล้วจะไม่ถูกลงโทษหรือไม่เป็นที่พอใจของผู้ใหญ่

10. ต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรง และหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่งให้จนได้ ผู้ใหญ่บางคนมักกีดกันห้ามไม่ให้หนุ่มสาวรับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทั้งๆ ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายแต่อย่างใด เช่น อยากแต่งกายแปลกๆ ตามสมัยนิยม อยากมีเพื่อนต่างเพศ ฯลฯ ผลที่ติดตามมาคือ เกิดการช่อนเร้น หลอกลวง ในที่สุดอาจจะเกิดความเสื่อมเสียเพราะเป็นวัยที่มีความรักกับความเกลียดเกลียดกันมาก

11. ความรู้สึกรุนแรง ถ้าเกิดความสมหวังก็ชื่นชมซาบซึ้ง ตื่นเต้น ถ้าผิดหวังก็จะแค้นใจ น้อยใจในวาสนาของตน ความรู้สึกนี้จะรุนแรงผิดธรรมดา บางคนจึงอาจฆ่าตัวตายได้ถ้าเกิดผิดหวังในบางเรื่อง เช่น ความรัก การสอบไล่ตก หรือถูกพ่อแม่ดูต่ำว่ากล่าว เป็นต้น

12. ต้องการมีอนาคต ต้องการมีความสำเร็จ เป็นวัยที่อยากรับผิดชอบ อยากพึ่งตนเอง ผ่านถึงจุดหมายในอนาคต เช่น อยากเป็นหมอ วิศวกร นักปกครอง อาจารย์ สถาปนิก เศรษฐกร นักเคมี เป็นต้น

ถ้าผู้ใหญ่สามารถเข้าใจความต้องการของวัยรุ่นบ้าง ด้วยการตอบสนองความต้องการที่จำเป็นอย่างมีเหตุมีผลแล้ว ผู้ใหญ่ก็สามารถใช้พลังของวัยรุ่นในทางที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่น สังคม และประเทศชาติโดยรวม

ความต้องการต่างๆ ของวัยรุ่นดังกล่าวมา เป็นสิ่งที่ทำให้เขาพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยการค้นหาตนเองว่าตนมีลักษณะประจำตัวเช่นไร มีความสามารถ ความถนัด และอุดมการณ์ในชีวิตอย่างไร อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตนเอง การเข้าใจตนเอง (Self-Concept) ค้นพบตนเอง และยอมรับตนเองในที่สุด คือรู้ว่าตนเองมีอุปนิสัยอย่างไร รู้ถึงความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองตามความเป็นจริง (Realistic) มีภาพพจน์ของตนเองเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ได้แก่ บทบาทในครอบครัว อาชีพการงาน และบทบาทในสังคมความสัมพันธ์กับผู้อื่นและการมีโอกาสรับผิดชอบตนเอง จะช่วยให้วัยรุ่นได้พิสูจน์ตนเองเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น

4.4.2 ความสนใจของวัยรุ่น

ความสนใจ (Interest) หมายถึงความรู้สึก รัก ชอบ กระตือรือร้น เอาใจใส่ ใจจดจ่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีความสนใจแตกต่างกัน

อัมพวัน อัมพรสินธุ์ (2541 : 39) ให้ข้อคิดว่า เด็กวัยรุ่นแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกันโดยเนื่องมาจากการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ความสามารถ ความถนัด และระดับสติปัญญา แต่ก็มีจุดเด่นที่เป็นลักษณะร่วมกันของความสนใจของเด็กวัยรุ่นที่ต่างไปจากวัยเด็กคือ ความสนใจของวัยรุ่นจะขยายขอบเขตออกไปสู่สังคมนอกบ้าน และความสนใจมักแคบเข้ามาเฉพาะเรื่อง ในขณะที่วัยเด็กจะมีความสนใจในสิ่งต่างๆ มากมาย แต่ก็สนใจในสิ่งใกล้ตัวเท่านั้น

กล่าวโดยส่วนรวมแล้ว ความสนใจของวัยรุ่นมักอยู่ในแวดวงเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ความสนใจเกี่ยวกับตนเอง เช่น สนใจด้านรูปร่างหน้าตา การวางตัว การแต่งกาย ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงตัวเองให้ดึงดูดใจของผู้อื่น และเพื่อนต่างเพศ
2. ความสนใจทางสังคม แรกเริ่มสนใจเพศเดียวกันต่อมาสนใจเพศตรงข้ามสนใจในบทบาททางสังคมของบุคคล เช่น บทบาทผู้นำ บทบาทพ่อบ้าน แม่บ้าน
3. ความสนใจเลือกอาชีพและวิถีชีวิต เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ ข้อนี้สำคัญมากต่อชีวิตความเป็นผู้ใหญ่ของเขาในเวลาต่อไป
4. ความสนใจทางศาสนา สนใจแสวงหาปรัชญาชีวิตและอุดมคติ เพื่อยึดเป็นหลักในการดำเนินชีวิตตามความคิดฝันของตนต่อไป

4.5 บทบาทของโรงเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยรุ่น

โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าบ้านเท่าไรนัก ในการที่ต้องรับผิดชอบอนาคตของเยาวชนของชาติ นอกจากจะให้ความรู้ด้านวิชาการต่างๆ แล้ว ยังมีหน้าที่ฝึกอบรมเด็กให้เป็นคนดีและพัฒนาการไปในทางที่ดีด้วย การอบรมสั่งสอนเด็กในทางที่ถูกต้องจะทำให้เด็กมีความรู้และเข้าใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด สิ่งใดควรประพฤติและสิ่งใดไม่ควรประพฤติ ครูจึงมีบทบาทและหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือเด็กทุกคน เช่น ครูต้องเป็นมิตรที่ดี เข้าใจเด็ก จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการ และจัดสถานที่เรียนให้ถูกสุขลักษณะ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เหมาะสม เป็นต้น

สุชา จันทน์เอม (2533 : 146) กล่าวว่า การจัดการศึกษาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของโรงเรียน โรงเรียนจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตของเด็กวัยรุ่นเพราะโรงเรียนอาจจะเป็นสถาบันที่ผลิตเด็กกระทำผิด ป้องกันไม่ให้เด็กกระทำผิด และช่วยเด็กที่กระทำผิดแล้วให้กลับตนเป็นคนดีได้

ฉะนั้นโรงเรียนจึงเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมที่ต้องรับผิดชอบและมีส่วนในการเสริมสร้างลักษณะนิสัยและพัฒนาบุคลิกภาพ เพื่อให้เขาสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

อุทัย ดุลยเกษม (2543 : 20-21) กล่าวว่า ในโรงเรียนทุกๆ ไป เราจะพบว่าศักยภาพของเด็กในบางด้านมิได้รับการพัฒนาให้ถึงที่สุด ทั้งนี้เพราะโครงสร้างองค์กรของโรงเรียนมีลักษณะคล้ายกับโรงงานผลิตภัณฑ์โดยทั่วไปโรงเรียนได้รับแรงกดดันด้วยการสอบ ด้วยระบบหลักสูตรที่เหมือนกันทั้งประเทศ และด้วยผลลัพธ์ที่มีการนิยามไว้เสร็จสรรพของหน่วยงานกลาง ซึ่งจัดการศึกษา ข้อจำกัดหรือแรงบีบกดเหล่านี้ทำให้บรรยากาศโรงเรียนโดยทั่วไปขาดอิสระ และขาดบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความเพลิดเพลิน เมื่อกระบวนการเรียนรู้มีแต่ความเครียด มีแต่ความทุกข์เพราะกลัวจะสอบไม่ได้ หรือสอบได้คะแนนไม่ดี หรือกลัวว่าจะเรียนไม่จบทันหลักสูตร ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก็แสดงออกได้ยาก แม้เด็กจะมีศักยภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่มากก็ตาม

แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนในแต่ละระดับ เช่น ระดับก่อนวัยเรียน ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับหลังมัธยมศึกษา บรรยากาศในการเรียนย่อมมีระดับของความ "บีบรัด" หรือความเพลิดเพลินต่างกันอยู่พอสมควร ในระดับเล็ก เช่น ระดับก่อนวัยเรียนและระดับอนุบาลส่วนมากการเรียนการสอนจะมีแรงกดดันน้อย และมีระดับของความเพลิดเพลินมากกว่าระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเราจะเห็นว่าเด็กในระดับดังกล่าวสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ได้พอสมควร แต่ปัญหามีอยู่ว่าในระดับก่อนวัยเรียน และระดับอนุบาลนั้น พัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์ และจินตนาการของเด็กยังมีไม่มาก ในระยะ 7 ปีแรกของชีวิต เด็กจะมีชีวิตอยู่ด้วยการกระทำเป็นสำคัญ แต่ในวัยนี้จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยผ่านกิจกรรมทางกาย ในช่วงนี้การเรียนของเด็กโดยมากจะเป็นไปโดยไม่รู้ตัว โดยผ่านการเลียนแบบผู้ที่โตกว่า ดังที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ว่าเด็กเล็กๆ อายุ 5-6 ขวบ อาจเล่นขายของได้ทั้งวัน สำหรับเด็กวัยนี้ความฝันกับความจริงไม่ต่างกันมากนัก แต่ในช่วงอายุ 7-14 ปี เด็กจะพัฒนาการด้านจินตนาการมากขึ้น มีความรู้สึกเป็นตัวสำคัญในการเรียนรู้ ดังที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ว่าบางครั้งเมื่อเด็กชายแต่งตัวเป็นผีหลอกเพื่อนๆ เด็กคนอื่นเห็นก็พากันกรีดร้องเสียงดังทั้งๆ ที่พวกเขาก็รู้ว่ามิใช่เป็นผีจริงๆ หรือการที่เราเห็นเด็กผู้หญิง ป้อนข้าวป้อนน้ำให้แก่ตุ๊กตา ทั้งหมดเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าเด็กมีจินตนาการเป็นของตนเองอย่างเหลือเฟือ ซึ่งพ่อแม่และครูไม่ควรทำลายจินตนาการของเด็กเป็นอันขาด เพราะฉะนั้นเด็กในวัยนี้ถ้าโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือบรรยากาศของการเรียนการสอนให้มีอิสระ ให้มีความเพลิดเพลินได้มากเท่าไร โอกาสที่เด็กจะแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจะมีขึ้นได้มากที่สุดทีเดียว แต่ความคิดสร้างสรรค์จะพัฒนาขึ้นมาเต็มรูปแบบเมื่อเด็กเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษา ความรู้สึกและจินตนาการที่ได้รับการตอบสนองในระดับประถมจะช่วยหล่อเลี้ยงของเด็กเต็มเปี่ยมไปด้วยจินตนาการสร้างสรรค์ ก็จะแสดงออกได้เต็มที่เมื่อบรรยากาศเอื้ออำนวย

การที่ผู้ใหญ่ (พ่อ-แม่และครู) ไม่ค่อยยอมให้เด็กได้เล่นและได้แสดงออกอย่างอิสระเสรีก็เพราะความกลัว โดยพ่อ-แม่และครูมักจะกลัวว่าถ้าปล่อยให้เด็กเล่นและได้แสดงออกอย่างเสรีแล้วเด็กจะไม่เอาใจใส่กับการเรียนหนังสือและในที่สุดเด็กจะมีปัญหาด้านการเรียน

4.6 การให้คำปรึกษาวัยรุ่น

โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันน์. (2547 : 89)กล่าวว่า ปัญหาวัยรุ่น เป็นปัญหาที่น่าห่วงใยอย่างยิ่ง เป็นหนึ่งในวิกฤตปัญหาทางสังคมในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่องานสังคมทุกระดับ นับตั้งแต่สังคมย่อยคือ ครอบครัวขยายไปสู่สังคมระดับชาติสังคมทุกระดับและไปถึงสังคมนานาชาติ เป็นปัญหาสังคมที่ทุกประเทศวิตกกังวลและกำลังเผชิญกันอยู่ ทำไมปัญหาวัยรุ่นจึงเป็นปัญหาใหญ่ของแทบทุกประเทศในโลกซึ่งคงต้องศึกษาหาคำตอบที่ครอบคลุมโดยรวม เพราะปัญหาวัยรุ่นมิใช่มีสาเหตุมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง แต่เป็นปัญหาเรื้อรังมานาน ซึ่งมีพื้นฐานครอบคลุมไปในหลายๆ สาเหตุเพราะฉะนั้นการจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งคงจะไม่ประสบผลสำเร็จแน่นอนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องคงจะต้องร่วมมือกันเพื่อหามาตรการป้องกันและลดปัญหาให้ได้ผลในวงกว้าง

สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสังคม และสถาบันทางศาสนา มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยป้องกัน และลดปัญหาให้กับวัยรุ่น โดยการให้ความใกล้ชิดให้ความสนใจ ใช้เวลา ให้ความเร็วความเข้าใจกับวัยรุ่น และเพื่อเป็นการป้องกันไว้ล่วงหน้า ควรจะเริ่มกันตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก เริ่มที่สถาบันครอบครัวโดยมีคุณพ่อคุณแม่เป็นแกนหลัก และต่อเนื่องไปถึงสถาบันการศึกษามีครูอาจารย์รับช่วงต่อ ครูอาจารย์จะต้องทำหน้าที่แทนพ่อแม่ของเด็กที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือโดยเฉพาะวัยรุ่น

ดังนั้นบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้คำปรึกษาช่วยเหลือเด็ก ซึ่งการให้คำปรึกษาวัยรุ่นนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องศึกษาหลักการให้คำปรึกษาให้ถ่องแท้ และจะต้องศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อจะได้ช่วยให้วัยรุ่นสามารถเรียนรู้ในการในการแก้ปัญหาของตนเองอย่างฉลาด โดยมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ประกอบด้วยเหตุผลบนพื้นฐานความเป็นจริง และปราศจากความวุ่นวายทางอารมณ์ หรือความเกรงกลัวเกรงใจ ผู้อื่น จนขาดความเป็นตัวของตัวเอง

5. คู่มือ

5.1 ความหมายของคู่มือ

ในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา ให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีคู่มือเพราะคู่มือจะเป็นแนวทางช่วยให้ ครู-อาจารย์ที่ทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาได้เป็นอย่างดี มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของคู่มือไว้ดังนี้

อำนาจ เถาตระกูล. (2541 : 8) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของกลุ่มว่าเป็นเอกสารที่มีรายละเอียดเสนอแนะแก่ผู้ใช้ให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติที่จะช่วยในการนำเรื่องนั้นไปใช้งานตรงตามเจตนารมณ์และสอดคล้องกับแนวความคิดของ ปรีชา ช้างขวัญยืน และคณะ (2539 : 127) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของกลุ่มว่าเป็นหนังสือที่ใช้ควบคู่ไปกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ให้แนวทางปฏิบัติให้กับผู้สามารถกระทำสิ่งนั้นๆ ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายส่วนแนวคิดของ ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ (2535 : 7) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของกลุ่มว่าเป็นเอกสารหรือหนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูใช้จัดการเรียนการสอนสามารถสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์และแนวคิดของ พร้มเพรา คงชนะ. (2537 : 9) ก็ได้ อธิบายเกี่ยวกับความหมายของกลุ่ม เช่นเกี่ยวกับนักวิชาการคนอื่นที่กล่าวมาแล้วว่าเป็นหนังสืออ้างอิง ซึ่งเป็นแนวทางวิธีการจัดกิจกรรม ข้อเสนอแนะที่มีรายละเอียด เพื่อช่วยให้ดำเนินการตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

พจนานุกรม เว็บสเตอร์ (Webster.1983:1097-1098) ได้อธิบายเกี่ยวกับความหมายของกลุ่มการสอนว่า คือ หนังสือที่บรรจุเนื้อหาตามหลักวิชาการ และใช้เป็นหลักในการสอนระหว่างครูกับนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชอร์ส (Shores.1960:50) ซึ่งให้ความหมายของกลุ่มว่ากลุ่มเป็นเครื่องมือที่ครูกับนักเรียนใช้สื่อความหมายกันและกันเป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหา กิจกรรมและวัสดุประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับความหมายของกลุ่มซึ่งนักวิชาการได้อธิบายมาแล้ว พอสรุปได้ว่า กลุ่มเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้กลุ่มได้ศึกษาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามเพื่อทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันมากที่สุด และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยตนเอง

5.2 ประเภทของกลุ่ม

ในการจัดทำกลุ่มต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มของทางราชการหรือกลุ่มของห้างร้านบริษัท เอกชนได้มีนักวิชาการ หลายท่านให้ความหมายประเภทของกลุ่มไว้ดังนี้

ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์ และคณะ (2535:77) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของกลุ่มว่า กลุ่มแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง คือ กลุ่มการสอน เป็นกลุ่มที่ให้ความรู้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนและการจัดการกิจกรรมการเรียนเช่นกลุ่มการจัดประชาธิปไตยในโรงเรียน กลุ่มการปฏิบัติกิจกรรมและสร้างนิสัยโรงเรียนประถม กลุ่มการอบรมนักเรียนหน้าเสาธง กลุ่มการจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมในโรงเรียน ประเภทที่สอง คือกลุ่มหนังสือเรียน เป็นกลุ่มที่จัดขึ้นคู่กับหนังสือเรียนที่ต้องการอธิบายการใช้หนังสือนั้นได้ถูกต้อง และดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือเรียน จึงมีลักษณะเป็นกึ่งแผนการสอนทั้งคู่มือนักเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชา ช้างขวัญยืนและคณะ (2539:127) อธิบายเกี่ยวกับประเภทของกลุ่มโดยทั่วๆ ไปว่ากลุ่มมี 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่หนึ่ง คือ กลุ่มครูเป็นหนังสือที่ให้แนวทาง และคำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับสาระ วิธีการ กิจกรรม สื่อ วัสดุอุปกรณ์

และแหล่งข้อมูลอ้างอิง ประเภทที่สองคือ คู่มือเรียน เป็นหนังสือซึ่งผู้เรียนใช้ควบคู่ไปกับตำราเรียนปกติจะประกอบด้วยสาระ คำสั่ง แบบฝึกหัด ปัญหา คำถาม ที่ว่างสำหรับเขียนตอบ และการทดสอบ และประเภทที่สาม คือ คู่มือทั่วไป เป็นหนังสือที่ให้ ข้อความรู้เกี่ยวกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้อ่านโดยมุ่งหวังให้ผู้อ่านหรือผู้ใช้เข้าใจสามารถดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ด้วยตนเองได้อย่างถูกต้อง

อำนาจ เกาตระกูล (2541 : 8-10) ได้อธิบายเกี่ยวกับประเภทของคู่มือว่าคู่มือมี 3 ประเภทได้แก่ ประเภทที่หนึ่งคือ คู่มือหลักสูตร เป็นเอกสารที่มีรายละเอียดและข้อเสนอแนะแก่ผู้ใช้หลักสูตรให้สามารถเข้าใจแนวทางการใช้และข้อพึงปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้ได้ตรงตามเจตนารมณ์นั้นๆ ประเภทที่สองคือ คู่มือฝึกงานเป็นเอกสารที่เสนอแนวทางการปฏิบัติการฝึกงานของผู้เรียนทั้งในสถานศึกษา หรือ สถานประกอบการรวมทั้งให้ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการฝึกงานได้มีแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ประเภทที่สามคือ คู่มือนักเรียนเป็นเอกสารแนะนำการปฏิบัติตนของนักเรียนที่อยู่อยู่ในสถานศึกษาแห่งนั้นโดยเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลของสถานศึกษา อาคารที่ตั้งกฎระเบียบ วิธีปฏิบัติสิทธิประโยชน์สิ่งที่เป็นบริการ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่นักเรียนจะได้รับ

จากแนวคิดเกี่ยวกับประเภทของคู่มือซึ่งมีนักวิชาการอธิบายมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า คู่มือแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. คู่มือเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิควิธีการสอน การใช้สื่อหรือ นวัตกรรม ที่สัมพันธ์กับรายวิชาใดวิชาหนึ่งซึ่งระดับชั้นเรียนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น ๆ เช่น คู่มือรายวิชา คู่มือระดับชั้นเรียน คู่มือการใช้สื่อนวัตกรรม การเรียนการสอน เป็นต้น

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการสอนทั่วไป เป็นคู่มือที่เสนอแนะแนวทางหรือเทคนิควิธีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้และเป็นคู่มือที่มีได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหา หรือคำอธิบายรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยตรง เช่น คู่มือการจัดกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา คู่มือจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์ แนะนำกรมอาชีพศึกษา เป็นต้น

5.3 องค์ประกอบของคู่มือ

ในการจัดทำคู่มือนั้นมีส่วนประกอบที่สำคัญๆ ที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือไว้ดังนี้

ปรีชา ช้างขวัญยืนและคณะ (2539: 154-156) ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดทำคู่มือว่า ต้องประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ เนื้อหาสาระการเตรียมการสอน กระบวนการวิธีการและกิจกรรม การเขียนคู่มือต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ การคาดคะเนล่วงหน้าว่า

ผู้ใช้อาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอะไร แล้วจัดทำข้อมูลที่จะช่วยเสริมความรู้ อันจะทำให้ผู้ใชสามารถแก้ปัญหาได้ คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหาโดยปกติผู้เขียนคู่มือควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในเรื่องที่เขียนมากพอสมควร ซึ่งจะช่วยให้รู้ว่าการดำเนินการในเรื่องนั้นๆ มักจะมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง และจุดอ่อนมีอะไรบ้าง ผู้เขียนคู่มือสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกัน วิธีแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้อ่านหรือผู้ใช้คู่มือได้ คู่มือที่ดีควรให้แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิงซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหรือผู้ใช้ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกวุฒิ ไกรมาก (2541:54) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของคู่มือว่าจะประกอบด้วย คำชี้แจงการใช้คู่มือ เนื้อหาที่จะสอน การเตรียมการสอน กระบวนการ วิธีการ และกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ความรู้เสริมปัญญา คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ปัญหา แหล่งข้อมูลและแหล่งอ้างอิง ส่วนเรียงชัย จงพิพัฒน์สุข (2542:6-7) อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดทำคู่มือว่า ต้องประกอบด้วยคำชี้แจงการใช้คู่มือ วิธีการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลและข้อเสนอแนะ

5.4 ลักษณะที่ดีของคู่มือ

คู่มือจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้นำไปใช้ เมื่อนำคู่มือไปใช้แล้ว สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง และเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต้องการถือว่าเป็นคู่มือที่ดี มีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือไว้ดังนี้ ปรีชา ช่างขวัญยืน และคณะ (2539 : 159-160) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือว่าต้องมีความชัดเจนและให้รายละเอียดครอบคลุม เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ถูกต้อง การเขียน คู่มือต้องครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ เช่น ควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใครและใครเป็นผู้ใช้ กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่าต้องการให้ผู้ใช้ได้ะไรบ้าง คู่มือนี้ช่วยผู้ใช้ได้อย่างไร ได้ประโยชน์อะไรบ้าง ควรมีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ เพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ควรมีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้เกี่ยวกับการเตรียมตัว การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ มีส่วนที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนกระบวนการในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีคำถามหรือกิจกรรมให้ผู้ใช้คู่มือทำเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านหรือการปฏิบัติตามขั้นตอนที่เสนอแนะ และเว้นที่ว่างสำหรับผู้ใช้คู่มือในการเขียนคำตอบ รวมถึงคำถามหรือแนวในการตอบ ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยให้ผู้ใช้คู่มือได้โดยสะดวก เช่น การจัดทำรูปเล่ม ขนาด การเลือกตัวอักษร ขนาดของตัวอักษร การใช้ตัวคำ การใช้ภาพ การเน้นข้อความบางตอน และการใช้แหล่งอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นบรรณานุกรมรายชื่อชมรม รายชื่อสื่อ รายชื่อสถาบันและรายชื่อบุคคล สอดคล้องกับแนวคิดของ เอกวุฒิ ไกรมาก (2541 : 57) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือว่า สามารถเข้าใจลักษณะเนื้อหา ขอบข่าย หรือสิ่งที่จะสอนได้อย่างกระจ่างชัด มองเห็นโครงร่างของการสอนทั้งหมด ช่วยให้สามารถดำเนินตามแนวทางและขั้นตอนต่าง ๆ ได้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2531 : 77) ได้อธิบายเกี่ยวกับคู่มือที่ดีว่า จะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ ใช้ภาษาชัดเจนเข้าใจง่าย ใคร่ครวญถึงปัญหาและสถานการณ์อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้ผู้ใช้คู่มือใช้ได้เป็นอย่างดี ควรออกแบบคู่มือให้สวยงามน่าหยิบอ่าน มีรูปภาพหรือการ์ตูนประกอบเพื่อให้น่าสนใจ หากเป็นเล่มควรทำปกให้สวยงามและทนทานต่อการใช้ เขียนหน้าปกให้เด่นชัด สอดคล้องกับไฮสส์. (Hicks. 1998 : Abstract) วิจัยเรื่อง คู่มือนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติการของบุคลากร (ทรัพยากรมนุษย์) พบว่าคู่มือนี้ช่วยส่งเสริมความเข้าใจในการปฏิบัติงานของบริษัทและนโยบายทางบริษัท เพื่อลดปัญหาในการเข้าใจผิดและการที่ลูกจ้างจะฟ้องร้องทางบริษัท ส่วนแนวความคิดของ คีรีบุญ จงวุฒิเวศย์ และ มาเรียม นิลพันธ์ (2542 : 17-18) ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะคู่มือที่ดีว่า แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรก คือ ด้านเนื้อหา รายละเอียดในคู่มือควรตรงกับเนื้อหาที่ศึกษาและไม่ยากเกินไปจนทำให้ไม่มีผู้สนใจหยิบอ่าน การนำเสนอเนื้อหาควรให้เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้ที่จะศึกษา ข้อมูลที่มีในคู่มือ นั้นผู้อ่านสามารถประยุกต์ใช้ได้ เนื้อหาควรเหมาะสมที่จะนำไปใช้อ้างอิง ควรมีกรณีตัวอย่างประกอบในบางเรื่องเพื่อทำความเข้าใจง่าย และควรมีการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ ด้านที่สอง คือ รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ควรมีขนาดตัวโตและรูปแบบที่ชัดเจนอ่านง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ ควรมีรูปภาพตัวอย่างประกอบลักษณะการจัดรูปเล่มทำให้น่าสนใจ ใช้ภาษาไทยให้เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้ใช้ ระบบการนำเสนอควรเป็นระบบ จากง่ายไปหายากเป็นเรื่องๆ ให้ชัดเจน ด้านที่สาม คือ ด้านการนำไปใช้ ควรระบุขั้นตอน วิธีการใช้ให้ชัดเจน มีแผนภูมิ มีตารางมีตัวอย่างประกอบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้ มีข้อมูลสามารถใช้เพื่อการประสานงานต่าง ๆ ได้สะดวก บอกสิทธิประโยชน์และข้อควรปฏิบัติให้เข้าใจง่าย

จากแนวคิดและผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของคู่มือ ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายมาแล้ว ผู้ศึกษาคิดว่า ลักษณะที่ดีของคู่มือ จะต้องมีการเรียงลำดับขั้นตอนการใช้ให้ชัดเจนและง่ายต่อการทำความเข้าใจ เมื่ออ่านแล้วต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องไม่สับสน ต้องเน้นแนวปฏิบัติที่สำคัญ ควรแสดงแผนภาพ แผนภูมิ แผนผัง เพื่อช่วยให้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ง่าย และรูปแบบของคู่มือควรมีรูปแบบที่น่าสนใจ สวยงาม น่าอ่านและทนทานต่อการใช้

5.5 แนวทางการจัดการทำคู่มือ

เพื่อให้จัดการทำคู่มือ มีความชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมผู้ศึกษาได้ศึกษาการจัดทำคู่มือจากหน่วยงานองค์กรและบุคคล ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน.(2533 :1-193)ได้จัดทำคู่มือนิเทศแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียนขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ดำเนินการแนะแนวได้แก่ ผู้บริหารศึกษานิเทศก์แนะแนว และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องภายในกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้เข้าใจในการดำเนินงานแนะแนวการศึกษานอกโรงเรียนที่ตรงกัน ทั้งนี้เนื่องจากกรมการศึกษานอกโรงเรียนเห็นว่างานแนะแนวเป็นงานสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ประชาชนเห็นทาง

เลือกในการดำเนินชีวิตและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตัวเองอย่างเหมาะสม จึงกำหนดให้ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนได้จัดตั้งศูนย์แนะแนวขึ้นเพื่อให้บริการแนะแนวด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัว เนื้อหาสาระของกลุ่มมือประกอบด้วย บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการแนะแนว บทที่ 2 การบริการงานแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน บทที่ 3 หลักการจัดบริการแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน บทที่ 4 การดำเนินงานแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน บทที่ 5 ข้อมูลที่ใช้ในการบริการแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน บทที่ 6 การติดตามและประเมินผลโครงการแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน ภาคผนวก เป็นตัวอย่างแผ่นพับ แผ่นปลิวจุลสารแนะแนว ตัวอย่างแผ่นใสเพื่อใช้ในการแนะแนวรูปแบบของกลุ่มมือเป็นลักษณะการบรรยายให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติ มีตัวอย่างประกอบในภาคผนวก

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.(2537 :1-115) ได้จัดทำคู่มือจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์แนะแนว กรมอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูแนะแนวของกรมอาชีวศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในหน้าที่ให้บรรลู่วัตถุประสงค์ของการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ เนื้อหาสาระของกลุ่มมือประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำจะบอกถึงความเป็นมาความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรมแนะแนว ข้อเสนอแนะของการนำไปใช้ ส่วนที่ 2 โครงการและกิจกรรมแนะแนวเพื่อสนับสนุนงานแนะแนวทุกด้านรูปแบบของกลุ่มมือเป็นการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อสนับสนุนโครงการซึ่งอาจารย์แนะแนวแต่ละสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร.(2540 :1-92) ได้จัดทำคู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะการนิเทศภายในเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรภายในโรงเรียนร่วมมือกันปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานต่างๆ เนื้อหาสาระของกลุ่มมือประกอบด้วย ตอนที่ 1 การนิเทศภายในสำคัญอย่างไร กล่าวถึงความจำเป็น ความสำคัญ ความหมาย และประโยชน์ของการนิเทศภายในโรงเรียน ตอนที่ 2 จะเริ่มต้นการนิเทศภายในอย่างไร กล่าวถึงวิธีดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ตอนที่ 3 จะจัดกิจกรรมอะไรบ้าง กล่าวถึงกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่เสนอแนะให้โรงเรียนนำมาใช้แก้ปัญหา หรือพัฒนางานต่างๆในโรงเรียน ตอนที่ 4 อะไรคือความสำเร็จของการนิเทศภายใน กล่าวถึงองค์ประกอบหรือตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความสำเร็จของการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน รูปแบบของกลุ่มมือเป็นลักษณะการบรรยายและให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติ มีภาพประกอบคำบรรยาย มีแผนภูมิแสดงความชัดเจน ภาคผนวกเป็นแบบฟอร์ม และตัวอย่างการปฏิบัติงาน

อนุชิต เริงจำเนียร.(2545 :1-125)ได้จัดทำคู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักเรียนนักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคู่มือในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีให้นักเรียนนักศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพทุกสาขาตาม

นโยบายของกรมอาชีวศึกษาและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เนื้อหาสาระประกอบไปด้วย 3 แผนงาน คือ แผนงาน 1) โครงการเสริมสร้างบุคลิกภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม แผนงาน 2) โครงการเสริมสร้างจรรยาบรรณวิชาชีพ แผนงาน 3) โครงการเสริมสร้างและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม รูปแบบของกลุ่มมือ เป็นลักษณะการจัดกิจกรรมตามโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนนักศึกษา มีแบบสอบถามโครงการทุกโครงการ

ทองสุข ทรแก้ว. (2545 : 1-195) ได้จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นโดยมีวัตถุประสงค์สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษานำไปใช้เป็นคู่มือปกครองชั้นเรียนและพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาฉบับนี้ ได้กำหนดวิธีการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในด้านต่างๆ คือ การพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในห้องเรียน การสร้างนิสัยของชาติ ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนานักเรียนเรื่อง การตรงต่อเวลา ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย การรักษาความสะอาดการปฏิบัติตามกฎจราจร รูปแบบของกลุ่มมือเป็นลักษณะแผนปฏิบัติการกิจกรรมการปกครองนักเรียนในชั้นเรียน มีการจัดแบ่งนักเรียนออกเป็นระบบหมู่เพื่อปกครองนักเรียนโดยใช้ระบบหมู่ มีแบบฟอร์มบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน

สายัณห์ ตรีอุดม. (2545 : 1-139) ได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงาน ครูจ้างสอนวิทยาลัยการอาชีวศึกษาบ้านแพ้วขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นคู่มือปฏิบัติงานของครูจ้างสอน เพื่อให้ครูจ้างสอนได้ใช้ในการพัฒนาตนเอง และปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ในด้านสิทธิประโยชน์ของครูจ้างสอน การจัดทำแผนการสอนและการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา เนื้อหาสาระของกลุ่มมือประกอบด้วย รายละเอียด 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สิทธิประโยชน์ของครูจ้างสอนในขณะปฏิบัติราชการ การได้รับค่าจ้าง การลา ค่าตอบแทน ประโยชน์จากการประกันสังคม และสิทธิกรณีถึงแก่ความตาย ตอนที่ 2 การจัดทำแผนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมีผลทำให้เกิด สมฤทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียน ตอนที่ 3 งานอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งกล่าวถึงบทบาท หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา และสิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรทราบ รูปแบบของกลุ่มมือเป็นลักษณะของการบรรยายให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติมีแบบฟอร์มและรายละเอียดในการปฏิบัติงาน

วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.(2546 : 1-48). ได้จัดทำคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการขึ้น สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ ด้านกิจกรรมนักศึกษา และด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ มีความคิดริเริ่มความรับผิดชอบและพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติต่อไปในอนาคต เนื้อหาสาระของกลุ่มมือประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับสถาบัน การแบ่งส่วนราชการของสถาบัน ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา แผนการปฏิบัติ

งานของอาจารย์ที่ปรึกษา ภาคผนวก ตัวอย่างแบบฟอร์มต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน อาจารย์ที่ปรึกษารูปแบบของคู่มือเป็นลักษณะการบรรยายให้ความรู้ต่อผู้ปฏิบัติ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

มณี พงษ์เฉลียวรัตน์ (2539:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทและคุณลักษณะ อาจารย์ที่ปรึกษาจากความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์พบว่า 1) ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงด้านวิชาการด้านการปรึกษาทั่วไป และด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนบทบาทและคุณลักษณะ อาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักศึกษาต้องการอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงด้านวิชาการ ด้านการให้การปรึกษาทั่วไป และด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกับความคิดเห็นต่อบทบาท และคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักศึกษาต้องการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าตามที่เป็นจริงทั้ง 3 ด้าน 3) นักศึกษาชั้นปีต่างกัน ภูมิสำเนาต่างกัน การพักอาศัยต่างกัน และมีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริง และตามที่นักศึกษาต้องการด้านวิชาการ ด้านการให้การปรึกษาทั่วไป และด้านคุณลักษณะ อาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่ต่างสาขาวิชาและต่างสถาบันการศึกษา มีความคิดเห็นต่อบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่เป็นจริงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน แต่มีความคิดเห็นต่อบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักศึกษาต้องการไม่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน 4) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ รายการที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกัน 5) นักศึกษาชั้นปีต่างกัน ภูมิสำเนาต่างกัน การพักอาศัยต่างกัน คะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน และต่างสถาบันกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่อยู่สาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประมวล หมั่นดี (2542:บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออก ผลจากการวิจัย พบว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียน ระดับ ปวช. ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก มีความพึงประสงค์อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ในเรื่อง การแต่งกายเหมาะสมและมีบุคลิกภาพดี วางตัวได้เหมาะสมเป็นกันเองกับนักเรียน และสนใจเอื้ออาทรต่อทุกข์-สุขของ

นักเรียน รองลงมาคือคุณลักษณะด้านบริการ ในเรื่องการให้ข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อ สนใจติดตามท่วงตามการผ่นผันค่าเล่าเรียนให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการปรับปรุงตัวเอง ส่วนลำดับสุดท้าย คือ คุณลักษณะด้านวิชาการในเรื่องรู้และเข้าใจระเบียบการวัดผลประเมินผล และการคิดเกรดเฉลี่ยได้ถูกต้องส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี ติดตามช่วยเหลือให้คำปรึกษาเกี่ยวกับชมรมได้ และการจัดเวลาโฮมรูมอบรมนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ธัญพร บุษปฤกษ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษา และปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลจากการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาโดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอิสระ พบว่า นักศึกษาที่มี เพศ ชั้นปี แผนกวิชา วิทยาเขต คะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีทัศนะเกี่ยวกับบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลางสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนะต่อปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา โดยรวมในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่า อาจารย์ที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ และ คณะวิชาต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

วิสูตร จำเนียร (2543 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรีเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านสวัสดิการ ด้านการพัฒนานักศึกษา ด้านวิชาชีพ และด้านการดำเนินงานให้คำปรึกษา และเปรียบเทียบการปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรีเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาตามตัวแปร เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา โปรแกรมการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับกิจการนักศึกษา

ผลจากการวิจัยพบว่า การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาสถาบันราชภัฏธนบุรี อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนา นักศึกษา และด้านวิชาชีพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ข้อที่ควรปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษามากที่สุด ในแต่ละด้านดังนี้ ในด้าน การศึกษา ควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรในสาขาวิชาที่เรียน ด้านการพัฒนานักศึกษาควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแต่งกายของนักศึกษา ด้านการดำเนินงานให้คำปรึกษา ควรมีเวลาเข้าพบนักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นกลุ่มอย่างน้อยเดือนละครั้ง ด้านสวัสดิการควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับเงินทุนกู้ยืมของรัฐบาล ด้านวิชาชีพ ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาระดับสูงขึ้นไป เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีอายุ เพศ วุฒิการศึกษา และโปรแกรมวิชา

แตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแตกต่างกัน ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา และความรู้ด้านกิจกรรมนักศึกษาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาไม่แตกต่างกัน

ชัยวัตร หมุนวล (2544 :บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเจตคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญที่มีต่อการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัย พบว่า

1. นักศึกษาที่เคยใช้บริการศูนย์การศึกษามีจำนวน 136 คน คิดเป็น ร้อยละ 19.4 และนักศึกษาที่ไม่เคยใช้บริการปรึกษาจำนวน 566 คน คิดเป็นร้อยละ 80.6

2. นักศึกษาทั้งที่เคยใช้บริการและไม่เคยใช้บริการมีเจตคติต่อการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับดี กล่าวคือนักศึกษาที่เคยใช้บริการให้คำปรึกษามีเจตคติต่อการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับดีมาก ส่วนนักศึกษาที่ไม่เคยใช้บริการให้คำปรึกษามีเจตคติต่อการให้คำปรึกษาอยู่ในระดับดี

3. นักศึกษาที่เคยใช้บริการให้คำปรึกษา มีคะแนนเจตคติต่อการให้คำปรึกษาแตกต่างจากนักศึกษาที่ไม่เคยใช้บริการให้คำปรึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($P < .000$) โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่านักศึกษาที่เคยใช้บริการมีเจตคติต่อการให้คำปรึกษาทางบวกมากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยใช้บริการให้คำปรึกษา

4. ปัญหาที่นักศึกษาที่เคยใช้บริการให้คำปรึกษาประสบอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด กล่าวคือปัญหาด้านสถานที่ให้คำปรึกษา และปัญหาด้านความรู้ของผู้ให้คำปรึกษา ปัญหาด้านบุคลิกภาพของผู้ให้คำปรึกษา และพฤติกรรมการแสดงออกของผู้ให้คำปรึกษา

5. สาเหตุที่นักศึกษาที่ไม่เคยใช้บริการให้คำปรึกษาของมหาวิทยาลัยร้อยละ 46 ระบุคือไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริการให้คำปรึกษาในมหาวิทยาลัย

เลขา กบิลสิงห์ (2544 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องบทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความเห็นของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ (1) บทบาทและคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดนครปฐม (2) ปัญหาและอุปสรรคในการขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความคิดเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทในการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ด้านการปรับตัวและสังคม และด้านอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้าน พบว่า บทบาทด้านวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรกคือ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนและการแก้ไขปัญหาทางการเรียน ลำดับสุดท้ายคือ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับวิธีการโอนย้ายคณะ บทบาทด้านการปรับตัวและสังคมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรกคือ การให้คำแนะนำในการวางแผน การมีคุณธรรม จริยธรรม ลำดับสุดท้ายคือ การให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้านการเงิน และบทบาทด้านอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรก คือการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหน้าที่ และความรับ

ผิชอบลำดับสุดท้าย คือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการหารายได้ระหว่างเรียน 2) นักศึกษามีความคิดเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม และความประพฤติ และด้านความรู้และประสบการณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านพบว่า คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรกคือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ลำดับสุดท้ายคือ มีอารมณ์มั่นคงและหนักแน่น คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับแรกคือ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษา ลำดับสุดท้ายคือ เข้าใจความคิดและความรู้สึกของนักศึกษา คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรกคือ เป็นผู้มี ความประพฤติดีและเป็นแบบอย่างที่ดี ลำดับสุดท้ายคือ เอาใจใส่ นักศึกษาในความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง และคุณลักษณะด้านความรู้และประสบการณ์ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรกคือ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการลำดับสุดท้ายคือ มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการให้คำปรึกษา 3) นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการขอรับคำปรึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับแรก คือ อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษามีเวลาว่างไม่ตรงกันและลำดับสุดท้ายคือการนำเรื่องของนักศึกษาไปเล่าให้ผู้อื่นฟังโดยไม่เห็นเป็นเรื่องขบขัน

สุจิตรา ชื่นอารมณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามทัศนคติของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนพณิชยการราชดำเนินธนบุรีกรุงเทพมหานคร โดยได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนะของนักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษา ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่นักเรียนและอาจารย์ที่ปรึกษาคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง และบริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนมีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่นักเรียนคาดหวังต้องการให้ปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

3. อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตามที่ปฏิบัติจริง และตามที่คาดหวัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่าบริการสำรวจข้อมูลเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคล และบริการติดตามผลอยู่ในระดับมาก

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เบอร์ก (Burke. 1981 : 156 - A) ได้ทำวิจัยเรื่อง การรับรู้ของนักศึกษาและเกี่ยวกับความต้องการคำปรึกษาแนะนำทางวิชาการ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งฟลอริดา พบว่า ความต้องการที่จัดอยู่ในอันดับความสำคัญสุด 5 อันดับแรก จาก 13 อันดับ ตามการรับรู้ของนักศึกษา คือ (1) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสการทำงานในสาขาที่ต้องการ (2) ช่วยนักศึกษาในเรื่องอาชีพ และการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ (3) การจัดให้คำปรึกษา และแนะนำในการปรับปรุงการเรียน (4) ให้คำปรึกษาถึงวิธีการดำเนินงานและข้อกำหนดเกี่ยวกับนักศึกษา (5) ช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องการเลือกวิชาเอก ส่วนการรับรู้ถึงความต้องการของนักศึกษาที่คณาจารย์เห็นว่ามีค่าสำคัญสูงสุด 5 อันดับแรกคือ (1) ช่วยนักศึกษาค้นหาแนวทางในการทำให้ประสบการณ์ในวิทยาลัยน่าสนใจ และกระตุ้นความสามารถทางด้านสติปัญญาให้มากขึ้น (2) การจัดให้คำปรึกษา และแนะนำในการปรับปรุงการเรียน (3) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสการทำงานในสาขาที่ต้องการ (4) ช่วยนักศึกษาในการศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่เป็นไปได้ (5) ช่วยนักศึกษาในการวางแผนการเรียน

กวินน์ (Guinn. 1985 : Abstracts) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการในทัศนะของคณาจารย์ นักศึกษา และผู้บริหาร ในปี พ.ศ. 2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ตามทัศนะของคณาจารย์ นักศึกษาและผู้บริหาร โดยนำเอาบทบาทในการให้คำปรึกษาและหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษารวม 52 ข้อ มาจัดแบ่งเป็นหมวดใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ การเลือกเรียนวิชาเรียน การวางแผนอาชีพ การให้ข้อมูลด้านข่าวสาร การพัฒนาด้านสถาบัน การพัฒนาเชิงวิชาชีพ การพัฒนาด้านวิชาการและการพัฒนาส่วนบุคคลแล้วนำมาใช้ในการประเมิน ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย คณาจารย์ นักศึกษา และผู้บริหาร ณ มหาวิทยาลัยย่านตะวันออกกลาง ในสหรัฐอเมริกา และใช้ Chi - Square เป็นเครื่องทดสอบในการเปรียบเทียบคำตอบ ผลการวิจัยพบว่าในกลุ่มเปรียบเทียบ 91 กลุ่ม มี 31กลุ่ม ที่แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระดับ .05 โดยในด้านที่เกี่ยวกับวิชาชีพนั้น บทบาทของการให้คำปรึกษาด้านวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพยังมิได้มีการพัฒนาไปสู่ระดับของความสอดคล้องต้องกันโดยทั่วไป จึงต้องการการพัฒนาและปรับปรุงในเรื่องบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์

ลิตเติล (Little. 1985 : 34 - 36) ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาควรปฏิบัติหน้าที่สำคัญ 3 ประการคือ เป็นผู้คอยช่วยเหลือเมื่อได้รับการร้องขอเป็นผู้ให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำปรึกษา และเป็นผู้ให้ความรู้และทักษะต่างๆ ที่จำเป็น

สติคเคิล (Stickle. 1980 : 262 - 265) ได้ศึกษาหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นที่ยอมรับในหมู่ของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นที่ยอมรับของนักศึกษามี 5 ประการคือ การให้ความช่วยเหลือนักศึกษาให้สำเร็จหลักสูตรตามความสนใจ

และความต้องการของนักศึกษา การให้ข้อมูลแก่นักศึกษาในเรื่องวิชาการ กฎระเบียบการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ ช่วยพัฒนานักศึกษาโดยการเรียนรู้และทำความเข้าใจนักศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการ เป้าหมาย ความหวัง และช่วย แก้ปัญหาส่วนตัว และสนับสนุนการวางแผนด้านวิชาการในระยะยาว

มาร์ช (Marsh. 1987 : 253 – 388) ทำการวิจัยพบว่า นักศึกษามีทัศนะว่า อาจารย์ที่ให้ความเป็นกันเอง มีความเปิดเผย และสามารถอธิบายเรื่องต่างๆ ได้ดี เป็นอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพสำหรับการบริการและพัฒนานักศึกษา

แนดเลอร์ (Nadler. 1990 : 127 – 158) ได้ทำการวิจัยพบว่า นักศึกษามักปรึกษากันเองในกลุ่มเพื่อนมากกว่าที่จะมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากไม่ต้องการถูกถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เพราะเกรงความลับของตนจะถูกเปิดเผย โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลาย ปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจมีส่วนทำให้นักศึกษาไม่ค่อยมาปรึกษากับอาจารย์ และเห็นว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีความสำคัญลดลงสำหรับตน ซึ่งสอดคล้องกับ เวสท์ และคนอื่นๆ

โซลเบิร์ก และคนอื่นๆ. (Solberg & others. 1994 : 275 – 279) ทำการวิจัยพบว่า วัยรุ่นหญิงมักเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะเข้าขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าวัยรุ่นชาย ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักศึกษาหญิงเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำปรึกษา และได้รับคำแนะนำที่สามารถช่วยให้นักศึกษาแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการหรือปัญหาทั่วไปส่งผลให้นักศึกษาหญิงมีทัศนะที่ว่า อาจารย์มีบทบาทด้านวิชาการและด้านทั่วไปที่เหมาะสมมากกว่าทัศนะของนักศึกษาชาย

ส่วนเบรย์ แบรกซตัน และ ซัลลิแวน (Bray, Braxton & Sullivan. 1999 : 645 – 657) ได้ศึกษาตามแนวทางของทินโท พบว่า ลักษณะการจัดการกับความเครียดในสถานศึกษามีอิทธิพลสูงต่อกระบวนการปรับตัวพฤติกรรม และพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักศึกษา ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรศึกษากลวิธีในการแก้ปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง

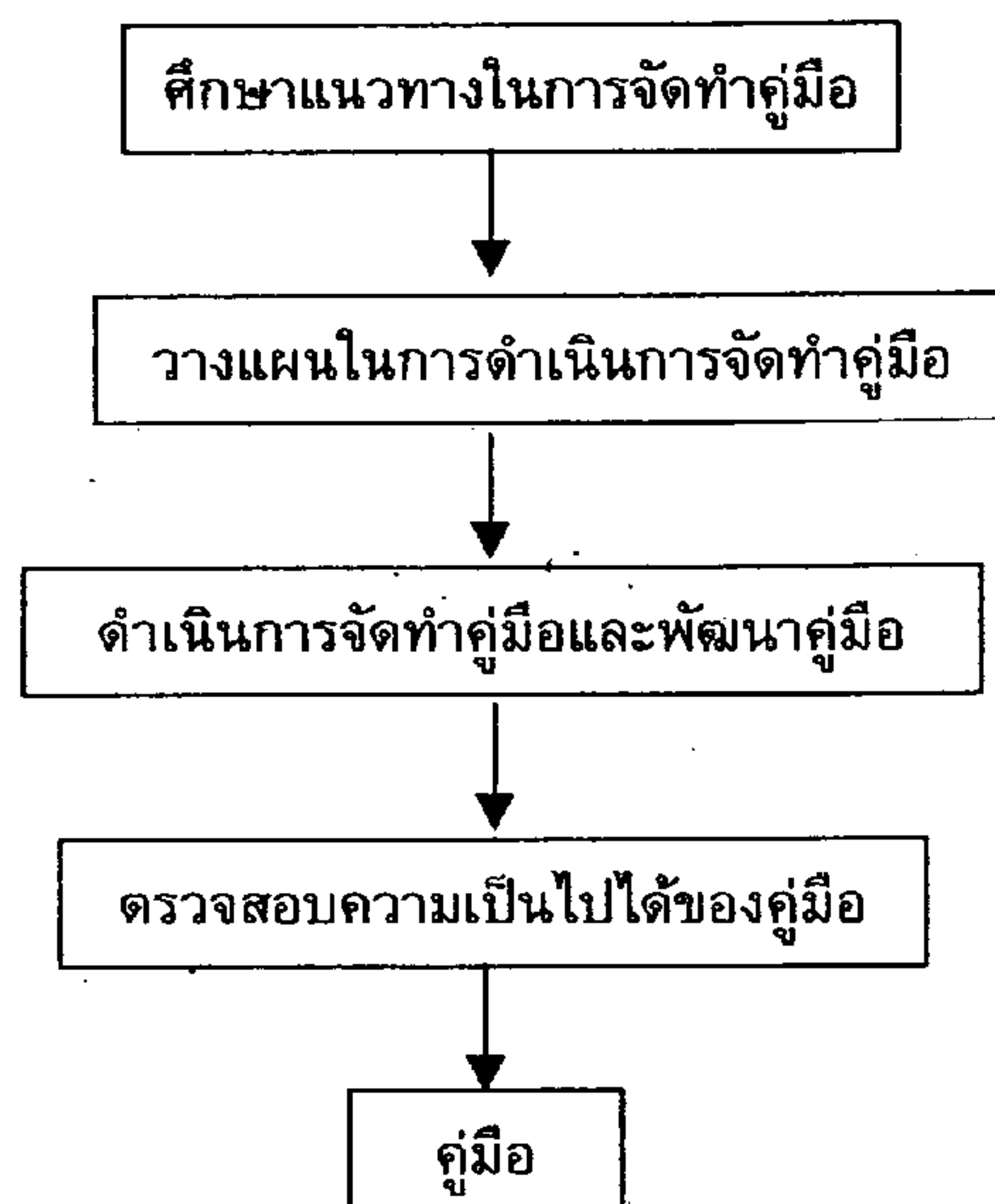
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่านักศึกษาจะประสบผลสำเร็จในการเรียนมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นสำคัญ การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้รับบริการในการแก้ปัญหาทางด้านการศึกษา อาชีพ และส่วนตัว ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาต้องเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการให้ความช่วยเหลือและพยายามช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจด้วยตนเอง อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และมีความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาเรียนในสาขาต่าง ๆ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริงให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหาส่วนตัวของนักศึกษา และในบางครั้งจะช่วยเหลือนักศึกษาในเรื่องสวัสดิการเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนไปจนสุดความสามารถของนักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทหลัก 3 ประการ คือการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาด้าน

อาชีพ และการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม นอกจากจะมีบทบาทหน้าที่และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ยังจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่ดีของอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย กล่าวคือเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพ มีความรัก ความเมตตาพร้อมที่จะสละเวลาช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น มีบุคลิกภาพที่น่า เชื่อถือ มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรมและความประพฤติดีเป็นแบบอย่างให้กับนักศึกษาได้ ตลอดจนมีความรู้และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และที่สำคัญจะต้องมีจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย ขณะเดียวกันปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน อาจเกิดขึ้นได้หากขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ รวมทั้งเวลาว่างของนักศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ตรงกันไม่ได้จัดตารางเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่สำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา การให้คำปรึกษาจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์จำเป็นต้องมีรูปแบบและเทคนิคในการให้คำปรึกษาที่มีความเชื่อมโยงกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาก็ควรจะมีวิธีการใหม่ๆ ในการให้คำปรึกษาอยู่เสมอ กระบวนการให้คำปรึกษาจึงจะประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

ขั้นตอนและวิธีการจัดทำคู่มือ

คู่มือการให้คำปรึกษา สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มีวิธีการสร้างและตรวจสอบความเป็นไปได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิการดำเนินการจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ขั้นตอนในการจัดทำคู่มือ

1. ศึกษาแนวทางในการจัดทำคู่มือ

1.1 ศึกษาจุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ศึกษาหลักการเขียนคู่มือจากหนังสือเอกสารงานวิจัยและเอกสารทางวิชาการหลายฉบับเพื่อให้การเขียนคู่มือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ศึกษาการจัดทำคู่มือจากหน่วยงาน องค์กร และบุคคลเพื่อให้การจัดทำคู่มือมีความชัดเจนถูกต้องและเหมาะสม

2. วางแผนการดำเนินการจัดทำคู่มือ

2.1 เขียนโครงร่างคู่มือประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1.1 คำชี้แจงการใช้คู่มือ

2.1.1.1 วัตถุประสงค์ของคู่มือ

2.1.1.2 ความรู้พื้นฐานในการใช้คู่มือ

2.1.1.3 วิธีการใช้คู่มือ

2.1.1.4 คำแนะนำการใช้คู่มือหรือคำอธิบาย

2.1.2 เนื้อหาของคู่มือแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สารบัญสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

- บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
- จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น
- พื้นฐานแนวทางการให้คำปรึกษา 3 ด้าน
 1. การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
 2. การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม
 3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา 3 ด้าน

- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม
- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

2.2 เสนอรายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาโครงร่างคู่มือ ผู้จัดทำคู่มือได้ขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญพิจารณาโครงร่างคู่มือดังมีรายชื่อต่อไปนี้

2.2.1 นายปรีชา ทัพพะกุล ณ.อยุธยา ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

2.2.2 นายวิรุณ วิทยาประเสริฐ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

2.2.3 นายวิโรจน์ สุวรรณรัตน์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

2.2.4 นางสุดใจ แสงสินชัย อาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

2.2.5 นายพิศณุ ทองเลิศ ศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคกลาง 1 จังหวัดราชบุรี

3. ดำเนินการจัดทำคู่มือและพัฒนาคู่มือ

3.1 จัดทำคู่มือ โดยมีเนื้อหาสาระตามโครงร่างที่ได้วางแผนไว้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 จัดทำรายละเอียดคำชี้แจงการใช้คู่มือ

3.1.2 เขียนเนื้อหาสาระคู่มือโดยละเอียดตามโครงร่างคู่มือ

3.2 นำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปสอบถามความคิดเห็นความเป็นไปได้ของคู่มือจากผู้เชี่ยวชาญ

3.3 นำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี มาแก้ไขปรับปรุงตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3.4 นำคู่มือไปตรวจสอบความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 15 คน

4. ตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ

เสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญเป็นคณะกรรมการกลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการบริหารจำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และผู้ปฏิบัติ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะโดยขอหนังสือราชการ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญเพื่อทดสอบความเป็นไปได้ดังนี้

นักวิชาการบริหาร

1. นายสุรศักดิ์ ศรีน้อย ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. นายสง่า โตสินธุ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานสถาบันการอาชีวศึกษาภาคกลาง 1 จังหวัดราชบุรี

3. นายอำพร ทองนุช ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

4. นายรุ่ง งามขำ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

5. ว่าที่ ร.ต. เจตน์ คงด้วง ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. นายปรีชา ทัพพะกุล ณ อยุรยา ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

2. นายจรินทร์ มลิณฑุต ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี จังหวัดราชบุรี

3. นายวิศิษฐ์ ธนกิจอำไพ ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปากท่อ จังหวัดราชบุรี

4. นายวรพล โพธิ์เต็ง ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

5. นางรัตนฐา ชุมพาลี ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ปฏิบัติงาน

1. นายเกษม พิไลพันธ์ฤกษ์ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

2. นางสาววารี ธีรพัฒน์พิสิฐ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 หัวหน้างานแนะแนว วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

3. นายอนุชิต เชิงจำเนียร ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

4. นางพรพรรณ วัฒนวิชัย ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

5. นางสาวอารีย์ ศรีพิทักษ์สกุล ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ในการทดสอบความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้จัดทำได้ดำเนินการดังนี้

1. เดินทางไปสังเกตและเก็บแบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารวิชาการ จำนวน 5 คน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และ ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน ตรวจสอบและให้ความเห็น

2. สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 กลุ่ม

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ	4.47	0.52	มาก
2	รูปแบบของกลุ่มมีความเหมาะสม	4.27	0.59	มาก
3	รายละเอียดที่กำหนดในกลุ่มมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	4.47	0.52	มาก
4	กลุ่มมีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม	4.27	0.59	มาก
5	การจัดลำดับหรือขั้นตอนของกระบวนการมีความเป็นไปได้	4.27	0.59	มาก
6	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการมีความเป็นไปได้	4.13	0.52	มาก
7	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคมมีความเป็นไปได้	4.13	0.52	มาก
8	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความเป็นไปได้	4.13	0.52	มาก
9	แบบประเมินกิจกรรมมีความชัดเจนสมบูรณ์	4.13	0.64	มาก
10	กลุ่มมีการจัดกิจกรรมที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้	4.40	0.51	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นความเป็นไปได้ของกลุ่มว่ากลุ่มมีความเหมาะสมของเนื้อหาสาระในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รูปแบบของกลุ่มมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รายละเอียดที่กำหนดในกลุ่มมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) กลุ่มมีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) การจัดลำดับหรือขั้นตอนของกระบวนการมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัว และสังคมมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) แบบประเมินกิจกรรมมีความชัดเจนสมบูรณ์ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และ กลุ่มมีการจัดกิจกรรมที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$)

5. คู่มือ

จัดทำคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ประกอบด้วย ส่วนต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ คำชี้แจงการใช้คู่มือ จะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของคู่มือ ความรู้พื้นฐานในการใช้คู่มือ วิธีการใช้คู่มือ คำแนะนำการใช้คู่มือ

ส่วนที่ 2 เนื้อหาของคู่มือแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สารบัญสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

- บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
- จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น
- พื้นฐานแนวคิดการให้คำปรึกษา 3 ด้าน
 1. การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
 2. การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม
 3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา 3 ด้าน

- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม
- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ขั้นตอนการนำไปใช้

เพื่อให้การใช้คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. จัดทำโครงการเสนอผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรีฯ เพื่อขออนุมัติการใช้คู่มือ
2. จัดประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี เพื่อรับทราบนโยบายตามโครงการ
3. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
4. ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามและนิเทศการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

วัตถุประสงค์ของคู่มือ

คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ใช้เป็นแนวทางการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา รวมทั้งแนวทางในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา 3 ด้าน คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ความรู้พื้นฐานในการใช้คู่มือ

ในการจัดทำคู่มือนั้นจัดทำในรูปแบบของการจัดกิจกรรม ซึ่งเป็นแนวทางให้อาจารย์ที่ปรึกษาใช้ประกอบการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา 3 ด้าน คือการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

คู่มือมีรายละเอียดแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สารบัญสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา จะประกอบไปด้วย บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น พื้นฐานแนวคิดการให้คำปรึกษา 3 ด้าน คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา 3 ด้าน คือ กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

วิธีการใช้คู่มือ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้รับผิดชอบในการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา จะต้องทำการศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการดำเนินกิจกรรม ศึกษาสภาพความพร้อมของสถานศึกษา และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับนักเรียนนักศึกษา ระยะเวลาดำเนินการ และดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนด

คำแนะนำในการใช้คู่มือ

เพื่อให้การทำคู่มือฉบับนี้ไปใช้บรรลุจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษา จึงขอเสนอแนะอาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายเป็นพิเศษ เพื่อประสิทธิภาพในการวางแผนจัดกิจกรรม
2. เวลา เวลาของแต่ละกิจกรรม ควรพิจารณาใช้เวลาให้เกิดความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อเวลาในการจัดกิจกรรมอื่นๆ กิจกรรมบางอย่างอาจจัดพร้อมกัน หรือเหลื่อมล้ำต่อเนื่องกันไป
3. งบประมาณค่าใช้จ่าย หากอาจารย์ที่ปรึกษาต้องการใช้งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมบางกิจกรรม ควรเสนอโครงการเข้าแผนการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา

ตอนที่ 1

สารนำรู้สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
2. เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของจิตวิทยาให้คำปรึกษาวัยรุ่น
3. เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานแนวทางการให้คำปรึกษา 3 ด้าน คือ การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
4. เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

เนื้อหาประกอบด้วย

- บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา
- จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น
- พื้นฐานแนวทางการให้คำปรึกษา

บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

อาจารย์ที่ปรึกษา คือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียน ดัดนิสัยและดูแลความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา

จุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการจัดให้มีระบบอาจารย์ ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อให้มีคนที่รู้จักและเข้าใจนักเรียนนักศึกษาแต่ละคนอย่างชัดเจน
 - ภูมิหลังทางบ้าน ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมส่วนตัวและรอบด้าน บุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยส่วนตัว ฯลฯ
 - การเรียน ทั้งอดีต ปัจจุบัน ความฝันในอนาคต
2. เพื่อให้มีคนที่นักเรียนนักศึกษา รัก ศรัทธา ไว้วางใจ คอยให้คำปรึกษา

3. เพื่อให้มีคนที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขและพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ถูกต้อง

4. เพื่อช่วยประสาน ทำความเข้าใจ แก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างนักเรียนนักศึกษา ครู-อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529 มีดังนี้

1. ปรึกษา แนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน นักศึกษา
2. ประเมินเทคนิคนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบ ในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียนนักศึกษาจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ
3. ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียนนักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา (ลงทะเบียนเรียนและหรือลงทะเบียนเทียบความรู้หรือประสบการณ์) การขอเปลี่ยน ขอเพิ่ม และขอถอนรายวิชา ของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
4. ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนผันชำระเงินลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
5. จัดทำ เก็บ รวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นข้อมูลในการออกหนังสือรับรองต่าง ๆ
6. ติดตาม ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
7. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยแก่นักเรียน นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
8. แนะนำ หาทางป้องกันและติดตามนักเรียน นักศึกษาที่ขาดเรียน
9. เสนอความคิดเห็นและข้อมูล เกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาในการลงทะเบียนแต่ละภาคเรียน
10. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งรายงานการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ผู้ปกครองทราบ
11. ติดตาม แนะนำ และช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียน และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
12. ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ
13. ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ขอบข่ายงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ได้กำหนดขอบข่ายงานอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. รู้จักนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบทุกคน โดยจัดทำและเก็บข้อมูล ประวัติ ส่วนตัวด้านการเรียน และความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา
2. แนะนำ ดักเตือน อบรม นักเรียนนักศึกษา ให้ประพฤติตนให้ถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับของสถานศึกษาอยู่เสมอ เช่น การแต่งกาย การพูด สิทธิและหน้าที่ในการเป็นนักเรียนนักศึกษา
3. พิจารณา ตรวจสอบ ให้ความเห็นชอบ ในกรณีต่อไปนี้
 - 3.1 การลงทะเบียนรายวิชา
 - 3.2 การขอผ่อนผันชำระเงินค่าลงทะเบียนรายวิชา
 - 3.3 การลาพักการเรียน
 - 3.4 ขอเปลี่ยน ขอถอน และขอเพิ่มรายวิชา
 - 3.5 การเข้าร่วมกิจกรรม
4. ตรวจสอบผลการเรียนของนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบทุกภาคเรียน
5. ประสานงานกับครู – อาจารย์ หัวหน้าแผนก หัวหน้าคณะ หัวหน้างาน ฯลฯ เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาในเรื่องการเรียน
6. ประสานงานกับฝ่ายปกครองและงานแนะแนว เพื่อร่วมกันพิจารณาช่วยเหลือ นักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาอันเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเล่าเรียน
7. รายงานผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียนนักศึกษาให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
8. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบในเรื่องการเรียน และเรื่องส่วนตัวทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล
9. หมั่นพบปะนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบเป็นประจำ
10. พบปะกับผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษาตามโอกาสอันควร

จรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ได้สรุปจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพ ขวัญและกำลังใจของนักเรียนนักศึกษาอยู่เสมอ ไม่กระทำการใดที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายแก่นักเรียนนักศึกษาโดยไม่เป็นธรรม
2. ต้องรักษาความลับของนักเรียนนักศึกษา
3. ต้องมีความจริงใจและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาที่รับผิดชอบเช่น ลูกหลานของตน
4. การให้คำปรึกษา ควรให้ความเห็นเป็นกลาง ๆ ไม่วิจารณ์บุคคลหรือสถาบันใดให้นักเรียนนักศึกษาฟังในทางก่อให้เกิดความเสื่อมเสียหรือความแตกร้างแก่บุคคลหรือสถาบัน

5. ต้องประพฤติปฏิบัติให้สมกับความเป็นปราชญ์บุคคล ยึดมั่นในคุณธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนนักศึกษา

ภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ได้สรุปภารกิจของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. พบนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำ หรือตามที่วิทยาลัยฯ กำหนดเดือนละ 1 ครั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลนักเรียนนักศึกษาขณะร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง

2. จัดทำสมุดประจำตัวนักเรียนนักศึกษาในความรับผิดชอบทุกคน

3. ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิดและรายงานผลการเรียน ความประพฤติ สุขภาพ และอื่น ๆ โดยใช้สมุดประจำตัวหรือเอกสารต่าง ๆ ให้ผู้ปกครองทราบ

4. ศึกษาระเบียบ กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษาอย่างละเอียด เพื่อให้คำแนะนำตักเตือนแก่นักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติไม่เหมาะสม หรือประพฤติผิดระเบียบต่าง ๆ เป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

5. ส่งเสริมความดี ความสามารถและคุณธรรมของนักเรียนนักศึกษา โดยการให้ข้อคิดเห็นการอบรมและส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติเป็นนิสัย เป็นประจำหรือในชั่วโมงพบอาจารย์ที่ปรึกษา

6. ติดตามนักเรียน นักศึกษาที่ขาดเรียนทันที

7. หาโอกาสไปเยี่ยมบ้านเพื่อพบผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ต่อคน

8. ให้ความเห็นในการรับรองความประพฤติ ผลงานดีเด่น ตลอดจนความสามารถพิเศษต่าง ๆ

9. ปรึกษาหารือและประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขเมื่อมีปัญหาหรือหาทางป้องกันก่อนเกิดปัญหา

10. เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำ PORTFOLIO ของนักเรียนนักศึกษา

จิตวิทยาการให้คำปรึกษาวัยรุ่น

“วัยรุ่น” มาจากคำศัพท์ที่ว่า “Adolescence” หมายถึง วัยที่กำลังเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ อยู่ในระหว่างช่วงอายุประมาณ 12 – 18 ปี หรือขยายออกเป็น 12 – 25 ปี

การศึกษาพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น เป็นสิ่งที่จำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อที่จะได้เข้าใจและเข้าถึงเด็กวัยรุ่น เป็นพื้นฐานในการให้ความช่วยเหลือเด็กวัยรุ่นตามหลักของการแนะแนวต่อไป

การศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่น มีความมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนวัยนี้ว่ามีสภาพอย่างไรเช่น การเจริญเติบโตทางร่างกาย ความแปรปรวนตลอดจนศีลธรรมจรรยา นอกจากนี้ยังต้องศึกษาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อความสนใจและความต้องการของวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเด็กวัยรุ่นให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัยรุ่น จะช่วยให้ผู้ศึกษาสามารถอยู่ร่วมกับวัยรุ่นได้ดีขึ้น ครูและอาจารย์ที่ปรึกษาสามารถจัดการเรียนการสอน การปกครองและแนะแนวเด็กได้ผลมากขึ้น ช่วยลดปัญหาของเด็กและเยาวชน และทำให้สังคมมีความสุขมากขึ้นด้วย

เด็กจะเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 15 – 18 ปี เป็นระยะที่เด็กกำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นระยะที่เด็กวัยรุ่นค้นหาลักษณะประจำตนและบทบาทที่แท้จริงของตนทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน เช่นเดียวกับวัย 12 – 15 ปี เหตุนี้วัยรุ่นจึงเปลี่ยนแปลงแผนพฤติกรรมของตนสู่ผู้ใหญ่ แต่ถ้าวัยนี้หาลักษณะประจำตนไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเพศ และอาชีพ เพราะปัจจุบัน “รักร่วมเพศ” มีมากขึ้นและด้านอาชีพก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเนื่องจากความก้าวหน้าทางวิทยาการ อิริคสัน ซึ่งให้เห็นว่าในบางกรณีที่เด็กปรับตัวไม่ได้ สับสนในบทบาททางเพศและอาชีพ เด็กจะรับเอาบทบาทที่ไม่พึงประสงค์ และเป็นอันตรายจากสังคมมาเป็นของตน เช่นติดยาเสพติด ซึ่งเด็กรู้สึกว่าเป็นหนทางที่จะแสวงหาความหมายให้กับชีวิตได้

พัฒนาการของวัยรุ่น

โดยทั่วไปแล้วพัฒนาการที่สำคัญของวัยรุ่นแบ่งออกได้เป็น

1. พัฒนาการทางร่างกาย ร่างกายของเด็กวัยนี้จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่มีน้ำหนักและส่วนสูงมากที่สุด แขนขาจะเจริญมากกว่าลำตัว ลำตัวจะเจริญมากกว่าศีรษะ กระดูกแข็งแรง ผิวพรรณผ่องใส ต่อมต่าง ๆ ทำหน้าที่มากขึ้นวัยนี้เริ่มพิถีพิถันในเรื่องความงาม เด็กจะสนใจรูปร่างหน้าตาและการแต่งกายมากจะหันไปใช้เครื่องสำอางที่โฆษณาอยู่ทั่วไป เด็กวัยรุ่นรูปร่างหน้าตาดี แต่งตัวสวยงามจะเป็นที่รู้จักและชื่นชมในหมู่วัยรุ่นด้วยกัน นอกจากนี้มีลักษณะที่มีเสน่ห์ดึงดูดใจแล้ว รูปร่างหน้าตาก็มีส่วนสัมพันธ์ในด้านความสำเร็จด้านอื่นอีก

เช่น สามารถปรับตัวได้ดีมีความสำเร็จในด้านการเรียน เพราะครูมักจะให้คะแนนเด็กที่มีหน้าตาดีมากกว่าเด็กที่มีหน้าตาไม่ดี

2. พัฒนาการทางอารมณ์ วัยนี้ต้องการอิสรภาพมากขึ้น มักจะแสดงอาการแข็งกร้าว เมื่อถูกจำกัดเสรีภาพ มักมีอารมณ์เพื่อผื่นเกี่ยวกับอนาคต เช่น อาชีพ การแต่งงาน เด็กวัยนี้ปรับตัวได้ดีขึ้น อารมณ์สุขุมเยือกเย็น กล้าเผชิญความจริงมากขึ้น ถ้าหากเด็กวัยนั้นอยู่ห่างบิดามารดา เช่น อยู่หอพักหรืออยู่บ้านคนอื่นจะทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงยิ่งขึ้นกว่าการอยู่ใกล้บิดามารดาเพราะการอยู่ใกล้ชิดบิดามารดาจะทำให้ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ เนื่องจากการได้รับการตามใจและการปกป้องมากเกินไป

3. พัฒนาการทางสังคม เด็กวัยนี้พอใจที่จะอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกันและมักจะทำตามกลุ่มนิยมและคลั่งไคล้อะไรที่เหมือน ๆ กัน มักจะนิยมของแปลก ๆ และวิถิตาร เริ่มสนใจเพศตรงข้าม ดังนั้นการอยู่ในกลุ่มเพศเดียวกันจะพัฒนาไปสู่กลุ่มต่างเพศอย่างค่อยเป็นค่อยไปคือเมื่อมีการรวมกิจกรรมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง วัยรุ่นแต่ละกลุ่มที่รู้จักกันโดยเริ่มทั้งสองเพศ ต่อมาพบปะกัน วัยรุ่นจึงอยู่ในฐานะสมาชิกของกลุ่มที่รู้จักกันโดยเริ่มทั้งสองเพศ ต่อมาเมื่อค่อย ๆ รู้จักพูดคุยกันแล้ว สมาชิกของแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นคนละเพศก็เริ่มจับคู่กัน เริ่มมีนัดแล้วโยนไปสู่การแต่งงานและการเตรียมตัวสำหรับอาชีพต่อไป

4. พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางสมองเกือบเท่าผู้ใหญ่เป็นวัยที่เริ่มมีแนวทางชีวิตสำหรับตัวเอง มักจะสนใจเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยาและด้านการเมือง แต่ก็ยังไม่สามารถตัดสินใจอะไรได้เนื่องจากขาดประสบการณ์เป็นวัยที่แสวงหาลักษณะประจำตนเพื่อเลือกและเตรียมตัวสำหรับอาชีพ

พัฒนาการของวัยรุ่นมีช่วงเวลาที่ยาวนานถึง 6 – 10 ปี ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ พฤติกรรม และบทบาทในสังคม วัยรุ่นต้องปรับตัวอย่างมากในการเข้าสังคม ความคิดและสติปัญญาของวัยรุ่นจะเป็นนามธรรมมากขึ้น และพัฒนาการทางจริยธรรมถึงเป็นไปในระดับสูงขึ้นกว่าวัยเด็กมาก

สิ่งสำคัญที่วัยรุ่นต้องพัฒนา คือ การเป็นตัวของตัวเอง การรู้จักและเข้าใจตนเองการเปลี่ยนจากการพึ่งผู้อื่นไปสู่การพึ่งตนเองมากขึ้น นั่นคือ การก้าวจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่อย่างเต็มตัว

วัยรุ่นเป็นวัยที่สับสนและเผชิญภาวะวิกฤติ ซึ่งเป็นเรื่องปกติ ส่วนมากวัยรุ่นสามารถผ่านพ้นภาวะนี้ไปได้ แต่ถ้าไม่สามารถปรับตัวได้ก็จะทำให้เกิดความสับสนในชีวิต มีพฤติกรรมผิดปกติ เช่น ไม่เรียนหนังสือ ดิดสิ่งเสพติด ประกอบอาชญากรรมเป็นโรคจิตโรคประสาท เป็นต้น

วัยรุ่นที่ปกติจะสามารถปรับตัวได้ ยอมรับตนเองและผู้อื่น มีพัฒนาการทุกด้านอยู่ในภาวะที่สมบูรณ์ (Matusution) เพื่อพร้อมเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ต่อไป

ปัญหาวัยรุ่นเป็นปัญหาที่น่าห่วงใยอย่างยิ่ง เป็นหนึ่งในวิกฤติปัญหาทางสังคมในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อสังคมทุกระดับนับตั้งแต่สังคมย่อย คือ ครอบครัวขยายไปสู่สังคมระดับชาติสังคมทุกระดับและไปถึงสังคมนานาชาติ เป็นปัญหาสังคมที่ทุกประเทศวิตกกังวลและกำลังเผชิญกันอยู่ ทำไมปัญหาวัยรุ่นจึงเป็นปัญหาใหญ่ของแทบทุกประเทศในโลกซึ่งคงต้องศึกษาหาคำตอบที่ครอบคลุมโดยรวม เพราะปัญหาวัยรุ่นมิใช่มีสาเหตุมาจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง แต่เป็นปัญหาเรื้อรังมานาน ซึ่งมีพื้นฐานครอบคลุมไปในหลาย ๆ สาเหตุ เพราะฉะนั้นการจะแก้ไขปัญหาดังกล่าววิธีใดวิธีหนึ่งคงจะไม่ประสบผลสำเร็จแน่นอน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องคงจะต้องร่วมมือกันเพื่อหามาตรการป้องกันและลดปัญหาให้ได้ผลในวงกว้าง

สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสังคม และสถาบันทางศาสนามีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะช่วยป้องกัน และลดปัญหาให้กับวัยรุ่น โดยการให้ความใกล้ชิดให้ความสนใจ ให้ความเร็วความเข้าใจกับวัยรุ่น และเพื่อนเป็นการป้องกันไว้ล่วงหน้า ควรจะเริ่มกันตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก เริ่มที่สถาบันครอบครัวโดยมีคุณพ่อคุณแม่เป็นแกนหลัก และต่อเนื่องไปถึงสถาบันการศึกษามีครูอาจารย์รับช่วงต่อ ครูอาจารย์จะต้องทำหน้าที่แทนแม่ของเด็กที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือโดยเฉพาะวัยรุ่น

ดังนั้นบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้คำปรึกษาช่วยเหลือเด็ก ซึ่งการให้คำปรึกษาวัยรุ่นนั้น อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องศึกษาหลักการให้คำปรึกษาให้ถ่องแท้ และจะต้องศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่น เพื่อจะได้ช่วยให้วัยรุ่น สามารถเรียนรู้ในการในการแก้ปัญหาของตนเองอย่างฉลาด โดยมีการตัดสินใจอย่างรอบคอบประกอบด้วยเหตุผลบนพื้นฐานความเป็นจริง และปราศจากความวุ่นวายทางอารมณ์ หรือความเกรงกลัวเกรงใจผู้อื่น จนขาดความเป็นตัวของตัวเอง

พื้นฐานแนวคิดการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา (Counseling) นับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาดังนั้นก่อนที่จะกล่าวถึงขอบข่ายและวิธีการให้คำปรึกษา จึงควรทำความเข้าใจถึงคำจำกัดความหรือนิยามของการให้คำปรึกษาเป็นอันดับแรก เพื่อจะช่วยให้อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเข้าใจงานของตนได้ถูกต้องและทำงานได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น โดยปกติการทำงานของผู้นให้คำปรึกษา (Counselor) มิได้จำกัดอยู่ที่การให้คำปรึกษาเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิด และทัศนคติของผู้ให้คำปรึกษาของแต่ละคนด้วยว่าจะมองเห็นถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์เพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นส่วนปรุ้งแต่งที่จะช่วยให้การมองหเป้าหมายของการให้คำปรึกษาและคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

การให้คำปรึกษา (Counseling) หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือโดยการใช้สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษา กับผู้รับคำปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตนจนสามารถแก้ปัญหาพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะและความสามารถในการตัดสินใจ และดำเนินชีวิตได้ด้วยการพึ่งพาตนเองในทางที่ถูกต้อง

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา คือ ให้ผู้เข้ารับการปรึกษาเข้าใจตนเองรู้จักตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้มีความเจริญงอกงามอย่างตามวัยในการพัฒนาทุก ๆ ขั้นตอนของชีวิตต่อไปอย่างมีความสุข

ขอบข่ายของการให้คำปรึกษา เนื่องจากการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการของการร่วมมือระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาในอันที่จะพยายามช่วยทางเพื่อลดความทุกข์ให้เบาบางหรือขจัดทุกข์ให้หมดสิ้นไป ซึ่งมีข้อควรสังเกต คือความทุกข์ที่เกิดขึ้นนั้นยังไม่ได้ทำให้ผู้มารับคำปรึกษามีพฤติกรรมแปรปรวนไปจนเป็น โรคจิตโรคประสาท ดังนั้นการให้คำปรึกษาจะกระทำกับบุคคลปกติที่มีความทุกข์ในลักษณะปกติ และความทุกข์นั้นจะอยู่ในขอบข่ายของปัญหา ต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการศึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษา การวางแผนอนาคตของชีวิตทางการศึกษา ซึ่งจะส่งผลสะท้อนถึงการประกอบอาชีพต่อไปในภายหน้า การเลือกวิชาเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละคน

2. ปัญหาทางด้านอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้มีปัญหาเกี่ยวกับอาชีพมีเหมาะสมกับคุณสมบัติของตนเอง ตลอดจนถึงความสุขใจในการประกอบอาชีพ

3. ปัญหาทางด้านสังคมส่วนตัว ผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถปรับตัวได้ดีขึ้น ในการดำเนินชีวิตครอบครัว ในที่ทำงาน หรือในโรงเรียนการให้คำปรึกษาส่วน

ตัวสามารถช่วยให้บุคคลนั้นมีสุขภาพจิตที่ดี เข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และยอมรับผู้อื่นได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การให้คำปรึกษามีวิธีการอยู่หลายวิธี แต่ละวิธีจะมีทฤษฎีการให้คำปรึกษายึดเป็นแนวทาง ได้แก่

1. การให้คำปรึกษาแบบนำทาง คือวิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ปัญหามากกว่าตัวผู้ประสบปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาต้องเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ เพราะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุด

2. การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง คือวิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาจะผลักดันให้ผู้มารับคำปรึกษาแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตัดสินใจเลือกจุดมุ่งหมายด้วยตนเอง โดยผู้ให้คำปรึกษาไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. การให้คำปรึกษาแบบสายกลาง คือวิธีการให้คำปรึกษาหลาย ๆ วิธีรวมกันโดยมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี ผู้ให้คำปรึกษาต้องเลือกวิธีการที่เหมาะสมมาให้คำปรึกษาเป็นราย ๆ ไป

4. การให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม คือวิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษาพยายามให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อเป็นการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเอง

การจะใช้เทคนิควิธีใดในการให้คำปรึกษานั้นขึ้นอยู่กับระดับของปัญหาหรือความทุกข์ซึ่งจำแนกได้ 3 ระดับคือ 1. ความคิด 2. ความรู้สึก 3. พฤติกรรม

การให้คำปรึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การให้คำปรึกษารายบุคคล เป็นกระบวนการช่วยเหลือโดยมีการพบปะเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้ขอรับคำปรึกษา เป็นการช่วยให้ผู้ขอคำปรึกษาเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น

2. การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม เป็นกระบวนการช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาครั้งละมากกว่า 1 คน ด้วยจุดมุ่งหมายเดียวกับการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

กลวิธีที่ใช้ในการให้คำปรึกษา ได้แก่ การเริ่มต้นสนทนา การตั้งคำถาม การสอบซัก การเสนอแนะการตีความหมาย การเงี่ยบและการฟัง การสะท้อนความรู้สึก การให้รายละเอียด การแนะนำ การชักชวน และการไม่ยอมรับ ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องทำความเข้าใจและฝึกฝนทักษะต่าง ๆ นี้

หนังสืออ้างอิง

- กรมอาชีวศึกษา,(2529). ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2529
 กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา .(อัสสำเนา)
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2
 กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา
- พัชรี สว่างทรัพย์. (2538). อาจารย์ที่ปรึกษา. เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ :
 หน่วยศึกษานิเทศน์. กรมอาชีวศึกษา. (อัสสำเนา).
- วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546). ระเบียบและแผนการศึกษา ปีการศึกษา 2546. ราชบุรี :
 งานทะเบียน ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
- สมพร สุทัศน์ย์. (2544). จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 5
 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- โสภา ชูพิกุลชัย ชปีลมันน์. (2547). อาหารเสริมคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ :
 อัมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์
- อัมพวัน อัมพรสินธุ์. (2541). จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กวัยรุ่น. (เอกสารประกอบการ
 การสอน). ราชบุรี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์
 สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง

ตอนที่ 2

การจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา 3 ด้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคนิค
ราชบุรี
2. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้คำปรึกษาให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย
ขึ้น
3. เพื่อกระตุ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้พัฒนาแนวทางในการให้คำปรึกษาให้มีคุณภาพ
ยิ่งขึ้น

เนื้อหาประกอบด้วย

- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ
- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม
- กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการ

1. กิจกรรมแรกพบแรกสัมผัส
2. กิจกรรมวิทยาลัยของเรา
3. กิจกรรมอยากพบอาจารย์คนเดียว
4. กิจกรรมปัญหาเดียวกันพบพร้อมกัน
5. กิจกรรมอยากปรึกษาแต่อาจารย์
6. กิจกรรมมาคิดเกรดกันดีกว่า
7. กิจกรรมจะเรียนต่อที่ไหนดี

กิจกรรม แรกพบแรกสัมผัส

วัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาใหม่ได้พบอาจารย์ที่ปรึกษา และได้รับข้อแนะนำเกี่ยวกับสถานที่ บุคลากร วิธีการเรียน และการลงทะเบียนเรียน

ระยะเวลา ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง

สถานที่ ห้องเรียน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนนักศึกษาใหม่ แยกตามแผนกวิชา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำตัว
2. นักเรียนนักศึกษาแนะนำตัว
3. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียนนักศึกษารอกข้อมูลในแบบสำรวจ “ฉันคือใคร”
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อมูลเกี่ยวกับ สถานที่ บุคลากรในแผนก วิธีการเรียนของแผนก วิชาการลงทะเบียนเรียน การขอทุน การศึกษา

สรุปและข้อเสนอแนะ

บางส่วนของกิจกรรมอาจปรับเปลี่ยนหรือลด ได้ตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน-นักศึกษา
2. ให้นักเรียนทำแบบประเมินกิจกรรม
3. ให้งานตนเองโดยเขียนเรื่องราวส่วนตัวลงในแบบสำรวจ “ฉันคือใคร”

ตัวอย่าง
แบบสำรวจ “ฉันคือใคร”

- คำชี้แจง** 1. ให้นักเรียน - นักศึกษาเดิมประโยคต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ เพื่อแสดงความรู้สึกที่แท้จริง
จริงของนักเรียน-นักศึกษาโดยพยายามทำทุกข้อ
2. แบบสำรวจนี้จะเก็บไว้เฉพาะที่อาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น และเก็บเป็นความลับ
จะใช้เฉพาะเพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน-นักศึกษาเท่านั้น

1. ฉันชื่อ.....
2. โรงเรียนเดิมของฉันคือ.....
3. ฉันเกิดวันที่.....
4. บ้านของฉันตั้งอยู่ที่.....
5. คุณแม่ของฉันชื่อ.....
6. คุณพ่อของฉันชื่อ.....
7. ฉันเป็นลูกคนที่.....
8. นิสัยของฉัน.....
9. กีฬาที่ฉันชอบ.....
10. อนาคตฉันอยากเป็น.....
11. ฉันเสียใจที่สุดเรื่อง.....
12. ฉันดีใจที่สุดเรื่อง.....
13. ฉันชอบผลไม้.....
14. ฉันมีโรคประจำตัวคือ.....
15. สิ่งที่ฉันกังวลเสมอๆ คือ.....
16. วิชาที่ชอบมากที่สุด.....
17. วิชาที่ไม่ชอบมากที่สุด.....
18. สิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวฉันที่อยากบอกให้อาจารย์ทราบ.....
-
-

แบบประเมินกิจกรรม
แรกพบแรกสัมผัส

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....
4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถให้ข้อมูลที่ชัดเจน					
2	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ท่านยินดีและเต็มใจให้ข้อมูลส่วนตัว					
5	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนักศึกษา					
6	ท่านมั่นใจว่ากิจกรรมนี้จะช่วยให้ท่านรู้จักกับอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น					
7	ท่านพอใจในกิจกรรมนี้					
8	แบบสำรวจข้อมูลส่วนตัวมีความชัดเจน					
9	ท่านเห็นด้วยต่อการจัดกิจกรรมนี้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

กิจกรรม วิทยาลัยของเรา

วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้นักเรียนนักศึกษาคุ้นเคยกับสถานศึกษาใหม่ เช่น รู้ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา ระเบียบข้อบังคับ หลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนบริการพิเศษอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาใหม่จะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และมีส่วนร่วมในสังคมใหม่

ระยะเวลา ประมาณ 3 ชั่วโมง

สถานที่ ห้องประชุม

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนนักศึกษาใหม่ทั้งหมด หรือจัดแยกตามคณะวิชาหรือแผนกวิชาตามความเหมาะสม

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ผู้บริหารกล่าวต้อนรับนักเรียนนักศึกษาใหม่
2. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน หลักสูตร การวัดผล ห้องสมุด งานสื่อการเรียน การสอน
3. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารสถานที่ งานทะเบียน, งานการเงิน, งานทวิภาคี, งานสารบรรณ, งานพัสดุ
2. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจกรรมงานแนะแนวงานปกครอง งานสวัสดิการและพยาบาล งานหอพัก งานอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวางแผนและพัฒนา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ และแผนพัฒนาคุณภาพ นักเรียน นักศึกษา งานสหกรณ์ งานการค้า และงบประมาณ

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมนี้เน้นการบรรยาย ดังนั้นควรพิจารณาในเรื่อง น้ำเสียง และวิธีการพูดที่เข้าใจของผู้บรรยาย ระยะเวลา บรรยายภาคในหอประชุม
2. กิจกรรมนี้สามารถใช้วีดิทัศน์ หรือโสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบได้
3. กิจกรรมนี้สามารถจัดเป็นฐานได้ โดยใช้วิธีแบ่งนักเรียนนักศึกษาเป็น 4 กลุ่ม แยกกันเข้าฐาน ๆ ละกลุ่มหมุนเวียนสลับกันจนครบ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
วิทยาลัยของเรา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน					
2	สถานที่ในการให้ความรู้มีความเหมาะสม					
3	ระยะเวลาในการให้ความรู้มีความเหมาะสม					
4	การให้ความรู้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับเนื้อหา					
5	นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มขึ้น					
6	การจัดกิจกรรมนี้มีความเป็นไปได้					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษา					
8	ท่านพอใจในกิจกรรมนี้					
9	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา นักเรียนนักศึกษา ในการสร้างความสัมพันธ์อันดี					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

กิจกรรม อยากพบอาจารย์คนเดียว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนนักศึกษาผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถที่จะแก้ไขปัญหาของตนเองได้
2. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีที่พึ่งทางใจ สามารถบอกเล่าระบายความรู้สึกกับข้อใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเอง

ระยะเวลา

ครั้งละ 15-30 นาที หรือตามความเหมาะสมตามสภาพของปัญหา (อาจมีการนัดหมายในครั้งต่อไปอีกได้ ถ้าการแก้ไขปัญหามิเสร็จสิ้นในครั้งเดียว)

สถานที่ ห้องให้คำปรึกษา

- อุปกรณ์
- โต๊ะ 1 ตัว เก้าอี้ 2 ตัว หรือชุดรับแขก 1 ชุด
 - เทปบันทึกเสียง (ถ้าจำเป็นต้องใช้)
 - กระดาษทิชชู
 - แบบบันทึกการให้คำปรึกษา
 - อุปกรณ์อื่น ๆ ที่มีความจำเป็นในแต่ละกรณี

ลักษณะของกลุ่ม

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. จัดเตรียมสถานที่อุปกรณ์ให้พร้อมเสมอ
2. เมื่อมีผู้มาขอรับคำปรึกษา ควรมีลำดับขั้นตอนการดังนี้
 - 2.1 รับฟังปัญหาของผู้มาขอรับคำปรึกษา
 - 2.2 ทำให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเข้าใจตัวเอง
 - 2.3 ทำให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเข้าใจสภาพแวดล้อมของตนเอง
 - 2.4 ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา
 - 2.5 ผู้มาขอรับคำปรึกษาดัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหาได้
 - 2.6 ติดตามผล โดยการสังเกต หรือนัดพบครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. อาจารย์ที่ปรึกษาควรได้รับการฝึกทักษะในการให้คำปรึกษา และเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ในการให้ คำปรึกษาอยู่เสมอจะทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการให้คำปรึกษาแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษาเป็นรายบุคคลได้เป็นอย่างดี
2. ถ้าพบว่าปัญหาของผู้มาขอรับคำปรึกษาเกินกว่าขีดความสามารถที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะช่วยเหลือได้ ต้องส่งต่อให้กับผู้มีความสามารถเหมาะสมกับปัญหานั้น ๆ ต่อไป
3. ในขั้นตอนของการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของผู้มาขอรับคำปรึกษานั้น ต้องให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเป็นผู้ตัดสินใจเอง
4. อาจารย์ที่ปรึกษาต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณ โดยเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและศรัทธาเชื่อถือในตัวอาจารย์ที่ปรึกษามากขึ้น
5. ถ้าจำเป็นต้องมีการบันทึกเสียงนั้นต้องขออนุญาตผู้มาขอรับคำปรึกษาก่อน

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม
3. แบบบันทึกการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

แบบบันทึกการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล

ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ-สกุล.....

ชั้น.....แผนก.....

อาจารย์ที่ปรึกษา.....

☐ มาพบผู้ให้คำปรึกษาเอง☐ ถูกแนะนำให้มาพบ☐ อื่น ๆ ระบุ.....☐ ปัญหาการเรียน☐ ปัญหาเรื่องอาชีพ☐ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ปัญหา	การช่วยเหลือให้คำปรึกษา	หมายเหตุ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

แบบประเมินกิจกรรม
อยากพบอาจารย์คนเดียว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะช่วย ท่านได้					
2	ท่านคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมที่ จะเข้าใจในตัวท่าน					
3	ท่านยินดีและเต็มใจให้ข้อมูลส่วนตัว					
4	ระยะเวลาในการพบอาจารย์ที่ ปรึกษามีความเหมาะสม					
5	ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมมีความ เหมาะสม					
6	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียน นักศึกษา					
7	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้จะทำให้ตัวท่าน สามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง					
8	ท่านมีความพอใจในกิจกรรมนี้					
9	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้จะลดปัญหา ต่างๆ ของนักเรียนนักศึกษาได้					

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

กิจกรรม	ปัญหาเดียวกันพบพร้อมกัน
วัตถุประสงค์	เพื่อใช้กระบวนการกลุ่มในการแก้ไขปัญหาของตัวนักเรียนนักศึกษา
ระยะเวลา	ครั้งละ 30-60 นาที (อาจมีการนัดหมายในครั้งต่อไปอีก ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จสิ้นในครั้งเดียว)
สถานที่	ห้องให้คำปรึกษาหรือห้องที่มีขนาดเหมาะสมกับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม
อุปกรณ์	- โต๊ะเก้าอี้ เท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม (โดยจัดให้ทุกคนนั่งหันหน้าเข้าหากัน) - แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม - เทปบันทึกเสียง (ถ้าจำเป็นต้องใช้)
ขนาดของกลุ่ม	5 - 12 คน

ลักษณะของกลุ่ม

1. ต้องเป็นกลุ่มที่มีลักษณะของสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกัน
2. อายุของสมาชิกในกลุ่มใกล้เคียงกัน
3. ระดับการศึกษาของสมาชิกในกลุ่มใกล้เคียงกัน

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. สรรวจากลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหา
2. นัดหมายกลุ่ม
3. จัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับกลุ่ม
4. เมื่อสมาชิกในกลุ่มมาพร้อมกันแล้วดำเนินการดังนี้
 - 4.1 อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาเปิดประชุมกลุ่ม แจ้งวัตถุประสงค์ของการมาพบปะกัน
 - 4.2 สร้างความไว้วางใจของสมาชิกในกลุ่ม
 - 4.3 ให้สมาชิกในกลุ่มได้กล่าวถึงปัญหาของตัวเองทุกคน
 - 4.4 ให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหา
 - 4.5 ให้สมาชิกในกลุ่ม เลือกแนวทางแก้ไขปัญหาได้
 - 4.6 อาจารย์ที่ปรึกษาสรุป
5. ติดตามผล โดยการสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม หรือนัดหมายครั้งต่อไป เพื่อติดตามพฤติกรรมในการแก้ปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อเสนอแนะ

1. อาจารย์ที่ปรึกษากลุ่ม ควรได้รับการฝึกฝนทักษะในการให้คำปรึกษา กลุ่มและเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มดีพอควรจะใช้กิจกรรมนี้ได้ผลดีแต่ถ้าผู้ดำเนินการขาดทักษะและความเชี่ยวชาญในเรื่องกระบวนการกลุ่มแล้ว จะก่อให้เกิดโทษมากกว่าคุณ
2. ผู้ดำเนินการกลุ่มต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของการให้คำปรึกษา โดยเคร่งครัด จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการมากขึ้น
3. การบันทึกเสียง ต้องแจ้งให้สมาชิกกลุ่มทราบก่อน
4. การให้คำปรึกษากลุ่ม อาจจัดทำได้หลายลักษณะ เช่น กลุ่มมาราธอน กลุ่มรับรู้ความรู้สึกร่วม กันซึ่งผู้ดำเนินการให้คำปรึกษาควรได้รับการฝึกทักษะ และมีความรู้ในเรื่องการให้คำปรึกษากลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม
3. แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม

แบบบันทึกการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายชื่อผู้รับคำปรึกษา

1.....	7.....
2.....	8.....
3.....	9.....
4.....	10.....
5.....	11.....
6.....	12.....

ลักษณะปัญหาของกลุ่ม

☐ การเรียน☐ อาชีพ☐ บุคลิกภาพ☐ อื่น ๆ ระบุ.....

ปัญหา	การช่วยเหลือให้คำปรึกษา	หมายเหตุ

ลงชื่อ.....อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

แบบประเมินกิจกรรม
ปัญหาเดียวกันพบพร้อมกัน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน					
2	ท่านและเพื่อนๆ ในกลุ่มเต็มใจที่จะให้ข้อมูลอาจารย์ที่ปรึกษา					
3	ระยะเวลาในการพบอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสม					
4	ขั้นตอนในการพบอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสม					
5	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้จะทำให้ตัวท่านและเพื่อนๆ สามารถแก้ปัญหาได้ถูกต้อง					
6	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนักศึกษา					
7	ท่านคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีความเข้าใจในตัวท่านและเพื่อนๆ					
8	ท่านพอใจในกิจกรรมนี้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ของนักเรียน นักศึกษาได้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม อยากรู้ปรึกษาแต่อาจารย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนนักศึกษาที่ประสบปัญหาแต่ไม่กล้าเผชิญหน้ากับผู้ให้คำปรึกษาไม่ยากเปิดเผยตัวเองได้มีโอกาสได้รับความช่วยเหลือ
2. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนนักศึกษาที่ประสบภาวะปัญหาที่วิกฤตเฉียบพลันและต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน

ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาแต่ละราย (แต่ไม่ควรใช้เวลานานเกินไป)

สถานที่ สถานศึกษา หรือสถานที่ที่เหมาะสม

- อุปกรณ์
1. เครื่องโทรศัพท์ 1 เครื่อง
 2. หมายเลขโทรศัพท์ 1 หมายเลข
 3. แบบบันทึกการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ (ใช้แบบของการบันทึกการให้คำปรึกษาทางไปรษณีย์)

ลักษณะของกลุ่ม

- วิธีดำเนินการ
1. บันทึกข้อความขออนุญาตดำเนินการจากผู้บังคับบัญชา
 2. จัดเตรียมอุปกรณ์
 3. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนนักศึกษาทราบ
 - หมายเลขโทรศัพท์
 - ผู้รับสาย
 - เวลาที่ติดต่อได้สะดวก
 4. เมื่อมีผู้ขอรับคำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาดำเนินการเหมือนการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล
 5. บันทึกการให้คำปรึกษา
 6. ติดตามผล จากการนัดหมายครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. บางครั้งการดำเนินการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์นั้น เมื่อดำเนินการไปชั่วระยะเวลาหนึ่งผู้ขอรับคำปรึกษาอาจเกิดความเชื่อถือว่าวางใจมากขึ้น อาจารย์ที่ปรึกษาอาจนัดพบผู้ขอรับคำปรึกษา เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนของการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการช่วยเหลือมากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาที่ใช้กับกิจกรรมนี้ ควรเป็นปัญหาที่ยุติได้รวดเร็ว ถ้าอาจารย์ที่ปรึกษาพบว่า เป็นปัญหาที่ต้องใช้ระยะเวลาการดำเนินการนาน ควรสร้างความเชื่อถือและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ขอรับคำปรึกษา แล้วให้ผู้ขอรับคำปรึกษามาพบด้วยตัวเองจะเหมาะสมมากกว่า

3. โทรศัพท์ที่ใช้ควรเป็นสายตรงที่ให้บริการด้านนี้โดยเฉพาะ กำหนดเวลาการรับโทรศัพท์ไว้จะเป็นการเหมาะสมมากกว่า

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
อยากรู้จักแต่อย่าอายอาจารย์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน					
2	อาจารย์ที่ปรึกษามีความสามารถให้คำปรึกษานักเรียนนักศึกษาทางโทรศัพท์					
3	กิจกรรมนี้มีความเหมาะสมในเรื่องความสะดวก ความรวดเร็ว อุปกรณ์					
4	ท่านคิดว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะรักษาความลับของท่าน					
5	ท่านยินดีและเต็มใจให้ข้อมูลที่เป็นจริง					
6	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้จะทำให้นักเรียนนักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาได้ถูกต้อง					
7	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้จะช่วยลดปัญหาต่างๆ ของนักเรียนนักศึกษา					
8	ท่านคิดว่านักเรียนนักศึกษาพอใจในกิจกรรมนี้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีประโยชน์ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง อาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียน นักศึกษา					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

กิจกรรม มาคิดเถดกันดีกว่า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาสามารถคำนวณเถดเฉลียได้
2. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนนักศึกษาระมัดระวัง ในเรื่องผลการเรียน

ระยะเวลา 40 – 60 นาที

สถานที่ ห้องเรียน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียน – นักศึกษาประจำชั้น

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. อาจารย์ที่ปรึกษาพูดคุยกับนักเรียนนักศึกษาเรื่องการเรียนการคิดเถด
2. อาจารย์ที่ปรึกษาอธิบายวิธีการคิดเถดเฉลีย บนกระดานหน้าชั้น
3. อาจารย์ที่ปรึกษานำแผนการเรียนประจำภาคเรียนปัจจุบัน มาแจกนักเรียนนักศึกษาทุกคน
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียน - นักศึกษาลองสมมติว่าในภาคเรียนนี้จะมีวิชาใดได้เถดอะไร
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียน – นักศึกษา ใส่เถดสมมติลงในแผนการเรียนแล้วทำการคำนวณ ตามแบบที่ครูอธิบายบนกระดาน
6. ให้นักเรียน – นักศึกษา ที่คำนวณเถดเสร็จแล้ว แลกเปลี่ยนกันตรวจสอบความถูกต้อง
7. อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียน – นักศึกษา ช่วยกันสรุปวิธีการ คิดเถดเฉลีย

สรุปและข้อเสนอแนะ

การฝึกคิดเถดเฉลีย จะมีผลต่อนักเรียน – นักศึกษา ประเมินตัวเองได้ว่า จะต้องพัฒนาการเรียนขึ้นอย่างไร อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องให้ความสนใจในเรื่องนี้

การประเมินผล

1. ผลงานการคิดคะแนนของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
มาคิดเถรด้วยกันดีกว่า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	การถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์ที่ปรึกษามีความชัดเจน					
4	นักเรียนนักศึกษาสามารถคำนวณเกรดของตนได้ถูกต้อง					
5	กิจกรรมนี้จะมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการประเมินตนเอง					
6	กิจกรรมนี้จะช่วยลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนนักศึกษา					
7	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					
8	นักเรียนนักศึกษาพอใจในกิจกรรมนี้					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้ เพิ่มขึ้น					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม จะเรียนต่อที่ไหนดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียน – นักศึกษา ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นการเตรียมความพร้อมสู่การเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน – นักศึกษา สนที่จะศึกษาในขั้นสูงต่อไป
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียน – นักศึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษา
นักเรียน - นักศึกษากับวิทยากร

ระยะเวลา ประมาณ 2 – 3 ชั่วโมง

สถานที่

1. ห้องเรียน (ถ้านักศึกษากลุ่มเดียว)
2. ห้องประชุม (ถ้าจัดรวมกันทั้งแผนกวิชา)

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียน – นักศึกษาห้องเดียว หรือนักเรียน – นักศึกษาทั้งแผนกวิชา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาทราบกำหนดการ
2. อาจารย์ที่ปรึกษาหรือแผนกวิชา เชิญรุ่นพี่ศิษย์เก่าที่จบการศึกษาที่แล้ว ซึ่งไปศึกษาตามสถาบันต่าง ๆ มาเป็นวิทยากร
3. รุ่นพี่ศิษย์เก่าเล่าถึงวิธีการไปสมัครเข้าเรียนต่อ การเตรียมตัวก่อนสอบ การสอบ
ให้ห้อง ๆ ฟัง
4. ควรมีการเล่นเกมส์ การแสดงดนตรี หรือ เครื่องดื่ม อาหารว่างตามความเหมาะสม

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมควรอยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งอาจารย์ในแผนกวิชาเพื่อให้อยู่ในกรอบของการเป็นนักเรียน – นักศึกษา
2. ควรให้ศิษย์เก่าเตรียมเอกสารข้อมูล มาพอสมควรโดยอาจารย์ที่ปรึกษา หรือแผนกวิชาช่วยจัดเอกสารเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
จะเรียนต่อที่ไหนดี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน					
4	นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติม					
5	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการประเมินตนเอง					
6	กิจกรรมนี้เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน					
7	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					
8	นักเรียนนักศึกษาพอใจในกิจกรรม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	กิจกรรมนี้มีความเหมาะสมกับ สภาวะการณ์ปัจจุบัน					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม

1. กิจกรรมมารู้จักตนเอง
2. กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย
3. กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ (การพูดหน้าชุมชน)
4. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
5. กิจกรรมสนทนาวิสาสะ
6. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน – นักศึกษา
7. กิจกรรมสายใยครอบครัว

กิจกรรม มารู้จักตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาใหม่รู้จักพิจารณาถึงจุดประสงค์ ในการเพิ่มความรู้ให้แก่ตนเองและมองเห็นโอกาสที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งนับได้ว่าเป็นรากฐานของประสบการณ์ที่จะรู้จักเลือกอย่างฉลาด

ระยะเวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง

สถานที่ ห้องประชุม หรือห้องเรียน

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนนักศึกษาใหม่

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. อาจารย์ที่ปรึกษาแจกแบบสำรวจจุดเด่นของตนเองให้นักเรียนนักศึกษา คนละ 1 ชุด พร้อมชี้แจงวิธีการกรอกแบบสำรวจ
2. นักเรียนนักศึกษา กรอกข้อมูลในแบบสำรวจ
3. อาจารย์ที่ปรึกษารูปลให้ข้อคิดแก่นักเรียนนักศึกษว่ากิจกรรมนี้เป็นเพียงความพยายามที่จะให้นักเรียนนักศึกษาได้เริ่มมองตนเองหลาย ๆ ด้าน เพื่อทราบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง อันนำมาถึงแนวทางการเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง สามารถมองเห็นโอกาสที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. กิจกรรมนี้ อาจจะทำให้เพื่อนนักเรียนนักศึกษา ได้พิจารณาด้วยว่า ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับนักเรียนนักศึกษามากน้อยเพียงใด
2. ข้อมูลนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการรู้จักนักเรียนนักศึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาได้

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบสำรวจจุดเด่นของตนเอง
3. แบบประเมินกิจกรรม

แบบสำรวจจุดเด่นของตนเอง

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนนักศึกษาพิจารณาว่าข้อความใดบ้างในแบบสำรวจเป็นลักษณะที่มีอยู่ในตัวนักเรียนนักศึกษา โดยทำเครื่องหมาย (3) ลงในช่องที่ตรงกับลักษณะนั้น ๆ

2. นักเรียนนักศึกษาต้องสำรวจตัวเอง โดยการตรวจสอบลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าว 3 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 ให้พิจารณาข้อความทั้งหมดที่ละข้อ เมื่อเห็นว่าข้อความใดเป็นลักษณะของตัวนักเรียนให้ทำเครื่องหมาย (3) ลงในช่อง ครั้งที่ 1 ที่ตรงกับลักษณะนั้น ๆ

ครั้งที่ 2 ขอให้นักเรียนนักศึกษากลับไปพิจารณาลักษณะที่ได้เลือกไว้แล้ว ครั้งที่ 1 อีกครั้งว่าลักษณะใดบ้างที่น่าจะเป็นลักษณะตัวนักเรียน - นักศึกษามากที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย (3) ลงในช่อง ครั้งที่ 2

ครั้งที่ 3 จงพิจารณาลักษณะที่นักเรียนนักศึกษาเลือกในครั้งที่ 2 ให้รอบคอบเป็นครั้งสุดท้ายว่าลักษณะใดบ้างที่เป็นลักษณะเด่นของตัวเองมากที่สุดที่เวลาใคร ๆ นึกถึงตัวนักเรียน - นักศึกษาก็จะต้องนึกถึงในด้านเหล่านี้มากกว่าด้านอื่น แล้วทำเครื่องหมาย (3) ลงในช่องครั้งที่ 3 ซึ่งจะเป็นลักษณะเฉพาะของตัวนักเรียนนักศึกษาเอง

3. ให้รวบรวมลักษณะที่นักเรียนนักศึกษาเลือกครั้งที่ 3 (คือข้อความที่มีเครื่องหมาย 3) ครบทุกช่องแล้วเขียนลงในกระดาษแผ่นนี้ และทั้งหมดนี้จะเป็นจุดเด่นของตัวนักเรียนนักศึกษาเอง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

อะไรคือจุดเด่นของข้าพเจ้า

ลักษณะ	1	2	3	ลักษณะ	1	2	3
สนใจใฝ่หาความรู้				มีอารมณ์ขัน			
มีความสามารถรอบตัว				ช่างพูด			
มีความคิดริเริ่ม				พูดทันคน			
เป็นนักบุกเบิก				พูดชวนผ่าซาก			
มีความเชื่อมั่นในตนเอง				อวดดี			
ชอบคล้อยตามผู้อื่น				สงบเสงี่ยม			
มีความภาคภูมิใจในตนเอง				มีอำนาจ			
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น				ชอบแข่งขัน			
ชอบให้ผู้อื่นทำตามตน				ชอบผจญภัย ชอบความตื่นเต้น			
มีความรับผิดชอบสูง				มีความทะเยอทะยาน			
มีความอดทนสูง				กล้าแสดงออก			
มีเหตุผล				ชอบสังคม			
ให้ความร่วมมือ				ค่อนข้างเก็บตัว			
ชอบทำตามกฎเกณฑ์				ชอบช่วยเหลือผู้อื่น			
ยืดหยุ่นได้				มีความเมตตา			
ตรงไปตรงมา				มีความสุขภาพ			
เป็นคนเจ้าระเบียบ				มีความยุติธรรม			
ช่างสังเกต				อบอุ่นเป็นกันเอง			
ละเอียดถี่ถ้วน				อ่อนน้อมถ่อมตน			
จุกจิกจู้จี้				เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่			
เอาจริงเอาจัง				มีความจริงใจ			
ฉลาด มีไหวพริบ				ขี้เกรงใจ			
คล่องแคล่วว่องไว				ขี้สงสาร			
กระตือรือร้นอยู่เสมอ				ซื่อสัตย์			
มองการณ์ไกล				ใจกว้าง			
มองโลกในแง่ดี				ใจดี			
ปรับตัวง่าย				ว่าง่าย			
ทำที่เป็นมิตร				มีอารมณ์มั่นคง			
มีเสน่ห์				อารมณ์อ่อนไหวง่าย			
ร่าเริง				เคร่งขรึม			
น่ารัก				เจ้าอารมณ์			
				มีสุขภาพดี			

แบบประเมินกิจกรรม

มารู้จักตนเอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	นักเรียนนักศึกษาเต็มใจให้ข้อมูล					
4	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการประเมินตนเอง					
5	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					
6	กิจกรรมนี้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษา มีข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนนักศึกษา					
7	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนนักศึกษา					
8	นักเรียนนักศึกษามีความพอใจในกิจกรรม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการพัฒนาตนเอง					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม สร้างความคุ้นเคย

วัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้นักเรียนนักศึกษาใหม่ ได้พัฒนาทักษะของตนในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้

ระยะเวลา ประมาณ 30 นาที

สถานที่ ห้องขนาดกว้างพอที่นักเรียนนักศึกษาใหม่จะเดินไปมาได้สะดวก

กลุ่มเป้าหมาย นักเรียนนักศึกษาใหม่

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. อาจารย์ที่ปรึกษา แจกแบบฟอร์ม “เพื่อนใหม่” คนละ 1 แผ่น และชี้แจงรายละเอียดตามกติกา ตามที่ปรากฏในแบบฟอร์มอีกครั้ง เพื่อความเข้าใจตรงกัน
2. นักเรียนนักศึกษาใหม่ดำเนินการตามกติกา
3. อาจารย์ที่ปรึกษาจะนำผู้ที่หาชื่อได้เร็วที่สุดและช้าที่สุดมาสัมภาษณ์
4. อาจารย์ที่ปรึกษาให้นักเรียนนักศึกษากลับไปอ่านประเด็น “การมีเพื่อนที่ดี เราควรรู้จักเขาในแง่มุมใดบ้าง”
5. อาจารย์ที่ปรึกษากล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของการมีเพื่อน

สรุปและข้อเสนอแนะ

รายการในแบบฟอร์ม “เพื่อนใหม่” อาจปรับได้ตามความเหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบฟอร์ม “เพื่อนใหม่”
3. แบบประเมินกิจกรรม

“เพื่อนใหม่”

กติกา

1. นักเรียน – นักศึกษามีเวลาไม่เกิน 10 นาที ที่จะสัมภาษณ์เพื่อนใหม่ของนักเรียน- นักศึกษา 10 คน ในประเด็นต่าง ๆ 6 รายการ
2. เมื่อสัมภาษณ์เสร็จครบทั้ง 10 คน เต็มทุกช่องแล้ว โปรดนำส่งอาจารย์ที่ปรึกษา
3. ผู้ส่งก่อนเป็นผู้ชนะ

ชื่อเพื่อนใหม่	ผลไม้ที่ชอบ	สีที่ชอบ	งานอดิเรก	กีฬาที่ชอบ	นสพ.ที่ชอบ	ลักษณะเด่น
1.						คุณลักษณะพิเศษ
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						

ชื่อ ผู้สัมภาษณ์.....

แบบประเมินกิจกรรม
สร้างความคุ้นเคย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การแนะนำกิจกรรมของอาจารย์ที่ปรึกษามีความชัดเจน					
2	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	นักเรียนนักศึกษาสามารถปฏิบัติตามกติกาได้					
5	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการเสริมสร้างความสามัคคีของนักเรียนนักศึกษา					
6	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการแสดงออก					
7	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					
8	นักเรียนนักศึกษาพอใจในกิจกรรม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการพัฒนาด้านการพูด การอภิปราย					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

กิจกรรม การเสริมสร้างภาวะผู้นำ (การพูดต่อหน้าชุมชน)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกทักษะการพูดที่ดีมีเหตุผลชัดเจน
2. เพื่อพัฒนาคุณภาพนักศึกษาด้านบุคลิกภาพทางการพูด การแสดงออกของกิริยาท่าทางประกอบคำพูด
3. เพื่อให้นักศึกษามีไหวพริบปฏิภาณในการแก้ปัญหาทางการพูดเฉพาะหน้า

ระยะเวลา ประมาณ 3 ชั่วโมง

สถานที่ ห้องเรียน

ลักษณะของกลุ่ม

นักเรียนนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้และนักเรียนนักศึกษาร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถนำวิธีการนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนเตรียมหัวข้อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ประสงค์จะพูดหน้าชั้น คนละ 5 นาที
2. ให้นักเรียนจับฉลากเรียงลำดับการพูด
3. เริ่มการออกมาพูดหน้าชั้น
4. อาจารย์ที่ปรึกษาและเพื่อน ๆ ร่วมกันประเมินผลการพูด
5. อาจารย์ที่ปรึกษาสรุปกล่าวชม และให้ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่อง
6. มอบรางวัลผู้ที่พูดได้ดีที่สุด

สรุปและข้อเสนอแนะ

หากการดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยดี ควรพัฒนาด้วยการจัดให้มีการพูดแบบโต้ตอบในโอกาสต่อไป

การประเมินผล

1. ประเมินผลการพูดของนักเรียนแต่ละคนด้วยแบบประเมินผลการฝึกพูด
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินผลการพูดต่อหน้าชุมชน

ผู้พูด.....

ที่	รายการ	คะแนนเต็ม		หมายเหตุ
		เต็ม	ได้	
1	การปรากฏตัว และทักทายที่ประชุม	5		
2	การใช้ถ้อยคำ สำนวน โวหาร	5		
3	การเรียบเรียงเนื้อเรื่อง	5		
4	น้ำเสียง จังหวะการพูด อักขระ	5		
5	การใช้เวลา	5		
6	การสรุป	5		
รวมคะแนน		30		

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินกิจกรรม
การเสริมสร้างภาวะผู้นำ (การพูดต่อหน้าชุมชน)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	การแนะนำกิจกรรมของอาจารย์ที่ ปรึกษามีความชัดเจน					
2	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมี ความเหมาะสม					
3	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมี ความเหมาะสม					
4	นักเรียนนักศึกษาสามารถปฏิบัติ ตามกติกาได้					
5	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการแสดงออก					
6	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการพัฒนาด้านการพูด					
7	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ ที่ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					
8	นักเรียนนักศึกษาพอใจในกิจกรรม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
10	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการพัฒนาตนเอง					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้ปฏิบัติตนในการช่วยเหลือเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาทราบถึงความจำเป็นในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ระยะเวลา ครั้งละ 20-30 นาที (ควรทำอย่างน้อย 2 ครั้ง)

อุปกรณ์ ฉลากชื่อนักเรียนนักศึกษาในกลุ่มที่ดำเนินการ

ลักษณะของกลุ่ม ควรมีวัยและระดับชั้นที่ใกล้เคียงกัน 20-40 คน

วิธีดำเนินการ

ครั้งที่ 1

1. อาจารย์ที่ปรึกษาแจ้งให้สมาชิกในกลุ่มได้ทราบว่าจะมีการทำกิจกรรม “เพื่อนช่วยเพื่อน” กัน โดยอาจารย์ที่ปรึกษาจะให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจับฉลากชื่อเพื่อนในกลุ่มเมื่อได้ชื่อเพื่อนแล้วให้เป็นความลับไม่บอกใครตลอด 1 สัปดาห์นี้ให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนช่วยเหลือเพื่อนตามรายชื่อที่จับฉลากได้ ในสิ่งที่ถูกต้องและช่วยในขอบข่ายกำลังความสามารถของคนที่ทำได้ เช่น ช่วยถือของ ช่วยอธิบายบทเรียนที่เพื่อนไม่เข้าใจ เป็นต้น
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนบันทึกการช่วยเหลือที่ให้แก่เพื่อนเพื่อนำมารายงานต่อหน้ากลุ่มในครั้งต่อไป
3. ให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนสังเกตว่าใครเป็นผู้จับฉลากได้ชื่อของตน โดยสังเกตจากการช่วยเหลือของเขา

ครั้งที่ 2

1. อาจารย์ที่ปรึกษาทถามสมาชิกในกลุ่มว่า ทายถูกหรือไม่ว่าใครเป็นผู้จับฉลากได้ชื่อเรา ให้สมาชิกแต่ละคนระบุชื่อผู้ช่วยเหลือตน
2. อาจารย์ที่ปรึกษาให้สมาชิกทุกคนส่งบันทึกการช่วยเหลือเพื่อนให้แก่เพื่อนที่ช่วยเหลือแล้วผู้ให้คำปรึกษาสุ่มขึ้นมาอ่านให้กลุ่มฟัง และถามความรู้สึกของเจ้าของบันทึกนั้นในการให้ความช่วยเหลือเพื่อน
3. อาจารย์ที่ปรึกษาและสมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุป ถึงประโยชน์ของ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและนำไปยึดถือปฏิบัติตนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประเมินการติดตามช่วยเหลือเพื่อน
2. ควรมีการประเมินจากการระบุประโยชน์ของการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
3. กิจกรรมนี้ครูอาจารย์อื่น ๆ สามารถนำไปใช้ประกอบในการเรียนการสอนได้

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
เพื่อนช่วยเพื่อน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน					
2	การแนะนำกิจกรรมของอาจารย์ที่ปรึกษามีความชัดเจน					
3	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
5	นักเรียนนักศึกษาสามารถปฏิบัติตามกติกาได้					
6	นักเรียนนักศึกษาพอใจในกิจกรรม					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ในการเสริมสร้างความสามัคคีของนักเรียนนักศึกษา					
8	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในเรื่องการเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
9	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการพัฒนาตนเอง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
10	กิจกรรมนี้มีความเหมาะสมใน สภาวะการณ์ปัจจุบัน					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม สนทนาวิสาสะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษามีโอกาสได้รับทราบปัญหาพื้นฐานของ นักเรียนนักศึกษาแต่ละคน
2. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสนิยามความในใจที่เป็นทุกข์ ของตัวเองหรือของเพื่อนให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา

ระยะเวลา 30-40 นาที

สถานที่

ภายในบริเวณสถานศึกษา ที่มีกลุ่มนักเรียนนักศึกษานั่งจับกลุ่มสนทนากันอยู่ก่อนแล้ว

อุปกรณ์

สมุดบันทึก (จะใช้หลังจากการสนทนาเสร็จสิ้นแล้ว)

ลักษณะของกลุ่ม กลุ่มทั่วไป ทั้งกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มปกติ

วิธีดำเนินการกิจกรรม

1. อาจารย์ที่ปรึกษาสังเกตกลุ่มนักเรียนนักศึกษานั่งสนทนากันในที่ต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ในระหว่างพักกลางวันหรือในช่วงเวลาว่าง แล้วมานั่งจับกลุ่มสนทนากัน แล้วอาจารย์ที่ปรึกษาก็เข้าไปร่วมสนทนาด้วย
2. เริ่มเข้าสู่การสนทนาตามธรรมชาติ ให้บรรยากาศของการสนทนา เป็นกันเองมากที่สุด
3. ระหว่างการสนทนาอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนนักศึกษาทุก ๆ คนไปด้วย
4. หลังจากเสร็จสิ้นการสนทนาแล้ว ควรมีการบันทึกพฤติกรรมที่สังเกตได้จากนักเรียน – นักศึกษาบางคน ที่ควรได้รับการช่วยเหลือในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การสนทนาวิสาสะเป็นการสำรวจเพื่อรับทราบปัญหาจากนักเรียนนักศึกษาเท่านั้น ถ้าหากพบว่านักเรียนนักศึกษาที่ต้องให้การช่วยเหลือ ควรดำเนินการด้วยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มในโอกาสต่อไป มิใช่ช่วยเหลือในขณะที่สนทนาในกิจกรรมนี้อยู่
2. อาจารย์ที่ปรึกษาต้องแสดงพฤติกรรมให้เป็นที่น่าไว้วางใจและให้ความ เป็นกันเองให้มากที่สุด

3. อย่าทำให้นักเรียนนักศึกษาในกลุ่มสนทนา รู้สึกว่าอาจารย์ที่ปรึกษา เข้ามาสนทนา ด้วยการจับผิด หรือมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ แอบแฝงอยู่ในการเข้าไปสนทนา เพราะจะก่อให้เกิด โทษมากกว่าคุณ

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
สนทนาวิสาสะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	อาจารย์ที่ปรึกษามีโอกาสเข้าไปร่วม สนทนากับนักเรียนนักศึกษาตาม จุดต่างๆ					
2	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม มีความเป็นไปได้					
3	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ในการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักเรียนนักศึกษา					
4	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนนักศึกษา เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ					
5	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่ออาจารย์ ที่ปรึกษาในการสังเกตพฤติกรรม นักเรียนนักศึกษา					
6	กิจกรรมนี้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษา ได้พบเห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของ นักเรียนนักศึกษา					
7	กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนนักศึกษา กล้าแสดงออก					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	ท่านคิดว่ากิจกรรมนี้มีความเป็นไปได้					
9	กิจกรรมนี้จะช่วยให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนนักศึกษา					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม เยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง วิทยาลัย นักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง
2. เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนนักศึกษาไว้ประกอบการพิจารณา

กรณีต่าง ๆ

ระยะเวลา ตลอดปีการศึกษา

สถานที่ -

อุปกรณ์ ยานพาหนะของสถานศึกษา

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา

ลักษณะกลุ่ม เป็นรายบุคคล ตามกลุ่มเป้าหมายได้แก่

1. นักเรียนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาด้านความประพฤติ
2. นักเรียนนักศึกษาที่มีปัญหาด้านการเรียนเช่น ขาดเรียนบ่อย ผลการเรียนตกต่ำ
3. นักเรียนนักศึกษาที่ขอทุนการศึกษา

วิธีดำเนินการ

1. สำรวจความต้องการ และปัญหาของนักเรียนนักศึกษา ทั้งด้านส่วนตัว การเรียน และสังคม

2. จัดทำตารางออกเยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา

3. ขออนุมัติใช้ยานพาหนะของสถานศึกษา

4. เตรียมแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน และหัวข้อการสัมภาษณ์ไว้พอสังเขป

5. ออกเยี่ยมบ้าน สัมภาษณ์ พูดคุย สนทนาวิสาสะกับผู้ปกครอง

6. บันทึกรายงานการเยี่ยมบ้าน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาให้ทุนการศึกษาหรือเพื่อให้คำปรึกษาในปัญหาดังกล่าว

สรุปและข้อเสนอแนะ - การเยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา อาจทำเป็นช่วงระยะเวลา เช่น เมื่อต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาขอทุนการศึกษา หรือ ออกเยี่ยมบ้าน เมื่อนักเรียนนักศึกษานั้นมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่ง เป็นราย ๆ ไป

- การเยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ปกครอง ซึ่งผลที่ตามมาคือ ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและสามารถช่วยเหลือนักเรียน -

- นักศึกษาได้ทันท่วงที เป็นกิจกรรมเสริมความเข้าใจกันและกันของ
นักเรียน-นักศึกษา ผู้ปกครองและสถานศึกษา
- ควรจัดให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษาใน
ปกครองของตนบ้างตามเวลาที่เหมาะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมนักเรียน – นักศึกษา ผู้ปกครอง
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
เยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ท่านเห็นด้วยกับการจัดกิจกรรม เยี่ยมบ้านนักเรียนนักศึกษา					
2	กิจกรรมนี้จะทำให้ได้ข้อมูลของ นักเรียนนักศึกษา					
3	กิจกรรมนี้ควรทำกับนักเรียน นักศึกษาที่มีปัญหาก่อน					
4	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมี ความเป็นไปได้					
5	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่ออาจารย์ ที่ปรึกษาในด้านข้อมูลนักเรียน นักศึกษา					
6	กิจกรรมมีประโยชน์ในการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ ที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน นักศึกษา					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ในการสร้างความ สัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษา กับนักเรียนนักศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความถี่เห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	กิจกรรมมีประโยชน์ในการช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน นักศึกษา					
9	กิจกรรมนี้มีความเป็นไปได้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม	สายใยครอบครัว
วัตถุประสงค์	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพ่อแม่กับลูก 2. เพื่อให้พ่อแม่ทราบความต้องการของลูก 3. เพื่อให้เด็กทราบความรู้สึกของพ่อแม่
ระยะเวลา	วันประชุมผู้ปกครอง วันแม่ วันพ่อ
สถานที่	ห้องเรียนที่จัดสำหรับให้ผู้ปกครองพบอาจารย์ที่ปรึกษา
กลุ่มเป้าหมาย	1. นักเรียนทุกคน 2. พ่อแม่ของนักเรียน หรือ ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูนักเรียน
วิธีดำเนินกิจกรรม	1. ครูแจกเอกสารสื่อรักจากลูกให้นักเรียนทุกคน เขียนความรู้สึกและความต้องการในเอกสารและแจ้งให้นักเรียนทราบว่าข้อมูลนี้เป็นความลับ (วันใดก็ได้ตามความเหมาะสม) 2. ในวันประชุมผู้ปกครอง หรือ วันจัดกิจกรรมวันแม่ หรือ กิจกรรมวันพ่อ เมื่อครูพบปะพูดคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนแล้ว นำเอกสารสื่อรักจากลูกที่เขียนโดยนักเรียน ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนอ่าน เพื่อจะได้ทราบความรู้สึก และความต้องการของลูกของตน 3. ครูแจกเอกสารสื่อรักจากพ่อแม่ ให้พ่อแม่เขียนบอกความรู้สึกของพ่อแม่ แล้วครูนำไปให้นักเรียนอ่าน 4. ครูสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและนักเรียน 5. ครูสรุปสายใยครอบครัวจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายมีความรักและความเข้าใจกัน ปรับตัวเข้าหากันเด็กจะเกิดความรู้สึกที่ดี ไม่ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมา

สรุปและข้อเสนอแนะ

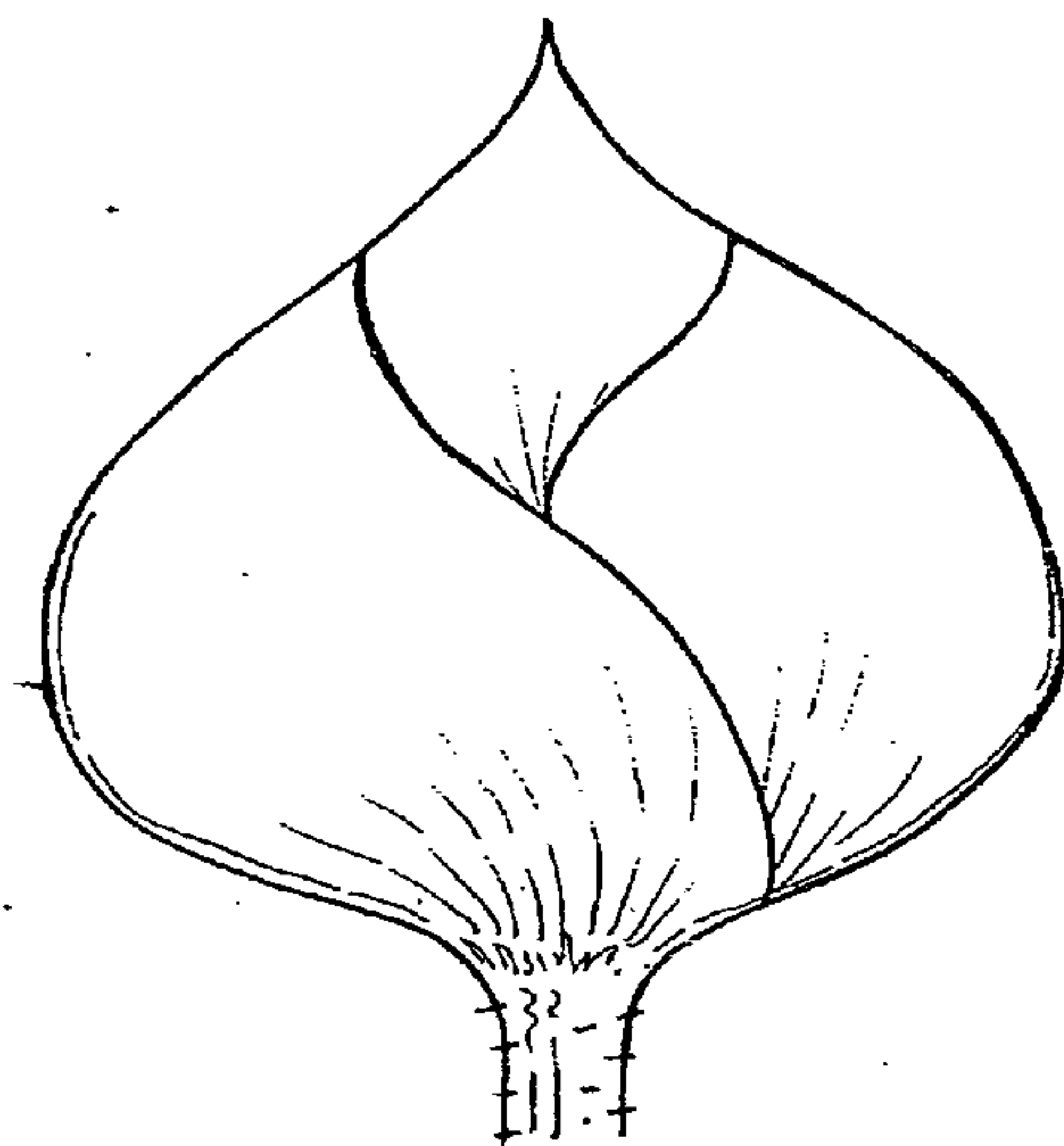
หากสถานศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันพ่อ อาจารย์ที่ปรึกษาอาจเลือกเวลาและโอกาสเหมาะ ๆ จัดกิจกรรมนี้

การประเมินผล

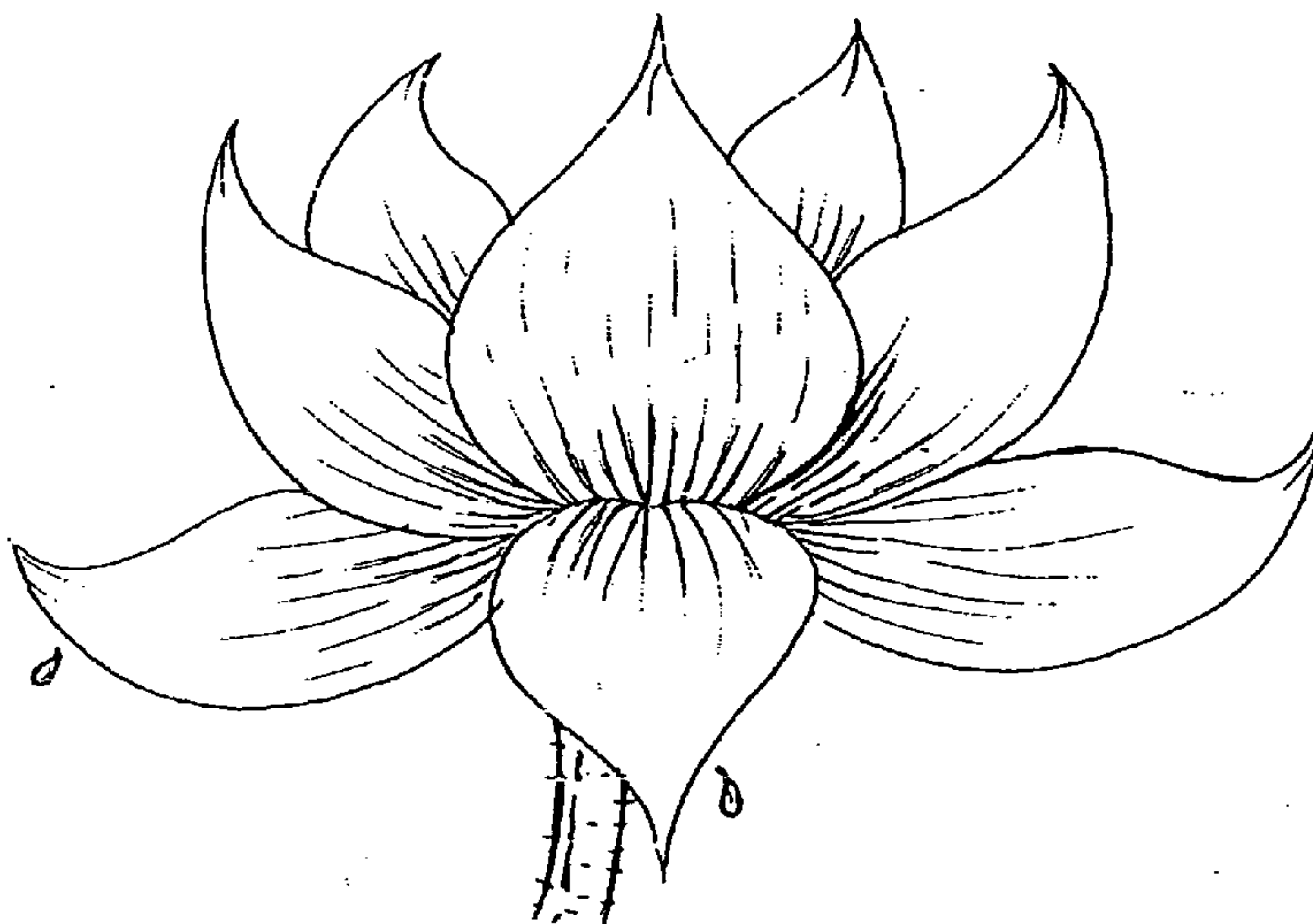
1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน – นักศึกษา ผู้ปกครอง
2. แบบประเมินกิจกรรม
3. แบบฟอร์ม “ สื่อรัก ”

“ สื่อรัก ”

ตอนที่ 1 สื่อรักจากลูกถึงพ่อแม่
(ให้นักเรียนเขียนความรู้สึกที่มีต่อพ่อแม่ใส่ในกลีบบัว)

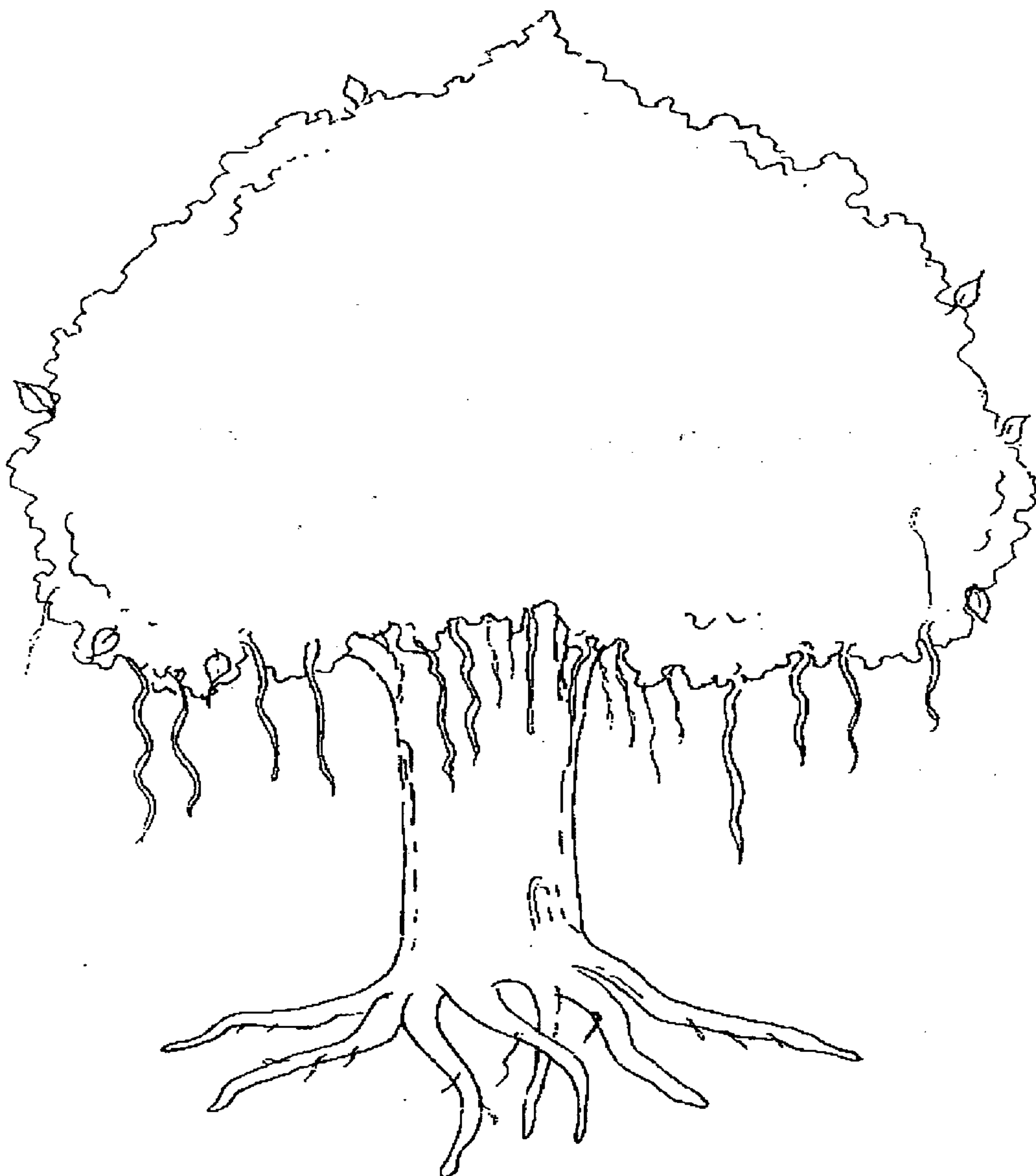

ตอนที่ 2 ความต้องการของลูก
(ให้นักเรียนเขียนสิ่งที่ต้องการใส่ในกลีบบัว)

ตอนที่ 3 ร่มโพธิ์ร่มไทรสื่อรักจากพ่อแม่ถึงลูก

(ขอความกรุณาคุณพ่อคุณแม่เขียนความรู้สึกที่มีต่อลูกใส่ในต้นไม้)

แบบประเมินกิจกรรม
สายใยครอบครัว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความชัดเจนและเหมาะสม					
2	กิจกรรมมีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับนักเรียนนักศึกษา					
3	กิจกรรมมีประโยชน์ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา					
4	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการประเมินตนเอง					
5	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการพัฒนาตนเอง					
6	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในเรื่องข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนนักศึกษา					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการดูแลแก้ปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษาได้ถูกต้อง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	เอกสารที่ใช้ในกิจกรรมมีความชัดเจน					
9	กิจกรรมมีความเป็นไปได้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

1. กิจกรรมนัดพบมืออาชีพ
2. กิจกรรมรื่อนำนารัฐสู่อาชีพ
3. กิจกรรมโรงเรียนโรงงาน
4. กิจกรรมพี่พบน้อง
5. กิจกรรมส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน

กิจกรรม	นัดพบมืออาชีพ
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่ถูกต้อง 2. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเลือกแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป 3. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษา มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริตต่าง ๆ
ระยะเวลา	ปลายกุมภาพันธ์ หรือเดือนละ 1 ครั้ง
สถานที่	หอประชุม หรือห้องโสตทัศนศึกษา
อุปกรณ์	เครื่องฉายข้ามศีรษะ เครื่องฉายภาพนิ่ง วีดิทัศน์
กลุ่มเป้าหมาย	นักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายทั้งหมด
วิธีดำเนินการ	1. ขออนุมัติการดำเนินกิจกรรม 2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน 3. สำรวจ และสรุปความสนใจของ นักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ 4. กำหนดหัวข้อการบรรยาย / อภิปรายและเชิญวิทยากร 5. ประสัมพันธ์เชิญชวนให้ครู-อาจารย์ นักเรียนนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม 6. ดำเนินการบรรยาย / อภิปราย 7. สรุปและประเมินผล
สรุปและข้อเสนอแนะ	1. วิทยากรที่เชิญมาบรรยาย / อภิปราย ควรตรงกับความต้องการของ นักเรียนนักศึกษาอย่างแท้จริง 2. วิทยากรควรมีความเชี่ยวชาญในด้านวิชานั้น ๆ และมีทักษะการถ่ายทอดที่ดี 3. ควรตั้งหัวข้อการบรรยายที่น่าสนใจ เช่น ก้าวต่อไป...อย่างไรดี ก้าวสู่โลกกว้างอย่างมั่นคง ใครว่างานนั้นหายาก 4. แบบสอบถามที่เสนอไว้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา
การประเมินผล	1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน – นักศึกษา 2. แบบประเมินกิจกรรม 3. แบบสำรวจความสนใจนักเรียน – นักศึกษา ชั้นปีสุดท้ายที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ

แบบสำรวจความสนใจของ นักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ

สถานศึกษา.....

ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง

ด้วยวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จะจัดการบรรยาย / อภิปรายเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ และใช้ชื่อกิจกรรมว่า นัดพบมืออาชีพ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตรงกับ ความสนใจ และความต้องการของ นักเรียนนักศึกษาอย่างแท้จริง จึงขอความร่วมมือท่านตอบแบบสำรวจนี้ตามความเป็นจริง

แบบสำรวจประกอบด้วยข้อมูล 2 ตอน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์แล้วแต่กรณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสำรวจความสนใจของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. ระดับชั้น ☐ ปวช.3 ☐ ปวส.2 ☐ ปวท.2 ☐ อื่น ๆ.....

3. แผนกวิชา..... คณะวิชา.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลการสำรวจความสนใจของนักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายที่มีต่ออาชีพต่าง ๆ

1. ควรจัดกิจกรรมนัดพบมืออาชีพให้แก่ นักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย
☐ ควรจัด ☐ ไม่ควรจัด

เพราะ.....

2. แหล่งข้อมูล / การประกอบอาชีพ และวิทยากรที่ต้องการให้มาบรรยาย / อภิปราย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ จากหน่วยงานราชการ

อาชีพ..... วิทยากรคือ.....

☐ จากหน่วยงานเอกชน

อาชีพ..... วิทยากรคือ.....

☐ จากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ

อาชีพ..... วิทยากรคือ.....

☐ อาชีพอิสระ

อาชีพ..... วิทยากรคือ.....

3. รูปแบบการจัดบรรยาย / อภิปราย

☐ จัดกลุ่มย่อยแต่ละแผนกวิชา ☐ จัดรวมนักเรียนนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายทั้งหมด

☐ จัดกลุ่มย่อยตามความสนใจแต่ละอาชีพ ☐ อื่น ๆ.....

4. ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมนัดพบมีอาชีพ

☐ ดันกุมภาพันธ์ จำนวน.....วัน ☐ ปลายกุมภาพันธ์

☐ อื่น ๆ.....

5. สถานที่การจัดบรรยาย / อภิปราย

☐ หอประชุม ☐ ห้องโสตทัศนศึกษา ☐ อื่น ๆ.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ด้วยความขอบคุณ
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

แบบประเมินกิจกรรมนัดพบมืออาชีพ
 สถานศึกษา.....
 ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

คำชี้แจง เพื่อให้การดำเนินงานครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงขอความร่วมมือท่าน
 ตอบแบบประเมินผลตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ระดับชั้น ☐ ปวช.3 ☐ ปวส.2 ☐ ปวท.2 ☐ อื่น ๆ.....
3. แผนกวิชา..... คณะวิชา.....

ตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		มากที่สุด	มาก	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ของวิทยากร				
2.	ความน่าสนใจของเนื้อหา				
3.	ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ได้				
4.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัด กิจกรรม				
5.	ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัด กิจกรรม				
6.	ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดกิจ กรรมนัดพบมืออาชีพครั้งนี้				

ข้อเสนอแนะ.....

ด้วยความขอบคุณ
 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

แบบประเมินกิจกรรม

นัดพบมืออาชีพ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	วิทยากรมีความสามารถในการให้ความรู้มีทักษะการถ่ายทอดที่ดี					
3	กิจกรรมนี้มีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ					
4	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในด้านข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคต					
5	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในด้านเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต					
6	กิจกรรมเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการสนับสนุนการเลือกอาชีพของนักเรียนนักศึกษา					
8	แบบสำรวจความสนใจมีความชัดเจนเหมาะสม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	แบบประเมินผลกิจกรรมนัดพบ มีอาชีพสำหรับนักเรียนนักศึกษา มีความชัดเจนเหมาะสม					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม	เรื่อนำรู้สู่ออาชีพ
วัตถุประสงค์	1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติมในงานอาชีพที่สนใจ 2. เพื่อให้เรียนนักศึกษาเกิดแนวคิดและแนวทางในการประกอบอาชีพ
ระยะเวลา	ช่วงพักกลางวันสัปดาห์ละ 1 – 2 วัน ครั้งละประมาณ 30 นาที
สถานที่	ห้องแนะแนวหรือห้องเรียน
อุปกรณ์	ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องที่จะนำเสนอ
กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มผู้สนใจ กลุ่มละประมาณ 10-20 คน
วิธีดำเนินการ	

1. สํารวจหานักเรียนนักศึกษาที่มีความชำนาญในอาชีพด้านต่าง ๆ มาเป็นวิทยากร
2. จัดตารางเวลาในการนำเสนอเรื่อนำรู้สู่ออาชีพ
3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจทราบ
4. ดำเนินการตามตารางที่กำหนด

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้และแนวทางในการประกอบอาชีพที่ตนสนใจ
2. เรื่องที่จะนำเสนอควรเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที
3. การสำรวจหานักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ความชำนาญในงานอาชีพต่าง ๆ

สามารถดูได้จากระเบียบนสะสม

การประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา
2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม

เรื่องนำรัฐสภาฯ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติม					
4	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาทำให้เกิดแนวคิดในการประกอบอาชีพ					
5	กิจกรรมทำให้นักเรียนนักศึกษา กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก					
6	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในด้านการเสริมสร้างความสามัคคี					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียนนักศึกษา					
8	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษานักเรียน นักศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
9	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อสถานศึกษา ในการแนะแนวอาชีพ					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม กิจกรรม “โรงเรียนโรงงาน”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษา รู้จัก เข้าใจ เห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพต่าง ๆ

2. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพในอนาคต

3. เพื่อสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการต่าง ๆ ในชุมชน

ระยะเวลา ภาคเรียนละ 1 ครั้ง อย่างน้อย

สถานที่ -

กลุ่มเป้าหมาย ตามความเหมาะสม

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติกิจกรรม
2. ประชุมคณะทำงานเพื่อวางแผนกำหนดสถานประกอบการประเภทต่าง ๆ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา การเดินทาง ระยะเวลา ติดต่อประสานงานสถานประกอบการ อาจารย์ผู้ดูแล ฯลฯ
3. ทำหนังสือติดต่อกับสถานประกอบการ
4. ทำหนังสือขออนุญาตจัดทัศนศึกษาดูงานกับจังหวัด และผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา
5. ทำประกันชีวิตให้กับคณะผู้เดินทาง
6. จัดปฐมนิเทศนักเรียนนักศึกษาเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จะไปชมและการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนนักศึกษา รวมทั้งให้รู้จักวิธีการดูงานที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแต่ละครั้ง
7. ดำเนินการตามที่กำหนด
8. ประเมินผลการดูงานแต่ละครั้ง
9. สรุปรายงานผลการศึกษาดูงานแต่ละครั้ง และสรุปรายงานประจำปี

การประเมินผล การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม นักเรียนนักศึกษาจัดทำรายงาน

ข้อเสนอแนะ

1. การเลือกสถานที่ดูงานควรตรงกับความสนใจ และวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา
2. การศึกษาดูงานทุกครั้งควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้นักเรียน - นักศึกษาทราบและกำหนดหัวข้อทำรายงานหลังจากเสร็จการดูงานแล้ว

แบบประเมินกิจกรรม
โรงเรียนโรงงาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	กิจกรรมเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
3	กิจกรรมเปิดโลกทัศน์นักเรียนนักศึกษา					
4	กิจกรรมฝึกการทำงานเป็นทีมให้กับนักเรียนนักศึกษา					
5	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการประเมินตนเอง					
6	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการเลือกอาชีพ					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ					
8	กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	กิจกรรมมีประโยชน์สมควรสนับสนุน					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม	พี่พบน้อง
วัตถุประสงค์	เพื่อให้นักเรียนนักศึกษา ได้รับทราบข้อมูลทางอาชีพ และการศึกษา ต่อโดยตรงจากวิทยากรที่ใกล้ชิดและในบรรยากาศที่เป็นกันเองและ เฉพาะสาขาวิชาของตนเอง
ระยะเวลา	1-2 ชั่วโมง หลังการปัจฉิมนิเทศ หรือวันที่กำหนดขึ้น
สถานที่	แผนกวิชา
ลักษณะกลุ่ม	นักเรียนนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาของแต่ละแผนกวิชา
วิธีดำเนินการ	1. ภายหลังการร่วมกิจกรรมหรือฟังการบรรยายในการปัจฉิมนิเทศ แล้ว ในภาคบ่ายให้ นักเรียน - นักศึกษาได้แยกย้ายกันไปใน แผนกวิชาของตนเอง เพื่อร่วมกิจกรรมพี่พบน้อง อาจกำหนดวัน ขึ้นเองเพื่อความสะดวกและความสัมพันธ์ใกล้ชิด 2. แผนกวิชาร่วมกับงานแนะแนวฯ เชิญศิษย์เก่าที่ประกอบอาชีพ ต่าง ๆ และที่กำลังศึกษาต่อ ให้นำข้อมูลรายละเอียดของการ สมัครงาน อาชีพ สถานประกอบการ การสมัครเรียน การสอบ สถานศึกษา มาเล่าสู่กันฟัง จัดนิทรรศการป้ายนิเทศหรือแจกจ่าย รวมทั้งตอบข้อซักถามให้แก่ นักเรียนนักศึกษาที่จะสำเร็จการ ศึกษา 3. อาจมีการเล่นเกมส์ การแสดงดนตรี หรือเครื่องดื่มอาหารว่าง ตามความเหมาะสมของแต่ละแผนกวิชา
สรุปและข้อเสนอแนะ	1. การจัดกิจกรรมควรอยู่ในความดูแลของครู – อาจารย์ในแผนก ตลอดเวลาเพื่อให้อยู่ในกรอบของการเป็นนักเรียน 2. ควรให้ศิษย์เก่าเตรียมเอกสารข้อมูล มาพอสมควร หรือสถาน ศึกษาอาจช่วยในการจัดพิมพ์
การประเมินผล	1. สังเกตจากพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา 2. แบบประเมินกิจกรรม

แบบประเมินกิจกรรม
พี่บ่น้อง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง	2. อายุ..... ปี
3. แผนกวิชา.....	4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม					
2	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
3	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการสร้างความสัมพันธ์ กับศิษย์เก่า					
4	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการเตรียมพร้อมสู่โลก อาชีพ					
5	กิจกรรมมีความเหมาะสมควรจะคง ไว้ให้เป็นประเพณี					
6	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการประเมินตนเอง					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษาในการพัฒนาตนเอง					
8	กิจกรรมมีประโยชน์ในการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ที่ ปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ ปรึกษาในการแนะแนวอาชีพ					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

กิจกรรม ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีทักษะในการประกอบอาชีพ
2. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษามีรายได้พิเศษและมีเจตคติที่ดีในการทำงาน
3. เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักค่า ของงาน ของเงิน

และของเวลา

ระยะเวลา

เวลาว่างจากการเรียน

สถานที่

สถานศึกษาหรือตามสะดวก

กลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนนักศึกษา

วิธีดำเนินกิจกรรม

1. ขออนุมัติกิจกรรม
2. ประชุมคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ และร่วมกันสำรวจงานที่จะจัดขึ้นได้ เช่น การขายของภายในสถานศึกษา การติดต่อห้างร้านส่ง นักเรียนนักศึกษาทำงานในเวลาว่าง เป็นต้น
3. ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนนักศึกษาทราบและรับสมัครผู้ที่สนใจจะทำงาน
4. จัดประชุมนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และปฏิบัติตนในการร่วมกิจกรรมนี้
 - การจัดนักเรียนนักศึกษาทำงาน อาจพิจารณาจาก
 - 4.1 ความจำเป็นเร่งด่วนในการใช้เงินทอง นักเรียนนักศึกษา
 - 4.2 คุณสมบัติเฉพาะของงาน
 - 4.3 เวลาว่างของนักเรียนนักศึกษา เป็นต้น
5. ทำหนังสือแจ้งผู้ปกครอง และหนังสือนำเสนอ นักเรียนนักศึกษา แก่นายจ้าง
6. ติดตามผลการทำงานของ นักเรียนนักศึกษา เป็นระยะตามที่เห็นสมควร
7. ทำหนังสือขอบคุณนายจ้างที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการนี้
8. สรุปรายงานประจำปี

การประเมินผล (ข้อเสนอแนะ)

ประเมินโดยการสอบถาม หรือสัมภาษณ์ทั้งนักเรียนนักศึกษา และนายจ้าง เพื่อทราบกระบวนการทำงาน ทักษะการทำงานของนักเรียนนักศึกษา กิจนิสัย ในการทำงาน หรือรายได้

แบบประเมินกิจกรรม
ส่งเสริมการมีรายได้ระหว่างเรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดกรอกข้อความและใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความตรงกับสภาพของท่าน

1. เพศ () ชาย () หญิง

2. อายุ..... ปี

3. แผนกวิชา.....

4. ระดับชั้น () ปวช.. () ปวส.

ส่วนที่ 2

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	กิจกรรมมีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนและเหมาะสม					
2	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการเลือกอาชีพ					
3	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์					
4	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการประเมินตนเอง					
5	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนนักศึกษาในการพัฒนาตนเอง					
6	กิจกรรมมีประโยชน์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำปรึกษากับนักเรียนนักศึกษา					
7	กิจกรรมมีประโยชน์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนนักศึกษา					
8	กิจกรรมมีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการสนับสนุนนักเรียนนักศึกษาให้ได้รับประสบการณ์จริง					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9	กิจกรรมมีความเป็นไปได้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

หนังสืออ้างอิง

- กรมอาชีวศึกษา. (2537). คู่มือจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์แนะแนวกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วัชร ทรัพย์มี และสมจิต ชิวปรีชา. (2538). คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนุชิต เริงจำเนียร. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักเรียน นักศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2533). คู่มือนิเทศแนะแนวการศึกษา
นอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน
กรมอาชีวศึกษา. (2529). ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา 2529.
กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยเทคนิค กรมฯ.
-(2534). กรมอาชีวศึกษา 50 ปี. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.
-(2537). กรมอาชีวศึกษา. คู่มือจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษาสำหรับอาจารย์
แนะแนวกรมอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
-(2542). การอาชีวศึกษาในทศวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : กองวิทยาลัยเทคนิค กรมฯ.
- กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2537). คู่มือการนิเทศ. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักการศึกษา
- คมเพชร จิตรศุภกุล. (2530). ทฤษฎีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริบุญ จงวุฒิเวศย์; และ มาเรียม นิลพันธ์. (2542). รายงานการวิจัยและจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน
อาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลและรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรม (อส.มส.). นครปฐม :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. (2533). จิตวิทยาพื้นฐานในการให้คำปรึกษา. (เอกสารการสอน). นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. อัดสำเนา.
- เจือจันทร์ จงสถิตย์อยู่. (2540, ตุลาคม-ธันวาคม). "นโยบายของรัฐกับการศึกษา," วารสาร
วิชาการ. 17(4) : 15-19.
- ชัยวัตร หมูนวล. (2544). การศึกษาการใช้บริการให้คำปรึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย
อัสสัมชัญ. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองชุบ ศรีแก้ว. (2545). คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนมัธยมศึกษา.
สารนิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองเรือน อมรัชกุล. (2534). เทคนิคการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- เทอดศักดิ์ คงเดช. (2543, ธันวาคม). "บทบาทของครูประจำชั้นและอาจารย์ที่ปรึกษา,"
สานปฏิรูป. 3(33) : 68-69.

- ธัญพร บุษปฤกษ์. (2543). บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในทัศนะของนักศึกษาและปัญหาในการทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาเขตกลุ่มช่างอุตสาหกรรมในส่วนกลาง สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์; และ พยัต คงศรีแก้ว. (2542, กรกฎาคม-ธันวาคม). "การศึกษารูปแบบบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยทักษิณ," วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ. 2(2) : 9-31.
- บุญเกื้อ คอรรหาเวช. (2531). นวัตกรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : เจริญวิทยาการพิมพ์.
- ประภาศรี โอภาสานนท์. (2537). หลักการแนะแนว. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- ประมวล หมั่นดี. (2542). คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. (ครุศาสตร์อุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน; และคณะ. (2539). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิกุล สีหาพงษ์. (2546, มิถุนายน). "วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความดี ความสุขของผู้เรียน," วารสารวิชาการ. 6(6) : 25-28.
- พริ้มเพรา คงชนะ. (2537). รายงานการวิเคราะห์หนังสือและคู่มือวิชาการงาน การดูแลรักษากันมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- พัชรี สว่างทรัพย์. (2538). อาจารย์ที่ปรึกษา. เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศน์. กรมอาชีวศึกษา. (อัดสำเนา).
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2543). ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- มณี พงษ์เนลิยวัฒน์. (2539). บทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ระวีวรรณ ชินนะตระกูล. (2539). หลักการแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

- เรียม ศรีทอง. (2541). งานอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- เรียงชัย จงพิพัฒนสุข. (2543). คู่มือผู้ปกครองและครู. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เลขา กบิลสิงห์. (2544). บทบาทและคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เขตจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา พัทธราวนิช. (2539). หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530) งานบุคลากรนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาเยาวชน. (เอกสารประชุมทางวิชาการ). กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์.
- (2533). จรรยาบรรณในอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- วิจิตร บุญยธโรกุล. (2541). “บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาอันพึงประสงค์...อยู่ตรงไหน,” วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 8(3) : 4-12.
- วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546). ระเบียบและแผนการศึกษา ปีการศึกษา 2546. ราชบุรี : งานทะเบียน ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.
- (2546). สมุดการเข้าพบนักศึกษา. ราชบุรี : ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
- วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2546). คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ. (เอกสารประกอบการสัมมนา) กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. จัดสำเนา.
- วิสูตร จำเนียร. (2543). การปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในสถาบันราชภัฏธนบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัชร ทรัพย์มี. (2533). ทฤษฎีและกระบวนการให้บริการปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร ทรัพย์มี และสมจิต ชิวปรีชา. (2538). คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์; และคณะ. (2535). เส้นทางก้าวหน้าของข้าราชการครู : คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : ประดิพัทธ์การพิมพ์.

- ศุภชัย สำราญพิศ. (2536, กันยายน-ธันวาคม). "บทบาทหน้าที่และเทคนิคของอาจารย์ที่ปรึกษา,"
วารสารส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน. 4(2) : 10-16.
- สายัณห์ ตรีอุดม. (2545). คู่มือปฏิบัติงานครูจ้างสอนวิทยาลัยการอาชีพบ้านแพ้ว. สารนิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร สุทัศนีย์. (2544). จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 5
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สยามกราฟท์ไทย. (2545). รายงานสรุปการรับสมัครพนักงานบริษัทในเครือสยามกราฟท์ไทย.
ราชบุรี : ม.ป.พ.
- สุจิตรา ชื่นอาภรณ์. (2546). การศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำหน้าที่แนะแนวตาม
ทัศนะของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียน
พัฒนการราชดำเนินธนบุรี. กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการ
แนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม. (2533). จิตวิทยาเด็กเกเร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- สุพัตรา สุภาพ. (2540). ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาณี อินทรอักษร. (2542). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียน
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ชูพิกุลชัย ขปิลมณัม. (2547). อาหารเสริมคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ :
อัมรินทร์บุ๊คเซนเตอร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8
พ.ศ. 2540-2544.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2530). การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (2537). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1; พื้นฐานและบริการนักศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนุชิต เชิงจำเริญ. (2545). คู่มือการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะคนดีของนักเรียนนักศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- อัมพวัน อัมพรสินธุ์. (2541). *จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. (เอกสารประกอบการสอน).
ราชบุรี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏหมู่บ้าน
จอมบึง.
- อลิสรา วัชรสินธุ์. (2539). *Basic Psychiatry*. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำนวย เกาตระกุล. (2541). *คู่มือการเขียนแผนการสอนเพื่อนำไปสู่การประกันคุณภาพ
อาชีวศึกษา*. เชียงใหม่ : เอ็มพันธ์.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2543). *ศึกษาเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- เอกวุฒิ ไกรมาก. (2541). *การสร้างคู่มือในการจัดหาและใช้ประโยชน์วิทยากรท้องถิ่นสอนวิชาช่าง
อุตสาหกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา*. ปริญญาโท กศ.ม.
(อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- Bray, N.J., Braxton, J.M., and Sullivan, A.S. (1999, June). "The Influence of Stress
Related Coping Strategies on College Students Departure Decisions,"
Journal of College Student Development. 40(6) : 645 – 657.
- Burke, Thomas Harold. (1981, September). "Student and Faculty Perceptions of a
Students Academic advising needs at the Florida State University :
Dissertation Abstracts International. 42(3) : 156-A.
- Dressel, Fred B. (1974, Winter). The Faculty Advisor. *Improving College and University
Teaching*. 22(1) : 57-78.
- Giddens, A. (1984). *The Constitution of Society : Outline of the Theory of Structuration*.
Cambridge : Polity Press.
- Goldberg, Alan, D. (1998, February). "Arnold Goldstein : From Counselor to
Psychoeducator," *Journal of Counselling and Development*. 76 (2) : 351-357.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Guinn, Donna. (1985, January). "The Role of Academic Advisors as Perceived by Faculty.
Students, and Administrators," *Dissertation Abstracts International*. 45(7) :
1991-A.
- Habley, Wesley R. (1981, Spring). "Academic Advisement : The Critical Link in Student
Retention." *NASPA Journal*. 18 (6) : 45-50.

- Harrington, Thomas F. (1974). *Student Personnel Work in Urban Colleges*. New York : Indext, Inc.
- Hicks, Willie Mae. (1998, July). "Personel Policy and Precedural Manual," *Dissertation Abstracts International*. 5 (12) : 1981-A.
- Higbee, Mona. T. (1979, Winter). "Student Advisement Centers : A Timely Idia," *Improving College and University Teaching*. 27 (1) : 47-48.
- Hourvash, Afrassiabi. (1987, October). A Study of Undergraduate Student Perceptions of Faculty Advising Effectiveness," *Dissertation Abstracts International*. 48(4) : 833A
- Kozloff, Jessica. (1985, October). Dellivering Academic Advising : Who, What and How?, *NACADA. Journal*. 5(2) : 69-75.
- Kramer, Gray L. and others. (1987 : Spring). "Developmental Academic Advising : A Taxonomy of Services," *NASPA Journal*. 24 (4) : 23-31.
- Levine, A. and Weingart, J. (1973). *Reform of Under Education*. U.S.A : Jossey – Bass.
- Little, J. W. (1985, November). "Teacher as Teacher Advisors : The Delicacy of Collegial Leadership," *Education Leadership*. 43 (3) : 34-36.
- Marsh, H.W. (1987, June). "Students Evaluations of University Teaching : Research Findings, Methodological Issues, and directions for Further Research," *Journal of Educational Research*. 11 (6) : 253 – 388.
- Mueller, Havener Kate. (1961). *Student Personnel Word in Higher Education*. Cambridge, Mass : Houghton-Mifflin.
- Nadler, A. (1990, Spring). "Help – Seeking Behaviour as a Coping Resource," In *M. Rosenbaum (Eds.) Learned Resourcefulness*. 22 (4) : 127 – 158.
- Onnismaa, Jussi. (1998, January). "Career Guidance Training : *Dealing with Uncertainty*, *International Journal for the Advancement of Counseling*. 20 (1) : 175 – 190.
- Papalia, Diane E. and Olds, Sally Wendkos. (1993). *A Childs' World : Infancy Through Adolescence*. 6th ed. New York : McGraw-Hill Inc.
- Patterson,CH.(1973). *Theories of Consnseling andl Psyehothesooyuy*. 2nd ed. New York : Hasyer & Row, Prflishes.

- Rogers, Dorothy. (1972). *The Psychology of Adolescence*. 2nd ed. New York : Appleton Century Crofts.
- Shores, Harl R. (1960). *Instruction Materials; An Instructional For Teacher*. New York : The Ronald Press.
- Soldberg, V.S. and others. (1994, April). "Asian – American Students' Severity of Problems and Willingness to Seek Help from University Counseling Centers : Role of Previous Counseling Experience, Gender and Ethnicity," *Journal of Counseling Psychology*. 41(4) : 275 – 279.
- Stickle, Fred. (1980, May). "Faculty and Student perception of Faculty Advising Effectiveness," *Journal of College Student Personal*. 21 (3) : 265-254.
- Webster. (1983). *Webster's New Twentieth Century Dictionary of the English Language Unabridged*. 2nd ed. New York : Prentice Hall.
- Williamson, E.G. (1961). *Student Personnel Services in College and University*. New York : McGraw-Hill Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจโครงสร้างเนื้อหาสาระคู่มือ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจโครงสร้างเนื้อหาสาระคู่มือ

1. นายปรีชา	ทัฬพะกุล ณ อรุทธยา	ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
2. นายวิรุณ	วิทยาประเสริฐ	ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค
สมุทรสงคราม
3. นายวิโรจน์	สุวรรณรัตน์	ตำแหน่งอาจารย์ 3 ระดับ 8
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
4. นางสาวสุตใจ	แสงสินชัย	ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
5. นายพิศณุ	ทองเลิศ	ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ 8 สำนักงานสถาบัน
อาชีวศึกษาภาคกลาง 1 จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ข.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม

ผู้ประเมินความเหมาะสมนำไปใช้คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

นักวิชาการบริหาร

1. นายสุรศักดิ์ ศรีน้อย ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. นายสง่า โดสินธุ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคกลาง 1 จังหวัดราชบุรี
3. นายอำพร ทองนุช ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพอัมพวา
จังหวัดสมุทรสงคราม
4. นายรุ่ง งามขำ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี
5. ว่าที่ ร.ต.เจตน์ คงด้วง ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
จังหวัดราชบุรี

ผู้บริหารสถานศึกษา

1. นายปรีชา ทัพพะกุล ณ อยุธยา ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี
จังหวัดราชบุรี
2. นายจุลินทร์ มลิณทสุต ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี
จังหวัดราชบุรี
3. นายวิสิทธิ์ ธนกิจอำไพ ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพปากท่อ
จังหวัดราชบุรี
4. นายวรพล โพธิ์เต็ง ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี
5. นางรัตนฐา ชุมพาลี ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ปฏิบัติงาน

1. นายเกษม พิไลพันธ์พฤกษ์ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี
2. นางสาววารี ธีรพัฒน์พิสิฐ ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี
3. นายอนุชิต เริงจำเนียร ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี
4. นางพรพรรณ วัฒนวิชัย ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี
5. นางสาวอารีย์ ศรีพิทักษ์สกุล ตำแหน่งอาจารย์ 2 ระดับ 7 วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ค.

แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม
คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

ในการตอบแบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม เป็นการศึกษเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือคู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี ผู้จัดทำคู่มือขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบประเมินทุกท่าน ศึกษารายละเอียดของกลุ่มให้เข้าใจก่อนตอบแบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม โดยขอให้ผู้ตอบแบบประเมินให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

คำชี้แจง

แบบประเมินแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวข้องกับผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของกลุ่ม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ
คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ประเมิน

ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหาร
☐ ครูผู้สอน
☐ อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 แบบตรวจสอบความเป็นไปได้ของคู่มือ

ข้อที่	รายการตรวจสอบ	ระดับความคิดเห็น (คิดเป็นร้อยละ)				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ					
2	รูปแบบของคู่มือมีความเหมาะสม					
3	รายละเอียดที่กำหนดในคู่มือมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ					
4	คู่มือมีความสอดคล้องและความเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม					
5	การจัดลำดับหรือขั้นตอนของกระบวนการมีความเป็นไปได้					
6	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านวิชาการมีความเป็นไปได้					
7	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคมมีความเป็นไปได้					
8	กิจกรรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีความเป็นไปได้					
9	แบบประเมินกิจกรรมมีความชัดเจนสมบูรณ์					
10	คู่มือมีการจัดกิจกรรมที่สมบูรณ์สามารถนำไปใช้ได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางปริศนา จันทกัต
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2497
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	136/10 ถนนเสือป่า ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงาน	วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2512	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตรีสิริเกศ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2514	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปกศ.) จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
พ.ศ. 2516	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ปกศ.สูง) เอกคณิตศาสตร์ จากวิทยาลัยครู พระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. 2518	ปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ